

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnstvu prejemati
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Imajo vsak dan svojo izjemno vrednost in pravičnost.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

Volitev na Dolenjskem.

V torek, dne 18. oktobra pozivlje volilna dolžnost volilce novomeškega in belokranjskega volilnega okraja, da oddajo svoje volilne glasovnice ter si izvolijo zaupnika, ki bo neustrašeno zastopal v državni zbornici njihove interese. Tudi za te volitve so si napredni in samostojni misleči volilci tega volilnega okraja postavili svojega lastnega kandidata in sicer deželnega poslanca Engelberta Gangla, o katerem so popolnoma prepričani, da bo zvesto in nesebično izpolnjeval dolžnosti, katere mu nalaga državnozborni mandat. Klerikalna stranka mu je postavila kot protikandidata deželnega odbornika prof. Jarca.

Z vsem svojim dosedanjim delovanjem so klerikalci dokazali, da jim niti najmanj ne gre za koristi kmetijskega stanu. Klerikalna stranka je le v toliko prijateljica kmetu, v kolikor ga rabi, da pride do moči, do nadvlade. V deželnem zboru je klerikalna stranka v večini. In kdor pazno zasleduje delovanje klerikalne deželnozbornske večine, mora uvideti, da ima večina vseh njenih sklepov edino ta smoter, okrepiti klerikalno moč v deželi — in če treba tudi z nasilnimi sredstvi — ter pripomoči posameznim pristašem klerikalne stranke do raznih beneficijev in privilegijev. To strankarsko, neekonomično delovanje pa stane ogromne vsote denarja, ki vedno bolj in bolj teže že itak preobremenjena ramena kranjskih davkoplačevalcev. Ono famozno nakupovanje mlinov in vodnih sil kranjskega deželnega finančnega ministra dr. Lampeta je v prvi vrsti usluga nekaterim klerikalnim mogotcem. Če bi ne šlo tukaj v prvi vrsti takorekoč za življensko vprašanje posameznih klerikalnih pristašev, tedaj bi klerikalci prav gotovo nikdar ne prišli na to misel. Ker pa klerikalci prav dobro čutijo, da naš slovenski kmet nima več figovega peresa na očeh, katerega mu je potisnila ravno naša duhovščina, da zakrije svojo lastno nagoto, temveč da je začel polagoma izpregledovati, se jih je polastil strah, da bi končno vendar ne začel ta kmet mrmrati ter se upirati sprčo vedno bolj narasajočim deželnim bremenom in davkom. Iz strahu pred tem hočejo zdaj zvaliti vsa bremena na ramena meščana. Ne

računajo pa s tem, da bo to imelo samo trenoten uspeh in da bo to kar najslabše vplivalo tudi na kmetško ljudstvo, ki je popolnoma odvisno od meščana, kateremu dobavlja svoje pridelke.

V teh par letih gospodstva je klerikalna stranka dokazala, da je popolnoma nezmogla voditi deželno upravo. In veliki del te krivde nosi tudi deželni odbornik prof. Jarc, ki je popolnoma nezmožen za to mesto. Klerikalci so sami prav dobro spoznali to nezmožnost njegovo in jim je odstop bivejšega državnega poslanca pl. Šukljeta ravno prav prišel. Postavili so Jarca za kandidata, ker bi se ga kot dež. odbornika radi iznebili. In če le nekoliko pogledamo delovanje bivejšega drž. poslanca pl. Šukljeta, tedaj spoznamo, da so mu klerikalci namenili popolnoma vrednega naslednika. Pl. Šuklje ni namreč kot državni poslanec prav ničesar delal, temveč je celo podiral to, kar so dosegli drugi, ki niso pristali klerikalne stranke. Za časa njegovega poslančevanja je bilo na dnevnem redu avstro-ogrške gospodarske politike eno najvažnejših gospodarskih vprašanj, od katerega je odvisno biti ali nebiti belokranjskega kmeta — vprašanje belokranjske železnice. Danes je popolnoma jasno, da po belokranjskih tleh ne teče železnica edino iz tega vzroka, ker je politična nerodnost klerikalne stranke to preprečila. Se več! Klerikalna stranka je naravnost nasprotovala in še nasprotuje zgradbi te železnice, ker dobro ve, da se bo potem politična zvest in samostojnost belokranjskega kmeta povzdignila in sicer na veliko škodo klerikalne stranke. Hinavščina naših klerikalcev se vidi v tem, da njihovo glasilo v eni in isti številki govori o gospodarski okrepitvi belokranjskega in sploh dolenjskega kmeta, na drugi strani pa vabi tega kmeta v Ameriko, ter mu daje potrebna navodila. Zakaj? iz enostavnega vzroka, ker bi se klerikalci radi iznebili politično zavednega Belokranjca.

Seveda kažejo klerikalci kaj radi na zadnje vesti, ki so nekako ugodno poročale o pripravah in predelih za belokranjsko železnico — toda vse to so bili samo nizki in naravnost sramotni volilni manevri od strani klerikalne stranke. Saj vsi dobro vemo, kako zelo podpira nam do

skrajnosti sovražna vlada naše klerikalce v vsem njihovem delovanju.

Bivši državni poslanec pl. Šuklje ni torej prav ničesar dosegel za dolenjskega kmeta, temveč mu celo neizmerno škodoval. Ista pota pojde prof. Jarc, če bo izvoljen. Ali si naj torej naši dolenjski in belokranjski kmetje sami dajo vrv okoli vratu? Če nočejo torej delovati v svojo lastno škodo, tedaj na nikak način ne morejo glasovati za klerikalnega kandidata, katerega jim je usilil dr. Šusteršič, temveč edino za samostojnega kandidata dež. poslanca Engelberta Gangla.

Klerikalni listi in agitatorji, ki se ponajveč rekrutirajo iz duhovniških krogov, na prav umazan in podel način agitirajo za svojega kandidata ter na vse mogoče načine blate in črnijo naprednega kandidata Engelberta Gangla. Predvsem mu predbacivajo, da je socialni demokrat, ker so ga le slučajno volili za deželnega poslanca tudi idrijski rudarji, ki pripadajo socialnodemokratski organizaciji. Pri tem pa previdno molče, da so pri predzadnji deželnozbornski volitvi sklenili klerikalci kompromis s socialnimi demokrati v Idriji in da je dekan Mihael Arko samo zato zmagal, ker so ga volili socialni demokrati. Trditvi pa smemo, da sta si narodno-napredna stranka in pa socialno - demokratična stranka v svojih nazorih mnogo bližji, nego klerikalna in pa socialna demokratična. Kandidatu Engelbertu Ganglu se tudi predbaciva, da je pristaš »izdajske« narodno-napredne stranke. Toda vprašamo, katere stranka je pa danes zvezana z liberalno vsenemsko stranko na Kranjskem in z liberalno iredentovsko stranko na Goriškem? Edino klerikalna stranka, ki je za judežve groše prodala vero in narod in sicer v edini ta namen, da povzdigne svojo moč v deželi. Klerikalna stranka je torej izdajška, ki se veže z najhujšimi sovražniki našega naroda in naše monarhije. Klerikalna stranka je tista, ki podpira Kočevce, da gospodarsko napredujejo. Najprvo jim je dr. Šusteršič pomagal, da so dobili svoj državnozbornski mandat, dočim so ga koroški Slovenci po njegovi zaslugi izgubili — zdaj pa razni klerikalni voditelji in agitatorji prireajo po Kočevskem shode, na katerih delajo načrte, kako se bo kočevski

kmet gospodarsko okrepil in povzdignil. Okrepitev kočevskega kmeta pa pomenja za belokranjskega in sploh dolenjskega kmeta gospodarsko smrt. Že zdaj kupujejo Kočevci od Belokranjcev posestvo za posestvom. In vse to podpira klerikalna stranka, katere pristaš je kandidat prof. Jarc.

Vse to delovanje klerikalne stranke izpričuje, da nikakor ne more njen pristaš zastopati interesov dolenjskega kmeta.

Do tega spoznanja je prišlo tudi že ogromno stevno belokranjskih in dolenjskih volilcev ter si vsled tega izbralo za kandidata moža, čegar značaj poznajo skozi celotno, saj je njihov ožji rojak, Belokranjec. Ta mož je deželni poslanec Engelbert Gangl, ki je že zdaj v deželni zbornici vselej in pri vsaki priliki povzdignil svoj glas v zaščito svojih rojakov in njihove grude. Engelbert Gangl pozna vse potrebe svoje domovine, pozna bolečine in rane, katere skele dolenjskega kmeta — pozna pa tudi sredstva, s katerimi se da zadostiti tem potrebam, zaceliti te rane. Naj ga slikajo sirovi in podivjani klerikalni agitatorji še v tako črni luči, volilci se ne smejo dati premotiti, ker ravno to sramotenje dokazuje, da klerikalci ne morejo navesti dobrih lastnosti svojega lastnega kandidata.

Engelbert Gangl je vedno stal kakor skala na braniku za pravice slovenskega naroda, slovenskega kmeta in delavca. Izobraževal je naš priprosti narod. Napisal je več knjig in povesti, katere je izdala družba sv. Mohorja — ki vendar ni brezverska! — in iz katerih se zreali vsa tista ljubezen, ki jo goji Engelbert Gangl do svojega zatiranega naroda. In vendar pridejo ti posiroveli klerikalni agitatorji ter mu predbacivajo, da hoče vero uničiti, da je pristaš največjih naših sovražnikov. Čitajte njegove knjige in spoznali boste, da je vse to natolcevanje grda laž, katere se morejo posluževati samo klerikalci.

Če pa pogledamo delovanje klerikalnega kandidata prof. Jarca, vidimo jasno, da ni zmožen in sposoben, da bi uspešno zastopal koristi dolenjskega kmeta. Vse njegovo stremljenje gre na to, da si ustvari kolikor mogoče udobno življenje. Vsak človek mora v prvi vrsti spo-

stovati in braniti svoj stan. Jarc je kot prof. tudi učitelj. In vendar je vedno in povsod sramotil učiteljski stan ter deloval zoper šole, ki edine morejo pomagati našemu ljudstvu iz njegovega dosedanjega žalostnega gospodarskega stanja. Če pa prof. Jarc ne spoštuje niti svojega stanu, kako more spoštovati kmetški stan, od katerega ga loči po njegovem naziranju tako velik prepad.

Hud boj bo v torek. Klerikalci se bodo poslužili vsakovrstnih sredstev. S prižne bodo gromeli, vsa sredstva, katere jim nudi cerkev, bodo uporabili, grozili bodo s hudičem in peklo. Toda samostojnemu kmetu in volilcu se ni treba tega ustrašiti. Pokažite vsakemu duhovniku agitatorju, ki prestopi Vaš prag, vrata ter ga poženite tja, kamor spada, — v cerkev, kjer naj izpolnjuje svoje verske dolžnosti. Ne smemo biti malodušni, temveč moramo imeti samo eno zavest, da je treba kolikor mogoče osliniti klerikalno premoč, ker sicer ne bo tako kmalu zasijala slovenskemu narodu boljša, lepša bodočnost.

Vsak volilec naj se zaveda, da je njegova usoda v njegovih rokah. V tem prepričanju naj odide v torek 18. oktobra glasovnico, na katero je zapisal ime neodvisnega, naprednega kandidata, ki je

Engelbert Gangl,

deželni poslanec v Idriji.

Čenstohov.

Stoletja je že stara božja pet v Čenstohovu na ruskem Poljskem. Najznamenitejša in najslavnejša je ta božja pot na vsem vzhodu, da, morda je na celim svetu dandanes ni božje poti, ki bi bila tako obiskana, kakor čenstohovska. Ta božja pot je za Poljake to, kar je Meka za mohamedane. K tej starodavni, na ciperu ni les naslikani črni materi božji roma izza davnih časov leto za letom nebroj ljudi. 200.000 in 300.000 jih je skoro vsako leto. Prihajajo bolni in zdravi ljudje, prihajajo siromaki in bogataši, prihajajo celo krivoverci tako velika in razširjena je slava te božje poti.

In izza davnih časov nosijo božjepotniki materi božji darila. Leto za

LISTEK.

Ljubljana l. 1821.

Leto 1821. je bilo za Ljubljano znamenito, ker se je vršil takrat v njenih zidovih znameniti kongres treh vladarjev, ki so se posvetovali o vojnih homatijah in mirovnih pogojih, ter zabavali Ljubljančane s svojimi navadami in razvadami. Oči cele Evrope so bile tedaj obrnjene na skromno našo prestolico in zato ni manjkalo potopisov in krajepisov, ki so radovednemu svetu predstavljali našo Ljubljano. — Charles Nodier, urednik vladnega lista, ki je izhajal za Napoleonove Ilirije v Ljubljani, in pisatelj zgodovinskega romana »Ivan Shogar«, ki se godi v naših krajih, jo je opisal tako - le:

»Ljubljana, glavno mesto Kranjske, ki se zdaj nanjo ozira cela Evropa, leži v stari vindiški Iliriji, ter je spadala od nekdaj med njena najimenitnejša mesta. Starodavni narodi so trdili, da jo je sezidal Jason, imenovali so jo Aemona; Avstrijci jo zovejo Laibach, Italijani Lubiana, domačini pa Lublan. Ta različna imena ima tudi reka Lublan, ki deli mesto po vsej daljavi na dva skoraj enaka dela. Ta dva dela sklepajo trije mostovi, znameniti zavoljo mno-

gih svetnikov in drugih svetih podob, ki se okoli njih zbirajo zmeraj mnogo ljudstva. V Ljubljani je kakih 20.000 ljudi; narodni jezik je ilirsko-vindiški, ter se le malo loči od hrvaškega in pravega istrskega; ali tu so le redki, ki ne znajo tudi nemški, ali pa italijanski, ali pa novogrški, ali pa umejo vse te jezike skupaj. Francozje so bili dolgo tukaj in so tudi svoj jezik precej razširili. Tako je tu vzgoja sploh mnogojezična, in najpreprostejši meščan ima za nanka elementov, ki bi jih zastojali iskali na mnogih akademijah, ker razum teh jezikov in raznih slovanskih narečij je znanje latinskega in starogrškega tu med vsemi stanovi bolj razširjeno, nego pri nas med višjimi stanovi.

Ljubljanske ceste so široke, dobro delane in posebno čiste. Več javnih poslopij, ki so sicer priprosti ali prav prijetno zidana, bo zanimalo popotnike; z veseljem bo tudi pogledal bogato deželno knjižnico.

Kranjci so visoki, krepki, nekoliko pripognjeni in krotkega, plemenitega obraza; ženske slove zavoljo posebno čiste kože in krepke barve, ki se prelepo izgubljajo do najnežnejših stopinj. Ljubijo lišp, ples, igre (gledališče itd.). In njih narodna obleka je neznano prijetna. Kar se tiče moralnih lastnosti tega naroda, ni mogoče najti popolnejšega. Kranjec je trezen, pobožen, gostoljuben, zmeren v vsem; zato ga imajo vzhod-

ni ilirski narodi, čeprav jih je pretekel v izobraženosti, za zabitega. Zgodovina tega naroda ne spominja nobenega upora, nobene politične nevihte, celo nobenega prehodnega nereda. Da, ljudje, ki žive že mnogo let v Ljubljani, se ne morejo spomniti, da bi kdaj slišali o kakem hudodelstvu. Domači jezik se imena nima za nekatera hudodelstva, ki so pri nas (na Francoskem) čisto navadna. L. 1812. je minilo 51 let, odkar so bili združena obglavili. Kakšno orodje je zato potrebno, ni nihče vedel.

Ljubljana stoji tako, da je zmeraj v zvezi s tremi velikimi mesti. Ta mesta so: Dunaj in Benetke, kamor je samo šestdeset ur in pa Carigrad (Konstantinopol), ki je sicer dalje, kamor se pa vendar vedno in mnogo trdi. Bližnja ilirska mesta so: Postojna (Nodier piše Adelsberg), Cerkljica, sloveča zavoljo cerkniškega jezera, ki imajo v enem letu v njem opraviti ribiči, lovi in žanjice; Idrija, imenitna zavoljo rudnikov; Kranj, čigar lega nas spominja na najlepše kraje v Švici; Lepi Trst, ki se s svojimi palačami kosa z Genovo, v srečnejših časih pa se je s svojo kupčijo kosal z najbogatejšimi pristanišči cele Evrope; vesela Gorica, ki mimo nje teče prijetna Soča, in ki so jo poznali že stari pesniki; v nekoliko daljavi močijo njena rodovitna polja valovi reke Trnava, ki jih je opeval Virgil. Ta zemlja je polna

slavnih in prav prijetnih spominov, povsod se ti zdi, da stojita pred teboj Kastor in Poluks, ki sta se prva vozila po Savi; Jason, ki je dobil zlato ovono ruho in zidal mesta, koder je hodil; Japix, ki je prvi dajal postavbe, Diomed, prvi kralj v Trstu in Antenor, ki je šel še dalje, ter na bregovih Brente sezidal učeno Padovo, in slednjič: Od skale, ki je nekadaj nosila zidove Epidavra do zgodovinsko imenitnih planin Paserijskih je videla ta zemlja leteti slavo francoskih vojakov.

Ljubljano varuje grad, ki je sezidan na prijetnem, prav lepo obraslem griču. Ves kraj ima mnogo bukovih in smrekovih gozdov. Tričetr milje od mesta teče Sava; znana je pravljica, da so tu Argonavti najprej spustili ladjo v valove.

Ni je zemlje na svetu, ki bi imela toliko naravnih zakladov, kolikor Kranjska. Vse naše misli presega bogastvo vsakršne vrste žužkov in rastlin, kakor jih popisujeta flora in fauna Carniola, dve prav dobri knjigi, ki pa v njih pogrešamo mnoge nove najdbe. Tukajšnje lišce in pa medvedi slove v kupčiji zavoljo svojih lepih kož; gozdi in močvirja imajo dosti divjačine, rib potočnic in jezernic je v Ljubljani na trgu dovolj. V reki, ki teče skozi mesto, love največje rabe v Evropi, in morebiti na celim svetu; dolgi so po deset do petnajst palcev. Ti raki in pa neka sa

sušem živeča želva, so posebno cenjena jed pri narodnih veselicah. Letniki starodavne sladkosnedenosti pripovedujejo, da je Lukul polje dobival iz Ilirije, in »lumieche illiriche« so še zdaj pravi obliki beneških in neapolitanskih sladkosnedežev.

Narava je Kranjce dobro obdarila, prijetnostim, potrati in umetnosti pa se ogibljuje. Ko so prišle ssa francoske armade, morali so skoro vse pohištvo pripeljati od drugod; večina nam navadnega pohištva je bila Kranjcem neznana. Za okras svojih izb imajo lepo pobeljene stene, kvečjemu se najde na njih italijanska slikarija; na steno se namreč dene platno z izrezano podobo, in pa njem se barva s čopičem. Iger, ki se ž njimi na Francoskem kratkočasijo društva, ne poznajo, mi šele smo jih naučili nekoliko hazardnih iger, čeprav so bile bližnjim Benetkam že več stoletij znane vse oblike društvene življenja.

Izprehajališča okoli Ljubljane niso posebna in zavoljo prijetnosti cele okolice tudi niso potrebna. Leopoldruh s krasnimi gozdi je le četure od mesta; Šiška, Krakovo, prijetna okolica pri Bojem grobu, lepe bukve pri Bokaleh, vsi ti kraji so kras okolice in najlepša priobčališča.

To neznano mesto je v vrsti učenih mest že davno veljavno; naravnostnanci: Scopuli, Pancer, Fabricio in Pakul (Paikuli) so se tu rodili; niso

letom polagajo pred njeno podoba ogromna bogastva. Vsaka božja pot se dobro obrestuje, a nobena tako kakor čenstohovska. Milijone so ljudje že darovali in neverjetne dragocenosti so žrtvovali, bisere in demante, zlato in srebro in polnili so leto za leto skrinje z denarjem...

Sedaj pa strmi svet nad strahoto in propadlostjo, ki se je razkrila v domu čudodelne matere božje čenstohovske.

Ta dom čuvajo menihi iz reda sv. Pavla, moške, ki so obljubili večno čistost in večno uboštvo. Z neomejenim spoštovanjem in z brezmejno udanostjo je ljudstvo gledalo na te menihe. Videlo je v njih svete moške, ki odpustajo grehe, ki imajo ključ do nebes v rokah in katerih molitve pomagajo do milosti čudodelne matere božje čenstohovske.

A kako kruto, kako nezaslišano je bilo to verno ljudstvo prevarano. V domu matere božje čenstohovske so božji namestniki prešestvovali, kradli in morili. Ti čuvarji čudodelne podobe so iz krone nebeške kraljice pokradli celo demante in bisere, pokradli ogromne dragocenosti, da so zadoščali svojim grešnim nagajenjem. Ti duhovniki, ki so odvezavali grehe so bili tatovi, prešestniki in morileci. Kradli so zaklade, darovane materi božji, in jih razpili in za pravljali z lajdrami. Ti moške, ki so obljubili večno čistost, so prasje ži veli, bili so hudodelci, kakršnih svet pač še ni videl.

Darujte, da si pridobite milost matere božje, so oznanjali ti duhovniki leto za leto, dan za dnevom in verno ljudstvo je darovalo in darovalo in menihi so grabili in grabili in so si s tem denarjem kupovali lepe prešestnice, preskrbovali svoje pričetnice, zagotavljali svojim otrokom brezskrbno razkošno življenje. In kri je tekla v tem domu čudodelne matere božje, menihi niso bili samo tatovi, prešestniki, goljufi in zapravljalci nego tudi morileci.

Eno najslavnejših božjih poti na svetu so blagoslovljeni božji namestniki, so katoliški duhovniki spremeni v jamo morilcev, tatov in prešestnikov!

Ni čuda, da strmi ves svet nad tako grozovito, nad tako strahotno pokvarjenostjo katoliških duhovnikov v domu čenstohovske matere božje in se z gnusom odvraca od tega slučaja.

A bilo bi napačno misliti, da je to izjemen slučaj. To je pač slučaj najskrajnejše izpridenosti, a kar se je v taki meri godilo v Čenstohovu, to se je seveda v manjših in tudi v velikih manjših merah zgodilo tudi že drugod. Ni vsak morilec kak Hugon Schenk in ni vsak duhovski zločinec kak Maczoch. Ali s tem, kar se je zgodilo v Čenstohovu, je vendar smrtno zadeta cela institucija. V Čenstohovu niso bili samo posamezniki tatovi, morileci in prešestniki, zločinci so bili vsi prebivalci tega samostana in zločinci so tudi tisti, ki so kolikor toliko vedeli o tem početju pa niso hoteli vmes poseči in niso hoteli narediti konca tem hudodelstvom.

Čenstohovski slučaj pomeni polom celega sistema, ta slučaj priča, da je sistem gnil in korumpiran.

Za cerkev je ta slučaj strahovit udarec. V dobi velike verske krize, ki pretresa vso Evropo, v dobi, ko dela Rim največje napore, da prepreči razkol med duhovščino samo, v taki dobi mora čenstohovsko strašno razkritje vplivati na versko misljenje tako, kakor vpliva kuga, kadar pride med zdrave ljudi. Veliki udarec so že zadeli katoliško cerkev v zadnjih petdesetih letih in skala na kateri stoji je hudo omajana; čenstohovski do-

godi spadajo med največje udarce, kar jih je cerkev ućakala, med one, ki jih bo najtežje prebolela in ki bodo imeli še nedogledne posledice.

Načrt novega kazenskega zakona.

Dr. Alojzij Kokalj.

XXVIII.

Prestopki zoper red.

V tem poslednjem poglavju našega načrta najdemo pravi pravcati kalejdoskop, ker je naš načrt tukaj zbral vsa mogoča in nemogoča kazniva dejanja, ki po večini nimajo med seboj prav nobenega stika. Tudi imamo glede nekaterih prestopkov, katere najdemo v tem poglavju, prav resne pomisleke, ali je bilo potrebno, da se jih uvršča med taka dejanja, o katerih naj sodi kazenski sodnik. Ako se je mogel načrt ostreti takozvanih pasjih prestopkov in marsikaterih drugih enakovrednih prestopkov, katere najdemo še v danes veljavnem kazenskem zakonu, storil bi bil to lahko tudi glede marsikatega izmed onih prestopkov, katere je uvrstil v svoje poslednje poglavje. Prepričani smo, da bi javna varnost prav nič ne trpela in da bi se za javni red ne ustanovila prav nobena nevarnost, če bi se nekatere teh prestopkov izločilo in izbrisalo iz načrta. Krepka in moćna država mora imeti pač druga sredstva, da štiti javno varnost in vzdržuje javni red, ne da bi za take malenkostne prestopke potrebovala podporo od strani kazenskega zakona. Kot najboljša sredstva za preprečevanje vsake nevarnosti za javno varnost in javni red bi mi smatrali splošno povzdigo ljudske izobrazbe in z njo nerazdružljivo spojeno poglobljeno pravnega čuta v ljudski duši. Ako bode država obrnila večjo pozornost na povzdigo ljudske izobrazbe, potem bode pa lahko in z mirnim srcem pogrešala marsikatera taka kazenska določila o prestopku zoper red. Po teh splošnih pomislekih naj pa preidemo k podrobnostim.

Predvsem naj pa naštejemo imenoma vseh onih 21 prestopkov, katere obravnava naš načrt v svojem poslednjem poglavju. Ti prestopki so: pohod vojaških objektov, poškodba javnega razglašja, napačne navedbe o osebnih razmerah, nepravilna noša uniforme, nepokorščina pri motitvah miru, zasramovanje pravice, zloraba signala za silo, prestopki zoper zdravstvo, begajoče hvalisanje zdravila ali zdravilne metode, opustitev naznanila o sumljivih smrti ali boleznih s strani zdravstvenih oseb, kršenje dolžnosti pri mrtvaškem ugledu, opustitev naznanila o sprejemu otroka, dajanje opojnih pijač nedoraslim ali pijanim osebam, ogroženje po pijanosti, pijanost na javnih krajih, sklep prepovedane pogodbe o zapitkih, naprava, pridobitev in uporaba za ponarejanje denarja, vrednostnih papirjev ali znakov sposobnih predmetov, nepravilna naprava javnih pečatov, nepravilna pridobitev vojaških uniform in orožja, nemarno pospeševanje kaznivih dejanj zoper tujo imovino, opustitev pridržanja sumljivega prodajalca in trpinčenje živali. Iz tega opisa pa razvidimo, da je naš načrt ustanovil res najraznovrstnejše prestopke zoper red; vidimo pa tudi, da ni smatral potrebnim, da bi določil še kak poseben prestopek v to svrhu, da bi se onemogočila zloraba prižnice za posvetne stvari, dasi bi bila ustanovitve takega posebnega določila ravno v sedanjih časih zelo, zelo potreb-

na. Če načrt že tako temkovestno štiti vojaške interese in vojaško moć, bi pa tudi lahko nekaj storil v zaščito po zlorabi prižnice za posvetne stvari ogroženih vitalnih interesov avstrijskih državljanov. Prepričani smo, da od strani cerkvene oblasti, če se hoče ravnati po izveličarjevih besedah, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, proti takemu pametnemu in umestnemu določilu ne bo nobenega odpora. S tem pa preidemo k posameznim prestopkom.

Prvi prestopek zoper red je pohod vojaških objektov. Ta prestopek je pa tedaj ućinjen, ako kdo proti prepovedi javne oblasti pride v utrdbo, h gradnji utrdbe, v arsenal, v vojaško tovarno ali na vojno ladjo, kakor tudi tedaj, ako si kdo vstop v take prostore na ta način izposluje, da spravi nadzorstveni organ v zmotu o svojih osebnih razmerah. Kazen za ta prestopek je zapor do 6 tednov ali denarna kaznjo do 500 K. Mnenja smo, da bi se ta prestopek prav lahko in brez vsake škode ertal iz našega načrta, ker morajo vojaške oblasti imeti že druga sredstva na razpolago, da preprečijo vsak nedopusten pohod svojih objektov, ki so vendar že sedaj na vse strani zastraženi po zadostnih stražah; ako pa dosedanja straža ne zadostuje, naj se pa pomnože po onem moštviu, ki je do sedaj opravljala včasih malo čudno službo častniških slug.

Drugi prestopek poškodbe javnega razglašja je pa tedaj podan, ako kdo javno nabiti razglas javne gospoške poškoduje ali odstrani v namenu, da bi preprečil razglašanje. Kazen za to dejanje je zapor do 6 tednov ali denarna kaznjo do 500 K. Tudi ta prestopek nam ni simpatičen, ker po našem mnenju ne spada v okvir kazenskega zakona, temveč je po svojem bistvu le taka nepravilnost, ki naj jo sodi policijska oblast.

Nadaljnji prestopek napačne navedbe o osebnih razmerah pa smatra načrt tedaj podan, kadar kdo poda napačno napoved javni oblasti povodom priglasitve ali odglasitve najemnika, potnika, služabnika ali glede svoje lastne osebe. Kaznuje naj se za takega krivca z zaporom do 4 tednov ali z denarno globo do 300 K. Enaka kaznjo naj pa doleti tudi onega, ki poda napačno napoved o svojem ali tuje osebe imenu, rojstnem kraju, domovinskem kraju, starosti, rodbinskem stanju ali poklicu nasproti osebne javne službe, kadar se nahaja v izvrševanju urada ali službe. Nekazniv je pa oni grešnik, ki poda tako napačno napoved v namenu, da bi se odtegnil zasledovanju radi kaznivega dejanja od strani sodišča ali upravne oblasti. Tudi ta prestopek nam v sedanjih obliki ne dopada — poleg tega pa tudi nismo nič kaj navdušeni za to, da se sploh ta prestopek naveda med onimi dejanji, katera naj zasledujejo kazenska sodišča. Po našem mnenju bi se ta prestopek prav lahko izločil iz onih kaznivih dejanj, ki spadajo pred kazenskega sodnika. Če se bode pa že obdržal, potem pa želimo, da se besedilo načrta izpolni na ta način, da se izrecno zahteva, da mora biti napačna napoved oddana v preimljenem namenu, spraviť gospoško v zmotu ali v namenu, da bi se tem potom naklonilo storilec ali drugi osebi krivićni dobićek ali pa tretji osebi krivićno škodo. To pa terjamo zaradi tega, da preprećimo, da ne bi imela že vsaka upravićljiva površnost za posledico sodno kaznjo.

Prestopek nepravilne noše uniforme je pa tedaj podan, kadar si kdo prisvaja značaj osebe v javni službi in če posebno še v to svrhu nosi uradno obleko, uniformo ali službeno znamenje. Takega hudodelca pa naj zadene kaznjo zopora do 4 tednov

ali denarna kaznjo do 300 K. Tudi ta prestopek bi po našem mnenju ingljal iz našega načrta, ker smatramo tako nepravilno nošo brez goljufivega pustolovskega ali drugega kaznivega namena za navadno otroćarijo! Če se je pa kaj takega zgodilo v goljufivem, pustolovskem ali drugem kaznivem namenu, se bode pa krivca lahko spravilo pod ključ že po drugih določilih našega načrta.

Prestopek nepokorščine pri motitvah miru pa zakrivi oni grešnik, ki pri motitvi miru brez značnega razloga ne uboga javne gosposke, da mora zapreti svojo hišo ali opravilnico, da jih ne sme zapustiti ali da mora obdržati doma svoje domaće ljudi. Takega grešnika pa zadene kaznjo zopora do 2 tednov ali denarna kaznjo do 200 K. Po našem mnenju bode ta prestopek prav težko spraviť v soglasje z vsebino osnovnih zakonov.

Prestopek zasramovanja pravice (pravosodja) je pa tedaj ućinjen, ako kdo za drugega povodom njegove obsodbe radi hudodelstva priredi javno ovacijo ali svećanost. Takega krivca naj se kaznuje z zaporom do 4 tednov ali z denarno kaznjo do 300 kron.

Prestopka zlorabe signala za silo se pa okrivi oni, ki spravi v nepokoj večje število ljudi z zlorabo signala za silo, z neutemeljenim klicem na pomoć ali na podoben način ali kdor neutemeljeno provzroći sklicanje straže ali požarne brambe. Tak krivec naj zapade kazni zopora do 4 tednov ali denarni kazni do 300 K.

Nato naševa načrt prestopke zoper zdravstvo. Pred vsem se peća načrt z mazaćtvom, ker oznaćuje kot kaznivo, ako nastopa kaka oseba obtomota kot zdravnik ali babica, ne da bi imela v tuzemstvu predpisano ali enakovredno inozemsko izobrazbo, ali ako se za take posle brez te izobrazbe javno ponuja. Načrt pa smatra nadalje tudi za kaznivo, če kdo tajno sredstvo ali uradno prepovedano zdravilo drugemu v svrhu zdravljenja da, prodaja, spravlja v promet ali oglašja v tiskovini. Kazniv je pa nadalje tudi oni, kdor nepravilno drugega narkotizira, hipnotizira ali sicer na drugem uporabi kako tako sredstvo ali metodo, ki unićujeta ali slabita zavest ali voljo. Ta prestopek pa zagrešiti tudi oni, ki v svrhu znanstvenega poskusa poskusi pri ćloveku tako sredstvo ali metodo, po katerih izpostavlja dotićnega ćloveka nevarnosti telesne poškodbe ali okvare na zdravju. Vsa ta kazniva dejanja se kaznujejo z zaporom do 4 tednov ali denarno kaznjo do 300 K. Ravnotako je pa kaznovati tudi zdravnika in babico, ki sta v svojem poklicu brez zadostnega razloga odklonila nujno potrebno zdravniško ali babilško pomoć, dasi sta morala iz okolnosti posneti, da se s tem bolnika ogroćuje. Vsa ta določila smatramo za umestna, vendar bi želeli, da bi se kazni izdatno zvišale, ker se nam zde po načrtu zagroćene kazni veliko premile in vsled tega nesposobne, da bi dosegle oni plemeniti namen, katerega želi z njimi doseći zakonodajalec.

Prestopek begajoćega hvalisanja zdravila ali zdravilne metode pa zagrešiti oni, ki hvalisa v tiskovini z neresničnimi podatki o ućinu kako zdravilo, zdravilno metodo ali zdravljenje. Kazen za ta prestopek je zapor do 4 tednov ali denarna kaznjo do 300 K. S kaznjo na prostosti se pa sme zdrućiti tudi denarna kaznjo do 500 K. Tudi te kazni se nam zde veliko premile. V stvari sami pa smatramo ta prestopek za zelo umesten. Upamo tudi, da se bode s tem zakonom določilom moglo vsaj nekoliko stopiti na prste onim neštevilnim ve-

likomestnim zdravnikom, ki izvršujejo svojo prakso po većini le pismenim potom, in ki to brez sramu javno razglašajo v inseratnem delu velikomestnih časopisov. Po našem mnenju je to postopanje samo na sebi že nevredno zdravniškega stanu. Ker pa zdravniške zbornice, če sploh kje poslujejo, zbog neprevidnosti zakonodajalca, ki jim ni privoćil izdatnih disciplinarnih kazni, ne morejo same ustaviti te »pismene« prakse, bode pa morala pać sodišća energićno poseći vmes, da napravijo enkrat za vselej konec takemu akademićnega poklica nevrednemu početju. Našim sodišćem bode pa pri tem prav dobro služil ravnokar obravnavani prestopek.

Nadaljnji prestopek je pa opustitev naznanila sumljivih smrti ali boleznih s strani zdravstvenih oseb. To dejanje zakrivi zdravnik ali babica tedaj, ako ne napravi ovadbe na javno gosposko, če porod, teška poškodba ali bolezen utemeljujejo sum, da so povzroćeni po kaznivem dejanju. Ravnotako je pa kriv tega prestopka tudi mrtvaški ogleda, ako ni napravil ovadbe na javno gosposko, če je pri ogledu zapazil take okolnosti, ki utemeljujejo sum, da je smrt povzroćilo kaznivo dejanje. Kazen za ta prestopek je pa zapor do 2 tednov ali denarna kaznjo do 200 K. Ta kaznjo se nam zdi premila.

(Konec prihodnjic.)

O draginji.

V dopolnitev poročila v današnjem jutranjem listu o snoćnem zborovanju zdrućenih organizacij državnih uradnikov in ućiteljev, priobćujemo na tem mestu govor gosp. prof. Reischerja.

Prof. Reischer je govoril sledeće:

Slavni zbor! Pogledal sem v arhive ljubljanskih uradniških društev. Iskal sem podatke o medsebojnih stikih ljubljanskih državnih uradnikov. Našel sem med drugim zanimivo dejstvo, da se je v družabno tako razkosani Ljubljani državno uradništvo, brez razlike na kategorijo in na činovni razred, brez razlike na narodnost in brez razlike na zasebno politićno naziranje v zadnjem desetletju sestalo decembra 1. 1902., drugić januarja 1906 in danes druga štirileta pozneje tretjić. Na tako solidarnost tako ogromnega števila svojih mešćanov bi mogla bela Ljubljana zreti s ponosom, če bi ne bil vzrok teh zborov tako žalosten, če bi mu ne bil vzrok ta, da mora na vsakem takim zboru uradništvo odgniti s sebe sijajno blešćeć plašč in pokazati javnosti gmotno revščino, ker je prikrivati in prenašati ne more več.

Decembra leta 1902 je zdrućeno uradništvo poslalo osrednji vladi petićijo za zboljšanje njih gmotnih razmer, januarja 1906 so se državni uradniki vseh vrst ponovno obrnili na vlado z nujno prošnjo za draginjsko doklado do konćne ureditve dejalnostnih doklad in danes smo zbrani pod naslovom:

Draginjsko zborovanje,

pod naslovom, ki je danes v Avstriji že krilata beseda.

Gospodje stanovski tovariši! Nismo prišli javnosti praviti, da vlada obća draginja, nismo prišli sentimentalno tarnati o draginji, nismo prišli dajati duška svojem ućorćenju nad vsakovrstnimi prodajalci, ki nam siloma praznijo naše žepce, — prišli smo javno povedati, — da smo že izsušeni. Prišli smo vse to povedati oni javnosti, ki ima interes na tem,

dni je tu živel baron Zois, eden najvećjih rudoznanev, pravtako tudi ućeni Peznaigler, ki je prestavil več grških pesnikov, Vodnik, Adelunk, vindelinsko - ilirski Johnson in Graentz, jako ućen jezikoslovec, tudi doktor Jeuniker, ki je v tem oddaljenem kotu v svojih mladih letih pretekel napredke zdravništva, in pa pohlevni Kalister, zdaj bibliotekar v Ljubljani, ki pa s svojim znanjem zasluží dostojnejše mesto. Jaz mu želim uspeh, ki ga najde na Nemščem vselej ućenost brez sleparije.

Tako torej je slovelo naše mesto in naša domovina pred devetdesetimi leti, takem krasen glas je šel o njej po svetu. Z izrazi najvišjega priznanja in obćudovanja govori sloveći francoski pisatelj o intelektualnih in moralnih lastnostih našega naroda, in Kranjsko slika kot obljubljeno deželo, ali Indijo Koromandijo glede bogastva in obilnosti. Kako je danes vse drugaće! Bajonetov brez števila in torbe svineca so stražile še pred tednom ljubljanske revolucionarje, dežela je revna in izmozgana, nemški listi pišejo samo o »rni« Kranjski. Kdo je kriv, da smo srećno prijadrali na ta slavni cilj? Kar pa piše Nodier o preteklosti naših krajev, spada marsikaj v deželo pobožnih legend, ki jim pobožni bralce veruje, ali pa tudi ne.

Mina.

Roman; spisal A. P. Rušić.

(Dolge.)

XXVI.

Predno sta prišla Mina in Miroslav do hiše njenega sorodnika, ju je dež povsem premoćil. Solćnik, ki je služil Mini za dežnik, se je docela pokvaril.

Hiša njenega sorodnika je stala zunaj trga. Bila je zidana, od zidu pa je že odpadal omet. Mala okna so bila neokusna zamrežena in polomljena hišna vrata so se malomarno pobesila. Miroslav je zamišljen opazoval svoj modni slammik, od katerega je curčila voda. V veži ni bilo nikogar. Ko sta vstopila v sobo, iz katere se je ćulo vpitje in zmerjanje, ju je pozdravila stara, revno obćećena žena. Baš je za pećjo sedeća lupila krompir. Pri tem je zmerjala desetletno deklico, ki ji je pomagala pri delu in je rezala s krompirja predebele olupke. V sobi je smrdelo. Ostuden vzduh, pomešan z moćnim duhom medikamentov je butil v Mino.

»Zdravstvujte!« je pozdravljala starka prišleca, hitela brisati svoji roki ob predpasnik in jima podala desnico. Miroslava je pozdravila posebno spoštljivo.

»Veste, pri nas nimamo tako lepo, kakor gospoda v mestu,« se je

opravićevala. »Tudi pričakovala vas nisem!«

Mino je nesnaga, ki se je brezsranno širila vsepovsod, iznenadila. Molće se je ozirala okolu in je naposled deklico lupećo krompir, pogladila po plavih lasih.

»To je vaša hćerka?« je vprašala.

»Da. Moja mlajša hćerka Tonćka, ampak zelo neubogljiva!« Deklica se je sramovala in gledala v jerbas krompirja.

»Pozdravi vendar gospo Mino!« ji je jezno velela mati. »Tak štor je to!« je nadaljevala smeje obrnivša se zopet k Mini. Deklica je moćno zardela v lice ter podala Mini roko.

»Sedite, prosim!« je silila nato gospodinja in brisala s predpasnikom dolgo in široko klop ob peći. »Je li to vaš gospodin?« je spraševala radovedna dalje nepremićno opazujoć mladega Miroslava. Miroslav se je ozrl na Mino, a ta se je samo smejala in odkimavala z glavo. Presedala ji je ta radovednost in zato je vprašala:

»Toda kje imate mojega malega bolnika?«

Miroslav se je vsedel na klop ob peći.

»Vidite, tam le pri oknu je v zibelki, in starka je odracala tja. V kotu pri oknu je stala navadna pletena zibelka, v kateri je ležal Minin otrok, zakrit z zelenkasto pisanim sa-

grinjalom. Mina je odstranila zagrinjalo. Dete je spalo, bilo umazano in zanemarjeno in zavito v vsakovrstne raztrgane cunje. Otrok je teško dihal in imel zapacane oči. Se skoro gola otrokova glava je bila pokrita z gnusnimi krastami. Dete je zaćelo krićati, ugledavši tuj obraz.

»Vidite, boji se vas,« je rekla Ana Korenova. »Glej, tvoja mama je prišla!« je skoraj tulila na otroka in mu potisnila umazano cunjico na koncu nesnažno rumenkasto v usta.

»Kakšno bolezen ima?« Otrok se mi dozdeva hudo bolan,« je vprašala Mina.

»Ne vem, kaj mu manjka pravzaprav. Lećila sem ga na vse moćne naćine.« Ana Korenova je pripovedovala, kaj je že vse skušala otroku.

»Zakaj niste poslali po zdravni-

ka? Ali ga mar ni v bližini?« »O seveda je tu zdravnik. Toda naš zdravnik hoće imeti vedno plaćilo naprej, a mi nimamo denarja!« je odvnila zlobno Ana Korenova. Mini se je obraz stemnil in jezno je molćala na ta prikrit oćitek.

»Kje stanuje zdravnik?« se je sedaj mahoma vmešal Miroslav, ki je še vedno sedel na klopi pri peći.

»V trgu. V oni-le visoki hiši, katere streha se vidi iz našega okna.« Gospodinja je kazala Miroslavu dotiće hišo.

Miroslav je takoj odšed k zdravniku. Našel ga je doma. To je bil že

mlad moć z naoćniki. Prišedši v hišo, je takoj ukazal odpreti okna. Z Mino je bil usiljivo vljuden in se je zelo zanimal za otroka. Opazivši razna mazila, ki jih je stalo v steklenicah vse polno na polici, je vprašal, ěigava so. Ana Korenova je povedala, da so ta mazila še od njenega prvega moća, ki je umrl za neznano notranjo boleznijo, v hiši. Zdravnik je bil z gospodinjjo osoren in ji je ukazal, naj vrže ta stara mazila v gnojnico. Glede otroka je povedal Mini, da ni nobene resne nevarnosti. Vendar se mora paziti nanj in je obljubil takoj poslati zdravilo. Bil je to eden onih zdravnikov, ki so napram bogatinu ali vsaj mestnim ljudem silno vljudni, napram kmetom pa neopravićljivo surovi in trdi. Imel je navado za vsako ordinacijo takoj zahtevati honorar, ki navadno ni bil skromen. Za tiste, ki mu je rad izplaćal zahtevani honorar, se je neumorno zavzel. Ko mu je Mina sedaj plaćala zahtevani honorar, je postal z njo še bolj ljubezljiv in ji je obljubil, da pride prihodnji dan zopet.

»Ukazal je okna odpreti, a otrok je prehladen,« je rekla jezna Ana Korenova, ko je doktor odšed in hitela zopet zapirati okna.

Tedaj je nenadoma vstopil njen moć Egidij Koren. Vrnil se je ves premoćen s polja.

»Torej ste prišli!« je dejal z globokim glasom. Zagledavši Miroslava

da uradništvo ostane vsaj v tistem gnetnem položaju, ki je neobhodno potreben, da more vršiti svoje stanovske dolžnosti, od katerega rednega poslovanja zavisi javni red v državi.

Iz državne blagajne dobivamo svoje službene prejemke, državi posvečamo vse svoje službene moči in pred slavno c. kr. osrednjo vlado stopamo danes s svojimi zahtevami.

Svoje zahteve hočemo formulirati, hočemo jih pa tudi primerno opravičiti in utemeljiti.

Leta 1898. smo dobili splošno regulacijo plač, leta 1906. smo dobili regulacijo aktivitetnih doklad. V koliko se je moglo v tej dobi do danes izboljšati gnetno stanje uradništva, naj dokazujejo ta - le števila. Zbral sem cene nekaj najvažnejših živil z leta 1897. in kakor so danes na trgu.

Goveje meso je stalo takrat kg 1 K 28 vin., danes 1 K 80 vinarjev do 3 K.

Teletina je stala takrat kg 1 K 20 vin., danes 2 K.

Sveže slanina je stala takrat kg 1 K 40 vin., danes 1 80 vin.

Svinjsko meso je stalo takrat kg 1 K 40 vin., danes 2 K 20 vin.

Svinjska mast je stala takrat kg 1 K 40 vinarjev, danes 2 K 16 vinarjev.

Krompir je stala takrat hektoliter 6 K, danes stane 100 kg 7 K 60 v. do 8 K.

Jajce je stalo takrat komad 4 v., danes 12 vin.

Trd les za kurjavo takrat 12 K 60 vin., danes 22-24 K.

Naj je dovolj tega naštevanja. Katerikoli pridelek pogledamo, dobimo povišano ceno od 50% skoraj do 100%. Kako malenkostno višje so pa v tem razmerju naše plače. — Iz statističnih podatkov je jasno razvidno, da je uradnik s svojo urejeno plačo danes pri teh tržnih cenah na našem, kakor je bil pred regulacijo plač. — O tem ni nobenega dvoma. Kako pa je mogoče, da potem sploh še izhajamo?

Živila se draže po navadi polagoma, stopnjevano, in uradniške žene poznajo v svoji skromnosti to umetnost, da spretnim gospodinjstvom prilagode tržnim cenam; zdaj se pritrga na tem, zdaj na onem koncu, počasi se gospod papa in otroci ogledajo dražjih živil in kar bi smelo mogel uradnik za svoje delo zahtevati na svojo mizo, to vidi na mizi le o posebnih prilikah; in kmalu bodo te boljše prilike le še srebrne poroke. Živimo pač tako, da pijemo in jemo slabše, kupujemo cenejšo obleko (ki pa je seveda v praksi vedno dražja, kakor drago kupljena obleka in prikrajšujemo se v izdatkih na razvedrila, kar gotovo ni v korist zdravja rodu in naraščanja. Tako se moramo prilagajevati draginji vsi državljani s fiksnimi plačili, ki ne moremo novih bremen prevesti na druga ramena.

Lansko leto so povišali deželno doklado. Gospodje hišni gospodarji so se teh bremen hitro iznebili. Povišali so najemnino stanovanj za 10 do 20%. Tak dogodek pa običajno uradniki še veliko huje, kakor pa polagoma naraščajočo draginjo, ker pride nenadoma in nepričakovano in poseže po svoji višini prav daleč in običajno v naše gospodinjstvo.

Danes ni produkcije za življenjske potrebščine, kamor se ne bi bila segla draginja. Ravno to pa, da se ne draži le eno živilo, recimo kruh, ali meso, temveč vse važnejše potrebščine, dela draginjo tako nezno.

Kje pa tiči vzrok draginje?

Je malce privzdignil klobuk in takoj nemoteno nadaljeval:

»Kako gospodji ste postali, od kar vas nisem videl. Veseli me, da vas zopet vidim.«

Mina se je spomnila, da jo je pred letom še tikal. Tudi Egidiu se je poznalo, da je v zadregi, kako naj jo nazivlje.

Govorili so do večera o vsem možnem. Mina je sklenila ostati tu še nekaj časa, da vidi, kako bo z otroci.

»Kar pri nas lahko prenočite,« je ponudil Koren. »Bom pa jaz šel na seno in tudi ta mladi gospodek gre lahko z menoj. Prijetno je prenočiti v senu.«

Miroslav je zardel do ušes, a Mina se je ti priprosti odkritostnosti smejala na ves glas. Koren se za to ni zmenil in pripomnil:

»Toda lahko greste tudi v trg. Tam dobite boljše prenočišče pri divjem volku. Kakor hočete, toda tam boste postelja denar, pri nas pa ne.«

»Vendar morava iti tja,« je rekla Mina naposled. Ta gospod ni bil še nikoli na senjaku.«

Res je Miroslav že težko čakal na odhod. Mina se je od otroka poslovila zelo pristržno in ga parkrat poljubila in ga stiskala k sebi.

Zunaj je bil zrak svež in čist. Nebo se je zjasnilo in solnce je pravkar zašlo. Tupatam še visoki oblaki

Obračunski okoliščini pravijo: vzrok je agrarna politika za visoko carino, nedostajanje ugodnih trgovinskih pogodb, draženje akoro vseh poljedelskih pridelkov in pa različne veterinarske policijske odredbe na majah.

Agrarci pravijo: Vzrok so različni karteli, prekupovanje in naraščanje delavskih plač.

Gospodje tovariši! Pravico imamo kritikovati, če treba tudi gospodarsko politiko naše države, ne da bi s tem le trenutek pozabili, da smo njeni uradniki, vendar tega ne bomo storili, ker je, odkrito povedano, za nas končno vseeno, kdo je kriv tem neznoznim razmeram. Pokažimo samo, da so nam različne politike znane in da vemo tudi preudariti, ali je postopanje odločujočih mest vseskozi opravičljivo.

Obča draginja živil ima svoj izvor v draginji mesa.

Sistematična preiskovanja so pokazala, da je določanje cen na živilskem trgu odvisno le od razmerja med potrebščino kupcev in množino ponudbe. Statistika pa kaže, da je množina ponudbe v zadnjih desetih letih ostala enaka, ali se je celo znižala, medtem ko potreba kupcev vedno raste. Treba je poudariti, da je potreba konsuma večja, kakor je bila, kar je samo ob sebi dobro znamenje ljudsko - gospodarskega razvika. Temu zvišanju je vzrok tudi dejstvo, da število prebivalstva narašča, da se pa v isti meri ne razvija produkcija živine. Vzrok tega nezdravega razmerja je, da one dežele, ki pridejo za aprovacijo v poštev, naše živinorejne dežele (tudi Ogrska) ne morejo kriti tako velikih potrebščin, na drugi strani je izostal uvoz iz inozemstva (predvsem z Balkana).

Dolgo časa sem opozarjal, če trgovske in obrtniške zbornice na potrebo do ugodnih pogodb z balkanskimi državami. Splošno blagostanje države, ki se industrijalno razvija, mora občutno trpeti pri nedostatku primernih trgovinskih pogodb. Posebno v balkanskih državah je Nemčija, ki pač ni njihova najbližja sosedja, v izvozu svojih industrijskih pridelkov Avstrijo nadkrilila, in tudi druge konkurenčne države, kakor Angleska, Francija in Italija so svoj izvoz veliko bolj zvišale, kakor Avstrija, ki je tem deželam najbližja sosedja.

Pa tudi druge organizacije so v nešteto zborovanjih, z vlogami in memorandi opozarjale vodilne kroge na pojavljajoče se draginjske strahove.

V decembru 1907 je draginjska anketa energično opozorila na kvarljivo carinsko in trgovinsko politiko, ki je z zvišanjem carin in s preprečevanjem uvoza visoko zvišala cene vseh agrarnih pridelkov.

Tem različnim nasvetom in opominom se je bil končno uklonil tudi parlament, ki je izvolil draginjski odsek, da študira vsa tozadevna vprašanja. V draginjskem odseku je bilo čuti pač veliko nasvetov in predlogov, niso pa posvetovanja prišla do udeleževnega rezultata.

Ce je mnenje pravo, da leži krivda draginje na današnji carinski in trgovinski politiki, potem je tudi jasno, da se Avstrija, ki se razvija, lepo razvija v industrijalno državo, ne sme udajati enostranskim željam agrarcev, da je treba odpreti meje za uvoz živine in skleniti ugodne trgovinske pogodbe. Če oporekajo agrarci, da bi z uvozom živine domača živina prišla v nevarnost okuženja, kar presoditi je seveda stvar strokovnjakov in krogov, jim moramo odgovoriti, da se da taka nevarnost s sezidanjem klavnice na meji in morebitnih karantenskih postaj čisto gotovo odstraniti.

so se pordečili kakor bi bili prevlečeni s karminom. Nastanila sta se »pri divjem volku«, kjer sta dobila vsak svojo sobo. Po večerji je pisal Miroslav v mesto dve pismi. Enega za Mino Carluttijo, v katerem mu naznanja, da ostane zaradi otrokove boleznine nekaj dni tu, in drugega je pisal Miroslav svojemu šefu; nalagal se mu je, da zaradi boleznine nekaj dni ne more priti v kontor.

Zgodaj sta se podala vsak v svojo sobo. Mina je odprla okno in slovela ob njem dolgo. Pod oknom je šumel ptok, ki je tekel skozi trg. Tam od travnikov in senetov je prihajalo fantovsko petje in razposajeno ukanje. Na cesti je kiel gologlavi voznik in se zviral nerodno po vozu, pred katerim je bil vprežen dolgolad konj. Ustavil je pred gostilno in glasno stopajoč s svojimi težkimi škornji po široki veži, je izginil naposled v sobo.

»Njegovo srce je močnejše kot njegov razum,« je pripomnil Miroslav, ki se je ta trenutek prikazal pri sosednjem oknu.

Mino je prevzela sentimentalnost. Njeno srce je bilo še polno vročih čustev od otroka, ki je ležal bolan in zanemaranje v umazani bajti.

»Lahko noč!« je voščila Miroslavu in zaprla okno.

(Dalje prihodnje.)

Domači poljedelci so pokramli, da ne premorejo prekrbjevati potrebe našega trga.

Krilata beseda konsumentov je danes tudi argentinsko meso. Od vseh strani čuje vlada zahtevo ljudstva, če dovoli uvoz mesa iz Argentine. Jasno je vsekakor, da mora to sredstvo imeti samo takrat uspeh, če ni uvoz niti časovno, niti v množini omejen, ker izgubi sicer pravi namen, da bi argentinsko meso postalo tindiško živilo.

Uvoz argentinskega mesa na je za našo monarhijo velikega pomena ne samo iz gospodarskih, temveč tudi iz trgovsko-političnih ozirov. Samo dovoljen uvoz mesa more privedi do res zadovoljive pogodbe z Argentine, kar bi bilo v korist domačemu eksportu, ki je občutno zalet zaradi neugodnih trgovinskih pogodb z balkanskimi državami.

Priznati moramo, da je vlada že nekaj storila v prilog domačemu živinorej. Kar pa je storila ali kar je obljubila, da bo v bodočnosti napravila, bo učinkovalo in moglo tudi vnebiti šele čez nekaj let.

Za danes pa so vsi storjeni koraki nedostajni. Trajnega zboljšanja v draginjskih razmerah morejo prinese le radikalna sredstva, če ostanejo razmere, ki so sedaj neposredno zakrivile ta položaj, se tudi v staimem naraščanju cen ne bo nič spremenilo.

Vlada čuje in posluša tožbe konsumentov! Kaj pa konsumenti sami? Ali si ne morejo sami nič pomagati?

Letos poleti je bilo, ko so prvi voji konsumentov v Kremsu, Hainburgu, Weidhofnu in Klosterneuburgu začeli nenavaden boj: boj z najstrožjim gospodarskim orožjem: z bojkotom. Zle so posledice takega boja. In ne priporočal bi ga svojim tovarišem. Imeti bi morali drugo rezervno. Sicer pa mi boste pritrdili, da uradniki že bojkotiramo meso, ne ker smo ogorčeni nad visoko ceno, ampak ker te cene že ne premoremo več. Ko bomo morali zaradi visoke cene bojkotirati še krompir — potem se ne bomo bojevali več. Je pa tudi bojkot v modernem gospodarstvenem boju s strani konsumenta in v tem slučaju le še manifestacija, da ne premore več, draginje prenašati.

Orožje konsumenta s fiksnimi plačili je danes samo še manifestacija in demonstracija. Znano vam je, da se je 2. oktobra na Dunaju 100tisoče delavcev in delavk udeležilo protestnega obhoda po Ringu. Bil je to mogočen, četudi tih klic na pomoč, ki ga zgoraj niso mogli preslišati. Na Karlovem trgu je čakalo meščanstvo, ki se je pridružilo sprevodu delavskih slojev.

Meščanski krogi so pod vodstvom nižjeavstr. obrtnega društva priredili počno potovanje v Trst in Genuo, na kar so se vsi posvetovanja in trumoma obiskovana zborovanja, in je njihove sklepe deputacija različnih stanov izročila ministrskemu predsedniku, trgovinskemu ministru in še poljedelskemu ministru. Tej deputaciji sta ministrski predsednik in trgovinski minister priznala, da trpe največ pod draginjo uradniški stanovi in da je njihov položaj jako obžalovanje vreden. Že z ozirom na tisoče državnih uslužbencev bo morala vlada gledati na izboljšanje neznoznih življenjskih razmer, kakršne so nastale zaradi draginje.

Vsa zborovanja na Dunaju in drugod pa vzklikajo: čas sili in končno se mora nekaj zgoditi.

Današnji zborovalci prihajamo do tega zaključka:

Uradništvo mora zahtevati zase vse, da more dostojno živeti s svojimi službenimi prejemki. Če se življenjski pogoji ne dajo doseči s primerno trgovsko in carinsko politiko, potem pa je samo ob sebi umerno, da morajo vse uradniške organizacije delati na to, da se službeni prejemki primerno zvišajo, da se tako prilagodijo pali vrednosti denarja.

Gotovo je, da veliko slojev ne bo te uradniške zahteve sprejelo simpatično in da se bo znano priljubljeno udrihanje po uradniškem stanu zopet oglasilo. Uradniki pa zahtevajo zase miru, da morejo svojo službo mirno opravljati. Mi ne zahtevamo nič več, kakor da moremo iz svojih službenih prejemkov življenjske potrebščine dobavljati. Zboljšanje razmer more prinese le državna gospodarska politika, ki omogočuje zdravno, naravno in svetovno konkurenco, ki je torej v nasprotju s sedaj obstoječo gospodarsko politiko naše države. Zato uradništvo veselo pozdravlja pot miru in dalekovidne politike zvišane produkcije, ki ga hoče umeriti naša vlada in ki naj tudi ublaži nasprotja med posameznimi sloji prebivalstva.

Ker pa dobrot zvišane produkcije ne bomo še v kratkem občutili, uradniki pa smo z eno nogo že v gospodarskem bankrotu, moramo od države najmanj zase zahtevati, da kar najkrepkeje podpira in pospešuje vsa gospodarska podjetja, ki imajo namen gospodarski položaj uradništva izboljšati in ki slone na načelu samopomoči in samoozdrave.

Deželni zbor krajjski.

XXVIII. seja deželnega zbora krajjskega bo dne 19. oktobra 1910 ob 10. dopoldne.

Dnevni red: 1. Naznamila deželnozbornskega predsedstva. 2. Priloga 262. — Poročilo deželnega odbora z zakonskim načrtom o uvedbi davčine od prirastka na vrednosti nepremičnin. 3. Priloga 263. — Poročilo dež. odbora o zvišanju deželnega prispevka k stroškom za starovrhniki vodovod. 4. Priloga 264. — Poročilo deželnega odbora o prošnji Mlekarske Zveze v Ljubljani za podelitev brezobrestnega posojila v svrhu ustanovitve osrednje prodajalnice v Trstu. 5. Priloga 265. — Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga prošnja »Obrtnokreditne zadruge v Ljubljani« za posojilo 6. Priloga 266. — Poročilo deželnega odbora glede zvišanja vokojin nekaterih uže umirovljenih deželnih uslužbencev, oziroma glede zvišanja posameznih vdovskih pokojnin. 7. Ustno poročilo finančnega odseka: a) o najnem predlogu g. poslanca dr. Lampeta in tovarišev glede škod vsled elementarnih nezdob in po črvu. (Dež. zb. št. 52.); b) o dovolitvi mestni občini ljubljanski, da sme ostanek že dovoljenega posojila v znesku 1.450.000 K najeti proti 4 1/2 % obrestovanju. (k prilogi 234.); c) o dovolitvi mestni občini ljubljanski, da sme za svojo zastavljajnico najeti posojilo 200.000 K. (k prilogi 235.); d) o dovolitvi pobiranja doklad v davčnih občinah Jasen in Vrbovo in v vaseh Vrbiica in Kutežovo v svrhu obrestovanja in amortizacije posojil za vodove za celo amortizacijsko dobo. (k prilogi 236.); e) o računskem sklepu deželnega posojilnega zaklada za leto 1909. (k prilogi 237.); f) o računskem sklepu pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za leto 1909. (k prilogi 244.); g) o računskih sklepih ustanovnih zakladov za leto 1909. (k prilogi 247.); h) o odpravi mostarine na mostu čez Kolpo pri Brodu. (k prilogi 256.); i) o računskem sklepu učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1909. (k prilogi 241.); j) o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za leto 1909. (k prilogi 245.); k) o računskem sklepu deželnokulturnega zaklada za leto 1909. (k prilogi 238.); l) o računskem sklepu muzejskega zaklada za l. 1909. (k prilogi 234.); m) o dovolitvi pobiranja 100 % ne doklade v davčni občini Stara Vrhinika v pokrite posojila za vodovod. (k prilogi 255.); n) o računskem sklepu pokojninskega zaklada okrožnih zdrav. za l. 1909. (k pril. 246.); o) o računskem sklepu garancijskega zaklada Dolenjskih železnice za leto 1909. (k prilogi 248.); p) o ustanovitvi posebnega zavarovalnega zaklada za deželna poslopja. (k prilogi 259.); r) o izplačilu zvišane zneska 4000 K e. kr. deželni komisiji za agrarske operacije za leto 1908. (k prilogi 86. l. 1909.); s) o prošnji Terzije Prelesnik, vdove po deželnem knjigovodji, za odpis predujuma 320 kron (707/Pet.); š) o prošnji tovarne za papir v Radečah, da se dovoli pavšaliranje mitnine za radeški most. (721/Pet.); t) o prošnji vodovodnega odseka za vasi Pivka, Cegelnica in Malo Naklo za podporo v pokritje vodovodnih stroškov. (710/Pet.). 8. Ustno poročilo upravnega odseka: a) o najnem predlogu gosp. poslanca dr. Novaka in sodrugov radi uvoza klavne živine in južno-ameriškega mesa. (Dež. zb. št. 49.); b) o najnem predlogu gosp. poslanca Lenarčiča in tovarišev glede izvolitve zastopnikov v deželni železniški svet. (Dež. zb. št. 141.); c) o najnem predlogu gosp. poslanca dr. Zajca in tovarišev glede reorganizacije e. kr. deželnega zdravstvenega sveta. (Dež. zb. št. 51.); d) o najnem predlogu g. poslanca Matjašiča in tovarišev v zadevi pomožne akcije za vinarogradnike. (Dež. zb. št. 50.); e) o prošnji županstva občine Račna za razširjenje tamošnjih požiralnikov. (726/Pet.); f) o prošnji občine Dragatuš za uravnavo potokov Turnišča, Nerajčica in Lahina (714/Pet.); g) o prošnji občine Zilce pri Št. Vidu za zvišanje subvencije za preložitve ceste Begunje - Št. Vid. (713/Pet.); h) o prošnji katoliškega političnega društva za idrijski okraj radi prodaje čipk. (727/Pet.); i) o načrtu novega zakona o varstvu planinskega cvetja. (k prilogi 260.); j) o prošnji občine Mošnje za preložitve klanca na državni cesti do Pirašice do Malega Dobrega Polja. (722/Pet.).

Jubilejni umetniški razstava v Ljubljani.

Kakor smo že poročali, se v ponedeljek, dne 17. oktobra — ne v nedeljo, kakor je bilo izprva določeno! — ob pol poldne v Jakopičevem paviljonu svečano odpre »Jubilejna umetniška razstava«, ki bo obsegala nenavadno bogato zbirko domačih umetnin. Gosp. Jakopič je namreč za

to razstavo širom slovenske zemlje nabral lepo vrsto umetnin — slik in kipov, nastalih od leta 1830., ko je avstrijski vladarski prestol dobil naslednika v cesarju Francu Jožefu I., pa do danes. — Tako, bode torej ta razstava pokazala, kako se je v tej dobi 80 let na naših tleh razvijala upodabljalna umetnost.

S tem nam bode gosp. Jakopič izpolnil željo, katero že dolgo goje vsi ljubitelji domače umetnosti. Zastopani bodo na »Jubilejni razstavi« najboljši umetniki naše zemlje, najsi so bili slovenskega, ali drugega rodu in mišljenja. Ne gre tukaj za kakšno narodno manifestacijo, marveč za zgodovinski pregled razvoja naše domače umetnosti. Razumljivo je, da prevladujejo Slovenci, zlasti kar se tiče novejših umetnosti. Nekateri nemški sodeželani umetniki so svojo neudeležbo opravičili. — Nad vse zanimivo bo, ob teh pričah naše prošlosti zasledovati, kako se je naša umetnost izprva držala starejših in novejših italijanskih vzorov, kako pa se je polagoma jela otrešati italijanskega vpliva in se oprijemati dunajskih, predvsem pa monakovskih vzorov. V tej obsejni razstavi pride vsak umetnik na svoje. Ljubitelji prejšnje gladke, čudno in vestno izdelujoče umetnosti bodo tukaj imeli svojega Langusa, Kunla, Karingerja, ki so zastopani z lepimi števili umrav znamenitih portretov, slovitega Janeza Wolfa, Grlica, Globočnika, Pustavraha, Petkovška itd. Pravi sijaj bode »Jubilejni razstavi« dajala mojstra brata Janez in Juri Šubic, ki bosta nadvse bogato zastopana z risbami, osnutki in z dovršenimi slikami. Na prehodu v moderno smer naše vpodabljalne umetnosti stoji naš monakovski mojster Ažbe z nekaterimi svojimi najboljšimi mojstrskimi deli. Dobo preporejene naše umetnosti reprezentujejo znani naši mlajši umetniki Grohar, Jakopič, Jama, Strnen, Šantel, Vavpotič, Žmitek, Magolič itd., itd. in pa Nemei Werner (nekaj prav znamenitih akvarelov) in Mysz. Starejše kiparstvo zastopa Zajec starejši, oče stvaritelja Prešernovega spomenika, mlajše pa Zajec ml., Bizjak, Znidar i. dr. Kakor je videti, nad vse zanimiva, pisana družba umetnikov. G. Jakopič je za to razstavo svoj paviljon popolnoma preuredil, tako da bo tudi zunanji vtisk čim najefektnjši in prikladen začajnu te razstavne prireditve. Razdelil je dvorane v posebne oddelke in oskrbel okusen aranžma. Poseben oddelke je odmerjen učencem njegove šole. — Otvoritev »Jubilejne razstave«, ki je bila izprva določena na jutrišnji dan, se je morala preložiti na ponedeljek. Vabimo občinstvo, naj se otvoritve udeleži v kar največjem številu, da bo sijajna, kakor se spodobi ob otvoritvi razstave, ki naj s kulturnega stališča proslavi osemdesetletnico vlade Njegovega Velikanstva. Pristop ima vsakdo, tudi če morda slučajno ni dobil vabila, kar naj se hudo zaposlenemu prireditelju ne šteje v zlo.

Dnevne vesti.

+ Nulla dies — brez lumparije! Ni ga dneva, da bi Oražnovo glasilo ne izteletilo kake nove fatolatrije. Danes piše pod plaščem »učiteljskih krogov«, da dr. Tavčar navadno ne prihaja k sejam deželnega šolskega sveta. To je čisto navadna laž, katere je pognala iz Ribnikarjevih ali Jugovih možganov! Dr. Tavčar se lahko sklicuje na vse člane deželnega šolskega sveta, da je najvestnejše zahajal k sejam. Čudežev pa pač ni mogel delati, ker je bil navadno sam proti dvanajstim! Neumno čvkanje je torej, če »učiteljski krogi« dr. Tavčarju očitajo, da v deželnem šolskem svetu ust ne odpre! Neprijetno je nam, pisati o »Učiteljski tiskarni«. Bil je to zavod, ki je v prvi vrsti živel od simpatij naše stranke. Teh simpatij potrebuje kakor riba vode. Ali sedaj pa je ta tiskarna že pol leta gnezdo, v katerem se kujejo in tiskajo najhujši pamfleti proti slovenski napredni stranki in njenim možem. Ogromni deficit, kojega je povzročilo to časnikarsko pobalistvo — pa nosi tiskarna sama. Nikjer na svetu bi kaj takega ne bilo mogoče. Na eni strani tolči s polenom, na drugi strani pa od tepenega zahtevati vsako podporo! Ne tirajte nas torej do skrajnosti. Največja potrpežljivost poneha! Nekdo, ki je za vse te infamije odgovoren, bi sicer rad sedel na razsulo, ali pazi se naj, da ne obliči na razsulo, ki ne bode razsulo slovenske napredne stranke! Kdor ima nesa naj jih odpre!

+ Dr. Šusteršič v delegaciji. Kranjsko deželo zastopa v delegaciji dr. Ivan Šusteršič. Leto za letom je delegat, kakor bi bil na delegacijski mandat intabuliran. Letos je bil dr. Šusteršič izvoljen od delegacije v odsek za zunanje zadeve. To je najvažnejši delegacijski odsek. Spričo vpliva zunanje politike na vso avstrijsko notranjo politiko, ter slasti s cel-

rom na okolnost, da je sistem, na katerem stoji sunanje, kakor notranja politika, posebno nasproten Jugoslovanom, so in bodo letos posvetovanje v odseku posebno važna. Pri tem je treba omeniti, da daje minister zunanjih del zaupna pojasnila samo v odseku. Dežela Kranjska ima torej velik interes na tem, da se njen delegat udeležuje sej tega odseka, kakor ima velik interes na tem, da podvrže Aehrenthalovo politiko energični kritiki. Dr. Šusteršič je to dolžnost prevzel, izpolnil je pa ni! Dr. Šusteršič je namreč odložil mandat za omenjeni odsek. Izgovoril se je na kranjski deželni zbor, češ, da mu je vsled deželnega zbora nemogoče se udeleževati sej odseka za zunanje zadeve. Deželni zbor kranjski pa sploh nima seje. Dr. Šusteršič bi se torej prav lahko udeleževal sej delegacijskega odseka, ki jih bo itak le jako malo, in bi prav lahko izpolnjeval prevzeto dolžnost. A raje sedi v Ljubljani. Kaj je pač temu vzrok? Nič drugega, kakor to, da bodo slovanski delegati odločno in po zaslugi kritizirali Aehrenthalovo politiko, dr. Šusteršič pa se hoče izogniti temu, ker neče nastopiti proti Aehrenthalu. S tem je seveda izkazal Aehrenthalu uslugo in Aehrenthal se bo že hvaležnega izkazal!

† Trifitsch kron deželnega denarja za Jarčevu volitev. Delovanje našega deželnega zbora se je kar nenkrat ustavilo. Vsakemu se namreč čudno zdi, da je bila javna seja deželnega zbora samo 5. in 6. oktobra. Prosti čas so hoteli uporabiti za posvetovanja raznih odsekov. Zboruje ta pa faktično samo upravni in finančni odsek. Finančni odsek je imel prvo sejo šele v ponedeljek, drugo sejo je pa določil kar osem dni naprej, to je za torek, 18. t. m. Potem pa pride »Slovenec« in hvaleži svoje poslanke, kako pridno in polnoštevilno se udeležujejo sej, katerih faktično sploh ni. S tem pa hočejo klerikale prikriti javnosti svoje pobožanje in zapravljjanje. Javnih in odsekovih sej namreč samo zaradi tega ni, ker so vsi poslanci mobilizirani za volitve v Beli Krajini. Klerikalcem se namreč vražje slaba godi. Navdaja jih namreč nekak strah navzlic veliki korajži, katero kažejo v svojih govorih in svojih listih. Ta mobilizacija pa stane precej denarja in sicer deželnega denarja. Napravimo račun in videli bomo, kako slabo gospodarji z deželnim denarjem deželni finančni minister dr. Lampe. Dijete deželnih poslancev znašajo vsak dan okroglih 400 kron. Ker pa deželni poslanci navzlic temu, da ne zborujejo in da agitirajo po Beli Krajini, dobivajo te dijete, tedaj se je iz deželnega fonda vrglo najmanj tritisoč kron za agitacijo pri Jarčevi volitvi. In to pri deželnem gospodarstvu, ki izkazuje v proračunu za leto 1911. 1 1/2 milijona kron nepokritega deficita. Vendar bodo pa imeli klerikale še vedno drzno čelo, trditi, da je njihovo deželno gospodarstvo vzorno — v resnici pa uporabljajo deželni denar v strankarsko-politične agitacijske svrhe. Ali ni to višek lahkotnosti? Ni dovolj, da so zamudili cel teden, katerega bi lahko porabili v korist davkoplačevalcem, temveč so vrgli še tisočake iz deželne blagajne med svoje poslance, da morejo agitirati. Volilec novomeškega in belokranjskega volilnega okraja naj le vprašajo razne agitatorje, ki bodo letali od hiše do hiše, za čevljar denar se jehajo. Volilec pa naj tudi dobro premisli, koga da bodo volili — gotovo ne pristasa tiste stranke, ki jemlje davkoplačevalcu denar iz zepa ter ga uporablja v svoje strankarske namene.

† Klerikale ne marajo Jareca! Iz Mirne peči nam poročajo, da so se tamkaj klerikalni volilec uprli kandidaturi usiljivega Jareca, da ne marajo voliti njega, temveč da bodo svoje glasove oddali Košaku. Kar je naprednih mož, ki mislijo s svojo glavo in delajo po svojem prepričanju, bodo soglasno oddali svoje glasove naprednemu kandidatu Ganglu. Tako se naj zgodi povsod! Kdo pa naj tudi voli Jareca, ki se toliko poguma nima, da bi napravil javen shod v Novem mestu, torej v svojem rojstnem kraju! Zaklenil se bo na varno, skril se bo za vrata, pa naj tam tudi ostane!

† Jare agitira z deželnim denarjem. Predno je vedel Jare, kako bo glasovala podobčina Soteska in Gornjopolje, je sam prinesel osebo na Gornjopolje vest, da je izposloval za tamošnji most 500 K, dasi ga ni nihče prosil za to. Hvaležni so mu prebivalci za to nenavadno naklonjenost, pa bi mu bili še bolj hvaležni, če bi bil izposloval to podporo ob kakem drugem času in ne ravno tik pred volitvami, ali pa če bi tega zdaj pred volitvami capadale benevolenciae causa ne bil povedal, ali pa če bi bil dal 500 K iz svojega žepa. Z željo davkoplačevalcev je lahko agitirati.

† Kako delajo klerikale proti Ganglu. Nek kmet je rekel, da Gangla zato ne voli, ker je druge vere. — Med uradnike je zatročena lažnjiva

vest, da je rekel Gangl svoj sin, da so uradniki hlapci. No, detinčki so sami prepričani, da to ni res, toda izgovor jim je dobrodošel.

† Kamenik Žigmer ali Novomeška baroksa je pridno na volilnem delu. Povedi ga vidiš, kar kljuje si podaja. Politikujočih duhovnikov reši nas, o gospod.

† Socijalno - demokratično glasovanje očitno »Domoljub« od 13. oktobra našemu kandidatu Ganglu. Pri tem pa pozabi povedati, da je bil baš bivši klerikalni deželni poslanec dehovnik Arko v Idriji s pomočjo socijalno - demokratičnih glasov izvoljen. Da še več, katoliški duhovnik Arko je bil sklenil celo zvezo s »brevverskimi« socijalnimi demokrati, ker le na ta način je mogel biti izvoljen proti naprednemu slovenskemu kandidatu. To naj bi raje »Domoljub« svojim bralcem povedal. Seveda tega ne sme povedati, ker bi potem ne mogel več z vero barantati. Dalje naj pojasni »Domoljub«, kako je to v skladu s katoliško vero, da so goriški klerikalni poslanci v deželnem zboru celo z najhujšimi sovražniki vere in narodnosti, z laškimi liberalci zvezani. Kako pa dalje opravičuje »Domoljub« zvezo svoje stranke s protestantovskimi Vsenemci na Kranjskem? — Vidiš, »Lažljuba«, le pred svojim pragom pometaj, pa ne blati čistega značaja našega kandidata!

† Stajerski deželni zbor. Vladna pogajanja z nemškimi nacionalci in slovanskimi klerikalci niso imela uspeha. Vladni predlogi za kompromis niso ugajali ne enim ne drugim. Nemški poslanci so se podvzivali in so kompromisne predloge odklonili vsled česar je za sedaj izključena možnost, da bi vlada sklicala deželni zbor in da bi ta izvršil mnogostevilne svoje naloge.

Velekritičen položaj istrskega deželnega zbora. Pišejo nam iz Trsta: Situacija istrskega deželnega zbora je dan na dan bolj kritična. Seje raznih odsekov se 14. t. m. niso mogle vsiti, ker se jih slovanski poslanci niso udeležili. Kompromisna konferenca se je šela ta teden trikrat, ali vselej je bil rezultat pogajanj brezuspešen. — Hrvaško - slovenski delegatje zahtevajo kot predpogoji nadaljnjim pogajanjem za sporazum, priznanje popolne enakopravnosti in enakoveljavnosti v jezikovnem pogledu; t. j. da se sestavljajo o sebah tudi službeni stenografski zapisniki v hrvaškem ali slovenskem jeziku, ter da bodo od strani predsedstva ravno tako upoštevani slovanski govorniki in slovanski interpellantje, kakor italijanski. — Da je ta zahteva popolnoma umestna in opravičena, se razume samo od sebe. — Ali italijanski fanatiki nečejo pod nobenim pogojem pristati na to zahtevo Slovanov, kar ima seveda za posledico, da je vsak nadaljnji sporazum pokopan in nemogoč. — Italijanski poslanci so izdali komuniké, v katerem izjavljajo, da se je sicer opetovano sestala kompromisna konferenca, ali pogajanja da so ostala brezuspešna, ker Italijani ne morejo (?) privoliti slovanskim zahtevam. Tudi ni vsaj za sedaj nobenega upanja, da bi prišlo do sporazuma med obema strankama, zato pa tudi ne pride do rednega delovanja deželnega zbora. — Poslanci pripuščajo deželnemu glavarju, naj on ukrene nadaljnje potrebne korake. — Prihodnja seja je sklicana za ponedeljek ob 2. uri popoldne. Že danes je gotovo, da bo vsako zborovanje nemogoče, pač je pa pričakovati, da pride v ponedeljek do zelo burnih prizorov, kakršnih v deželnih zbornicah istrski še ni bilo. — Vrč gre pač toliko časa k studencu, da se razbije. Isto se bo zgodilo tudi s trimoglavo italijansko »svetino« deželnega zbora istrskega. — Valed nedelavnosti deželnega zbora imajo sicer škodo tudi Slovenci, ali še veliko večjo — Italijani.

† Oswald doma. Idrijsko prebivalstvo je nekaj časa imelo mir pred hudobnostjo in zločestnostjo idrijskega kateheta Oswalda. Mož se je podal namreč s podporo e. kr. rudniškega erarja na potovanje v sveto deželo. V »Slovenčevih« idrijskih novicah se je dobro poznalo, da šefredakterja ni doma, so sicer še zavijale resnice, a vendar ne tako hudobno in zlobno, kakor zna to samo Oswaldovo pero. Zastonj smo pričakovali, da se bo velik grešnik opral v reki Jordan in se poboljšal vrnil. Notica v zadnjem sobotnem »Slov.«: Liberalci imajo strah pred mokrači, potrjuje, da je katehet Oswald ostal tak, kakršen je bil. »Narodni Dnevnik« v Celju je bil z neko notico iz Idrije mistificiran. Žal, da uredništvo tega lista ni bilo toli lojalno, da bi bilo na tozadevno opozoritev in prošnjo odgovorilo. Tako ne moremo nitišar z gotovostjo reči, kdo je podel mistifikator. Ker so v idrijski klerikalni stranki doma mistifikatorji, so pa lahko opravičeno domneva, da je mistifikacija »Narodnega Dnevnika«, kakor tudi »Rdečega Praporja« klerikalno delo. V tej mistifikaciji se namreč ni skušalo smešiti samo naprednjakov, marveč tudi člani socijalnodemokratične stranke v Idriji.

Sedaj pa pride Oswald in piše doslovno: »Slovenec« je že poročal, kako se je nek oca demokrat v »Rdečem Praporju« ponorčeval iz liberalnih veljakov, in zato bi vendar vsek pričakoval, da se bodo liberalci sedaj zato prav pošteno maščevali nad socijalnimi demokrati. Toda liberalci imajo pred svojimi zavzniki strah, tem se ne smejo zameriti, sicer bi se zna- lo zgoditi, da bi jih pri prihodnjih volitvah pustili na cedilu. Oswald naj nam pove, odkod ve, da je dotično mistifikacijo zakrivil socijalni demokrat. Prav »Slovenčeva« notica nam priča, da je mistifikacijo povzročil klerikalec, ki se sedaj huduje, da je zgrešila svoj namen. Da, radi bi imeli klerikalec zopet razpor med socijalnimi demokrati in napredno stranko, da bi pri tem želi klerikalec. Mislimo, da ste vodstvi strank v Idriji tako razsodni, da ne bosta ustregla pobožni klerikalni želji. V Idriji pa danes nima drug strahu, kakor klerikalna gospoda v »Didičevem štibelnu«, kjer se snujejo naklepi proti napredni stvari v Idriji. Ta strah pa je tudi upravičen, kdor vidi nazadovanje klerikalcev na celi črti, akopram se zdaj in zdaj zateče pod njihovo okrilje, kak dvoživčen značaj.

† Klerikalec in vera. Klerikalec se radi bahajo, da se vse njihovo delovanje ravna po naukih sv. vere in da se vedno in povsod ozirajo predvsem na predpise, katere jim daje cerkev. Popolnoma naravno bi torej bilo, da ne more biti pristaja krščansko - socijalne stranke Žid. Vendar se pa godi, da klerikalec vzamejo v svoje vrste tudi Žida in sicer z odprtimi rokami. Vera jim je popolnoma stranjska stvar. To prakticirajo tudi hrvaški klerikalec, ti najbolj prijatelji naših, ki so sprejeli v svoje vrste precejšnje število nekrščenih Židov. Zagrebški Židi hočejo vsled tega sklicati shod, na katerem hočejo protestirati proti postopanju tistih Židov, ki so stopili v krščansko - socijalno stranko.

† Klerikalna nevtralnost. O nevtralnosti imajo klerikalec precej enosthovske pojme. Tolmačijo si jo tako, da morajo naprednjaki vse opustiti, kar klerikalcem ni všeč, klerikalec pa da smejo delati kar hočejo. Pri »Slov. Matici« je takoj ožen v strelji, če se ne zgodi vse tako, kakor si tolmačijo nevtralnost klerikalec, nasprotno pa hoče družba sv. Mohorja vedno veljati za nevtraln, dasi ne spoštuje nevtralnosti niti v najmanjši meri. Tako je zdaj zopet storila korak, ki ga je odločno obsoditi. Mohorjeva družba je svoj aparat postavila v službo klerikalne strankarske organizacije »Stražec«. Mohorjeva družba pobira prispevke za to »Stražec«, ki nima nobenega narodnega pomena in namena, in Mohorjeva družba plačuje stroške za hudobne in krivične napade na družbo sv. Cirila in Metoda s tem, da izdaja »Mira«. To je nevtralnost, kakor je pojmiyo klerikalec, ki je pa naprednjaki pač ne bodo več prenašali. Če Mohorjeva družba neče ostati nevtralna, če s takim početjem ne bo nehala, potem naj bo pripravljena, da bodo znali naprednjaki izvajati iz tega posledice.

† Selili so se! Pred hotelom Lloyd v Miklošičevi ulici so večeraj popoldne nakladali na dvouprežen voz prav čedno pisarniško opravo, angleško pisalno mizo, omario, z usnjem prevlečeno zofo, razne knjige itd. Ljudje ki so se potikali okrog voza so govorili: »Uredništvo »Jutra« se seli.« Sedaj pa se čuje, da se »Jutra« ni selilo, oziroma da ta selitev ni bila prostovoljna, nego da je dr. Pegan vse pohištvo zarubil in dal transferirati. S tem pa menda ni zadovoljen trgovec g. Kaspar, ki zopet pravi, da uredništvo »Jutra« tega pohištva sploh še ni plačalo in da je torej še njegovo, ker mu je »Jutra« na račun tega pohištva tiškalo samo nekaj inseratov, kronje pa še ni nič prejel. Seveda se bo g. Kaspar za to pohištvo, ki je baje še vedno njegovo, bojeval do zadnje srage in hoče vložiti proti klijentu dr. Pegana tožbo. In tako se zna pohištvo »Jutrovega« uredništva zopet seliti.

† Primarij dr. DeFranceschi hoče menda res oditi v Gorico. Pravijo, da ne mara več prenašati sekularizacijo kandidata Jareca kot deželnega odbornika. Kdor bo moral potem umirajoče člani svoje rodbine pošiljati k operacijam v Ljubljano in plačevati za to stotake, naj se zahvali Evgenu Jarecu. In tak človek pričakuje, da ga bomo mi še v državni zbor volili!

† Triški mestni svet je dal siloma odstraniti nemško tablo centralne banke nemških hranilnic.

† Premočena je g. Ivan Premru pl. Premierstein od okrajnega glavarstva v Novem mestu k deželnim vladim v Ljubljano.

† Umetniška razstava v pravnih 80. rojstnega leta cesarja Franca Jožefa I. Vsem, ki se za to razstavo zanimajo in se nameravajo udeležiti otvoritve, se vlnudno naznanja, da se radi nepričakovanega dogodka otve-

ritov vili nameste 16. t. m. šele in sicer neprekinjeno v ponedeljek, 17. t. m. ob polu 12. popoldne. Vstopnina za otvoritev znaša 2 K, popoldne istega dne pa veljajo že navadne cene. Slavno občinstvo se še enkrat vlnudno vabi k obilni udeležbi otvoritve.

† Odlikovanje. Belgijski kralj Albert je povodom svojega bivanja na Dunaju podelil polkovnemu pobočniku domobranskega pešpolka št. 1., g. nadporočniku Ant. Krejčiju, viteški križec kronskega reda. Odlikovanje je, kakor znano, sin tukajšnjega občespoštovanega in priljubljenega meščana, krznarja in hišnega posestnika, g. Ant. Krečija.

† Zanimiv prizor. Te dni je bilo na eni izmed streh tukajšnjega samostana videti velikanske spodnje hlače, ki jih je bržčas po daljši uporabi njih lastnik opral in jih prepustil blagodejnim jesenskim solnim žarkom, da izvlečejo iz njih mokrot. Tako sušenje spodnjih hlač sicer doslej ni bilo v navadi po Ljubljani, če je pa upeljejo očetje frančiškani, je pa gotovo v čast in slavo božjo. Ljudje, ki so imeli priliko opazovati ta prelepi del frančiškanske obleke, si niso bili docela na jasnem, ali so hlače moške ali ženske, ker so bile prav sumljivo zelo precepljene. Ker nečemo biti krivični, smo prepričani, da so bile hlače kakoga patra ali fra- tra, ki se mu je zgodila najbrž kak globoška nesreča, pa v svoji skromnosti ni hotel biti nečimern, pa je sam opral, kar je bilo treba oprati.

† Zglaševanje črnovojnikov. Črnovojnikom, ki so bili vojaki in imajo črnovojno knjižico ali namembnico, in črnovojnikom, ki niso bili vojaki, pa imajo namembnico, se je osebno zglasti meseca oktobra pri županstvih v bivališču, v Ljubljani bivajočim črnovojnikom v mestnem vojaškem uradu v »Mestnem domu«. Črnovojnik, ki opusti zglastitev, se kaznuje z globo 4—200 kron, ali z zaporom. Po razglasu mestnega magistrata se je v Ljubljani bivajočim črnovojnikom zglastiti od 10. do 19. oktobra, onim, ki so zglastitev zamudili pa 26. oktobra.

† Umrli je v Zatični gostilničar g. Viljem Fritz. P. v. m.!

† Iz Borovnice se nam piše: Naša podružnica e. kr. kmet. družbe je priredila od 2. do 9. t. m. sadno razstavo, katero sta prav strokovno uredila gg. podžupan Fr. Suhadolnik in nadučitelj I. Žirovnik. Ta razstava je pokazala, da imamo pri nas že veliko lepega sadja, posebno jabolk. O ravnanju s sadjem je govoril v razstavi 9. t. m. po cerkvenem opravilu strokovni učitelj g. Fr. Zdošček z Grma. Navzoči sadjerejci so mu bili prav hvaležni za poučni govor. Ta razstava bo gotovo obudila še večje zanimanje za koristno sadjerejo. Kdor želi kaj lepih parmen, balemokov, kanadskih in blenhajmskih rajnet, naj se obrne na g. Iv. Mavca, posestnika v Borovnici. Kilogram teh vrst stane loco 16 v.

Nova doba tudi na Kranjskem. Črnogledi nezadovoljneži trde v enomer, da na Kranjskem ni napredka in da zastajamo daleč za drugimi deželami. To morda velja v kulturnem in v gospodarskem oziru, a v različnih drugih ozirih to nikakor ne velja. Tako na pr. so pri nas že ljudje, ki imajo uprav amerikanske nazore o ločljivosti zakona, kar dela za naše duše in naše denarnice jako skrbnemu škofu mnogo preglavice. Kako daleč so gotovi ljudje že prišli v tem oziru, priča slučaj, ki se je primeril v nekem jako znanem trgu na Kranjskem. V bližini tega trga živi vdova, ki ima sicer že pet križev na hrbtu, ki je pa po sedemletnem vdovstvu vendar prišla do spoznanja, da veljajo tudi zanjo še vedno svetopi- semske besede, da človeku ni dobro samemu biti. Ta glas njenega srca je našel odmev v srcu 30 let starega vdoveca iz nekega drugega kraja. Med 30 in 50 leti je sicer precej razločka, a če se pomisli, da je bila tega zdaj šele trideset let starega moža prva žena polnih 70 let stara, ko so jo izročili materi zemlji, se mora že verjeti, da se mu starost njegove neveste ni zdel prevelika. In morda ima tudi kako potrebno nagajenje za starejše kosti. Iz kratka, 30letni mož se je odločil, da se poroči s svojo 50- letno nevesto in pred nekaj dnevi sta stopila pred altar. Poroka je bila ob 6. zjutraj, a ko je bila končana maša in sta novoporočenca zapustila cerkev, je bilo že 7 ura. Ob pol 9., torej poldrugo uro po odhodu iz cerkve, pa je mož že pritekel k dekanu in ga prosil pomoči, ker se hoče ločiti. Samo poldrugo uro je nosil zakonski jarem, pa ga je bil že tako sit, da se je hotel ločiti. Dekan je menceal in menceal, eh in eh, pa če še niste, pa one, pa ongov, cerkev morda ne bo delala težav, ali pri sodnji bodo sitnosti itd. itd. Mož, ki je bil takorekoč še gorak pri poroki prejetega blagoslova, se je nekaj časa s dekanom posvetoval in pogajal, a naposled je pobral šila in kopita. Samo to je še vprašal, kam gre vlak prej, proti jugu ali proti severu, in potem je je odkril, kakor bi mu gorelo pod no-

gami. Žena, s katero je bil samo poldrugo uro poročen, pa tuguje zdaj zapuščenca doma. Pa naj kdo reče, da se ne primerjajo pri nas ameriškanski slučaj.

Kolere ni na Kranjskem. Pred nekaj dnevi je prišel z Ogrskega nek krošnjar domov v svojo rojstno vas Grintavec v občini Osilnica v kočevskem okraju. Mož je bil zelo nevarno bolan na črevesnem katarnu. Ker se je domnevalo, da je prinesel z Ogrske kolero, poslali so se njegovi odpadki v preiskavo higijeničnemu zavodu na graškem vseučilišču. Preiskava je dognala, da je popolnoma izključeno, da bi bil mož bolan na kolero.

Avtomobil povozil telico ter se ponesrečil. V četrtek popoldne je vsled nagle in neprevidne vožnje med Razdrtim in Hruševjem povozil avtomobil »K 314« lepo telico, vredno 700 K ter se nato zaletel v telefonski drog. Avtomobil se je popolnoma na drobne kosce razbil in je pet oseb, ki so se z njim vozile, odletelo v cestni jarek. Na srečo se ni nikomur nič posebnega pripetilo; zadržali so le lahke telesne poškodbe in male praske. Strah teh oseb se seveda ne da popisati. Da se ni večja nesreča pripetila, se je zahvaliti okolnosti, da avtomobil ni zadel v drevo ali cestni kamen, ki stojita poleg droga, kajti drog se je pri sunku zlomil, kar se drevo ali kamen ne bi bil. Tudi to je sreča, da je svet vrhal in vsled tega cestni jarek bolj gluh, kajti vsled tega so dobili pasazirji dobro zavetje v jarku, drugače bi pa bili vsi mrtvi. Namen so imeli iti v Postonjsko jamo, res bi kmalu našli svetovno jamo. Nesrečo je zakrivil šofer, ker je naglo vozil; on si sicer izgovarja na ovoro, a kdor je videl, pravi, da je prenaglo vozil. Torej malo več previdnosti.

Hrastnik. Pri zborovanju v nedeljo, 16. t. m., popoldne ob 3. v »Čitalnici«, predava zdravnik g. dr. A. Sehwab iz Celja o stvari, ki bo vsakogar zanimala. Pričakuje se obilne udeležbe.

Nemški doktorji. Mariborska Pangermana dr. Drasch in dr. Urbacek sta nedavno prišla okrog polnoči v gostilno »Altdeutsche Weinstube« v Mariboru. Gospoda nemška doktorja sta se vedla napram natakariji Reziki Gorjana e tako »fino«, da ju je tožilo državno pravdnštvo radi hudodelstva poskušnega posilstva in prestopka proti javni pravdnosti. Razen tega ju je tožila Gorjančeva radi dejanskega razžaljenja časti. Radi svojega »kavalirskega« vedenja sta se morala gospoda doktorja dne 13. t. m. zagovarjati pred mariborskim sodiščem. Hudodelstva poskušnega posilstva in prestopka proti javni pravdnosti sta bila nemška doktorja oproščena; pač pa sta bila obsojena radi žaljenja časti, in sicer dr. Drasch na osemdeset, dr. Urbacek pa na petdeset kron globe. To so res čedni ti nemški doktorji!

Mariborske nemške sirovine. V Melju pri Mariboru je takozvana »elitna družba nemških Mariborčanov« nahrulila dne 11. t. m. mirnega Slovence z »windisches Schweine« in »windischer Ganner«. Dan pozneje je prišel za ravno tistim Slovincem nek nemškutar na svojem kolesem. Kolesarju je nek drug nemškutar zavpil: »Fahr das windische Schweine nieder!« Res v lepih razmerah žive Slovenci!

Nesreča vsled napete žice. Iz Celja poročajo: Pred par dnevi ste jahalci princesinji Lujza in Viljemina Windischgraetz v Konjicah na izprehod. Konji so šli počasi in sicer po neki stranski poti, ki vodi iz Nove vasi proti Tepini. Naenkrat zadene princesinja z vratom ob železno žico, ki je bila napeljana čez pot. Če bi konj dirjal, tedaj bi se princesinja prav gotovo zadavila. Tako se ji je pa še posrečilo, vreči žico čez glavo. Princezinjo Viljemino, ki je jahala za njo, je žica zadela na čelu. Žico je napel nek kmet iz Nove vasi, katerega so že ovadili in je tudi že zaprt.

Strah je hišo zažgal. V Ojstnici na Stajerskem ima 34letni Jožef Laša t malo kajžo. V tej hiši se je pred kratkim časom nastanil strah. Začetkoma je ta strah zelo divjal. Pobijal je razno posodo in okna. Pozneje je postal močnejši. Premikal je omare in drugo pohištvo. Prevrčal škafe, napolnjeval z vodo i. t. d. Seveda so ljudje na dolgo in široko govorili o tem strahu. Glas o tem strahu je šel od ust do ust. In končno je vsa okolica govorila o divjanju tega straha. Ta strah je pa kar naenkrat pokazal, da se prav dobro razume tudi na kupčijo. Predno so se pojavili ti strahovi, je gospodar hišo prav visoko zavaroval. Naposled je pa strah zanesel tudi ogenj v hišo. V sredo je zažgal svinjak, ki je zgorel; v četrtek je pa začelo goreti v kleti. Požarna bramba je z veliko težavo rešila hišo. Predno je pa začel strah z ognjem strašiti, se je gospodar s svojo družino previdno izselil. Ko je začelo goreti, je bil gospodar hiše slučajno pri okrajnem sodišču v Stainzu, kjer je

iskal varstva zoper strahove. Upati je pa, da bo sodišče zdaj že našlo pot, da prežene te strahove. Včeraj je bila v hiši strahov sodna komisija iz Stainza. Preiskovalni sodnik je zaslusal 20 prič in tako se je pojasnila »strahovita zgodba o strahovih«. Pri stvari je bil udeležen nek spiritist Milac s svojo družbo. Spiritisti so poizvedeli, koga smatra Jože Lašat za svojega sovražnika. Svetovali so nato Lašatu, naj napiše imena dozdavnih sovražnikov na listek, katere naj nabije pod streho; v sobi pa so spiritisti nalepili listke z napisom: I. N. T. R. I. Lašatovim so svetovali, naj mnogo molijo, zlasti ono Evangelista Janeza: »V začetku je bila beseda...« V četrtek jutraj je šel Lašat prosit župnika, naj mu preskrbi kakoga kapucina, da mu bo izgnal strahove iz hiše. Župnik je Lašata zavrnil, na kar je šel ta k sodišču v Stainz. Po zaslišanju, ki je trajalo od 7. ure jutraj do 6. zvečer, je žandarmerija odgnala v zapore Jožeta Lašata, njegovo svakinjo Ivano Saekl in njegovo taščo. Spiritist Milac je bil za svoje »pananje« d Lašata plačan.

Svojo ženo pretepeval ter se potem usmrtil. Posesnik Loparnik iz Logarovec je bil od kazenskega sodnika v Ljutomeru že večkrat kaznovan, ker je svojo ženo pretepeval. Ko se je pred par dnevi zopet zaradi tega zagovarjal pred sodiščem, mu je sodnik obljubil, da ga bo prav občutno kaznoval. Loparnik je pa izjavil, da bo svojo ženo, če bo kaznovan, prav pošteno pretepel, čeprav mu je ta vedno odpustila. Vsled tega ga je sodnik obsodil na tri tedne. Ta kazn je pa čudovito vplivala na Loparnika. Šel je domov ter pretepel svojo ženo. Na to se je pa zastopil z arzenikom.

Samomorilko so lovili. Iz Ljutomeru poročajo: Hči nekega viničarja, ki je imela 12. t. m. zagovarjati na narodnem dnevu okrajnega glavarstva v Zgornji Radgoni in sicer zaradi tega, ker je nekemu kaplanu pisala anonimno pismo ter ga s tem razžalila. Pri zaslišanju se je kar naenkrat obrnila ter zapustila sobo z vzklikom: »Zdaj grem v Muro!« Uradnik je bil zaradi tega precej prestrašen in je naročil orožnikom, naj jo zasledujejo. Končno se jim je tudi posrečilo, da so jo živo vjeli.

Elektrodiograf »Ideala«. Franc Jožefova cesta št. 1, zraven glavne pošte, ima od sobote, dne 15. oktobra do torka, dne 18. oktobra sledeči spored: Sv. Nikolaj v Barju. (Naravni posnetek.) Vrnitev križarja. (Dramatično dejanje.) Cesar Viljem na Dunaju. Za časa faraonov. (Slika v barvah.) Umirno skupaj! (Luka.) (Komedija.) — Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9.: Valčbrosa. (Naravni posnetek.) Lucina ljubezen. (Drama.) Opolzka ljubeznivca. (Komedija.)

V skladiščih tukajšnje južne železnice vlada pravcata egiptovska tema. Prostori so zastareli, nepraktični, razsvetljeni kakor pred tridesetimi leti, dasiravno se je v tem času ogromni promet več kot potrojil. Naj bo treba imeti po ves dan luč, sedanje »kresnice« nikakor ne zasvetijo dejanski potrebi. Če je drvena železnica v Siskij vpeljala v svoje skladišče električno razsvetljavo, zakaj bi tudi južna železnica ne šla na temu lepemu vzgledu? Prihodni prizadetih strank postajajo od dne do dne glasnejše, a so vseskozi nevarne in utemeljene.

Pes in mačka. Mirno je čepela v Ljubljani mačka, pričakujoča, da ji pride kakšna plena. Nakrat se pojavila njo njen smrtni sovražnik, ves pes. Mačka je v smrtnem strahu proti bližnjemu drevesu, toda pes je delal večje skoke, tako da je mačka skoro že čutila njegovo gorko iz gobca. Videč, da ne pride do nesreče, se mačka v skrajni sili vrže na zemljo Ljubljano. Toda tudi pes ni bal vode. Takoj ji je bil za petami in njegovi zobje so se skoraj dotikali njene kože. V tem nevarnem trenutku pride mački v glavo ena misel. Obrne se, požeze se in se sedela psu za vratom. Zdaj je pa položaj čisto drugačen. Mačka začne s vojnimi ostrimi krempļji delavati psu po vratu. Reče je tu in se otresal, toda mačke ni mogel pravititi z vrata. Ubral jo je tuleč v suhi zemlji, ki je bila zdaj njegova edina rešitev. Še predno je pa dosegel trdna tla, mu je dala mačka nekaj gorkih okrog ušes, pogrnala se njegove glave in v par trenutkih je bila na bližnjem kostonju. Pes pa je bil na vse pretege srmatno tekel proti svojem domu.

Prilopročljiva gosta. Snoči je prišel v gostilno v Metelkovi ulici št. 27 nek fotograf s svojim prijateljem, ter sta začela z raznimi neslanostmi nadlegovati goste. Ko ju je gostilničar opozoril na dostojnost, se je fotograf repenčil ter začel, kakor divji metati v gostilničarja posodice za sol, kozarce in steklenice ter ga pri tem na glavi in levi roki znatno poškodoval. Poleg tega mu je napravil še na posolji okoli 20 K škode.

Pes popadaj je včeraj v naši hiši na Rimski cesti švitarjevo ženo Uršulo Frakeljevo iz Siskije ter je na levi nogi lahko telesno poškodoval. Lastnik psa je znan.

Dezno nogo si je snoči izvnila na Dunajski cesti brezposelna delavka Marija T., katero so nato prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Neureča na šolnemlet. Včeraj je v Kresnicah vlak povozil delavca Ivana Upnika ter ga tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v deželno bolnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 45 Makedoncev, nazaj je prišlo pa 90 Hrvatov. Na Reko se je povrnilo 25 Hrvatov, v Buchs je šlo 35 Makedoncev in 25 Hrvatov, v Nemčijo se je odpeljalo pa 19 Hrvatov.

Izgnubljeni in najdeni. Šolski učence Avgust Ruda je izgubil črna svilnat dežnik. Nek gospod je izgubil zastavni listek. Zasebnica g. Pavla Ločnikarjeva je izgubila rjav svilnat dežnik. — Na južnem kolodvoru so bili izgubljeni, odnosno najdeni trije dežniki, košara sladkarije in prazna ročna torbica.

Narodna obramba.

Narodnega kolka družbe sv. Cirila in Metoda se je v zadnjem času bolj malo prodalo. Kje tiči vzrok temu? Malobrižnost in mlačnost bo temu menda največje kriva. Več občnih in drugih uradov se je svojedobno zavezalo, da bo kolekovalo svoja pisma z narodnim kolekom. Teh p. n. naročnikov docela pregrešamo. — Nekateri Slovenci pritiskajo kolek na naslovni oddelek razglednice in dopisnice, prejemnik pa mora plačati globo 10 vinarjev. Ali bi ne bilo bolje, da bi tiste vinarje dobila družba sv. C. in M. — Kolek se nalepi na levi oddelek dopisnice ali razglednice in pa na ono stran, kjer je prostor za korespondenco. — Sezite torej znova po narodnem kolku!

Društvena naznanila.

Pevski večer, katerega priredi »Slavec« v nedeljo 16. t. m. v restavraciji »Narodnega doma« bo obsegal zborovo petje, osmerospeve, četverspeve, in dvospeve in to le D. Jenko ve skladbe. V ostalem sporedu so razne šalje in zabavne točke. Vstopnina prosta. Gostje dobro došli, začetek ob 8. zvečer.

Sokolska župa Ljubljana I. je izletela v nedeljo v Št. Vid in Tacen. Udeležba je bila prav lepa, nad 60 bratov samo v kroju, in bi bila še lepša, da oddaljenjših društev ni vstrasilo ravno prespomladansko solnce, ki je sijalo tako toplo, zlatilo gozdove, odete že v napoljesensko obleko in zavilo vso naravo v ono mamečevaljivo lepoto, da se je ni moči zopetstavljati. Vsi polni tega solnčnega veselja smo odkorakali proti Št. Vidu, kjer se nam je pridružil bratsko društvo »Šentvidski Sokoli«. Pozdravni nagovor je bil prav prišeren, kakor tudi odgovor, v katerem se je poudarjala ona plemenita naloga sokolstva, ki tiči v vzgoji do samostojnega mišljenja in globoke ter pozitivne narodne zavesti. Številno občinstvo, ki se je zbralo okrog Sokolov, nam pa zopet spričuje, kako čista Sokola in opogumuje domače društvo, da naj se ne straši prav nikakih ovir na potu, ki ga pelje proti ciljem. Malo pred četrto uro smo pa bili že v Tacnu, na prijaznem vrtu g. Sajovic. Tu se je razvila prava, neprisiljena, zabava: seznanili smo se z domačimi, jih potrjevali v misli, ustanoviti sčasoma »Sokolac«, govorili o telovadbi, o predavanjih, o domačih razmerah, dokler ni vstal brat tajnik S. S. Z. in jedrnatno pozdravil novi snujoci se telovadni odsek. Temu nagovoru je sledil drugogovorni v prelestnih besedah o bratstvu, enakosti in prostosti. Lepe misli so našle lep odmev v nas vseh, in navdušenje, ki se je pojavilo na koncu, nam kaže, da s hitrim in smotrenim delom lahko posolimo celo Slovenijo. — Malo pred 5. uro smo odkorakali skozi Šmartno in Garmelne proti Ljubljani. Občinstvo pa nas je povsod prav prijazno pozdravljalo in se z nami vred veselilo lepo ubranih zvokov trobentaškega zbora, ki je bil tako neustrašljiv na celem izletu, a vseeno završil vsako koračnico s tako natančnostjo in popolnostjo, da mu lahko čestitamo.

Cerele Franco - Illyrica. Odslej se poučuje francoščina za I. kurz v ponedeljkih in četrtek, za II. kurz v petkih, za III. kurz v sredo, in sicer vsakikrat od 6.—7. Ponk se vrši v poslopju dekliškega liceja, prvo nadstropje, zadnja soba na levo. Novi člani so vedno dobrodošli.

Laški krožek (Circolo Italiano). Ustanovni občni zbor Laškega krožka vršil se je 14. t. m. ob zelo mnogobrojni udeležbi v restavraciji »Narodnega doma«. Potem, ko so se prebrala pravila in ko se je priglasilo za vstop takoj blizu 40 članov so bile volitve, pri katerih so bili izvoljeni v odbor sledeči gospodje: Za predsed-

nika profesor Anton Jeršinovic, za tajnika dr. Janjo Boroč, za blagajnika pristav g. Fran Balaž, za arhivarja odv. kandidat g. dr. Milan Korun in za predjednika gg. komisar dr. Friderik Lukani in pisatelj dr. Iv. Lah. — Mesečni prispevek se je določil na 2 K, vendar lahko odbor po potrebi svia oziroma zniža ta znesek. Da se omogoči delavcem itd. obiskovanje tečaja, je občni zbor pooblastil odbor, da jim lahko zniža mesečnino ali pa jih sploh oprosti plačevanja. Dijakom je dovoljeno obiskovati društvene kurze, če plačajo mesečnino in če imajo dovoljenje staršev in šolskih oblasti. — Poučevalo se bo v dveh kurzijah in sicer I. kurz vsak ponedeljek in četrtek od 8.—9. ure zvečer, II. kurz vsak torek od 8.—9. ure zvečer. V slučaju, če bi se priglasilo zelo veliko število članov, bi bil odbor evenbualno pripravljen otvoriti paralelne kurze, ki bi se vršili v bolj zgodnjem času. A za začetek se je morala določiti pozna ura, ker ima večina članov čas le po 7. uri zvečer. Lokal in začetek poduka se objavi pravočasno. — Circolo italiano bo prirejal tudi mesečne sestanke, kjer se bodo člani lahko shajali v neprisljeni zabavi in konverziral v laškem jeziku. — Pozivljamo se enkrat vse, ki se nameravajo učiti laščine oziroma se v njej spolniti, naj prijavijo svoj pristop nemudoma tajniku g. dr. Janku Bercetu, Bleiweisova cesta 22, ali pa kakemu drugemu odborniku.

Amaterfotografi! Ker je amaterska fotografija dandanes med Slovenci že zelo razširjena, a posamezni amaterfotografi ne stoji v nikakem stiku med seboj, sestavil se je pripravljalni odbor v Ljubljani z namenom, ustanoviti društvo, katero bi dajalo priliko posameznikom, se na tem polju izpopolnjevati. — Namen društva naj bi bil, gojiti, širiti, izpopolnjevati in pospeševati v umetniškem in znanstvenem oziru fotografiko umetnost. Prosi se tedaj vse one, ki se za stvar zanimajo, dame in gospe, v Ljubljani in izven Ljubljane, da blagovolijo na spodaj označeni odbor naznaniti svoje naslove v svrhu sestave eventualnih osebnih zabil k sestanku. Dobrodošli so tudi vsaki nasveti, ki se naj pošiljajo odboru, na katere se bo ta po možnosti oziral in jih upošteval. Prijave in dopise je pošiljati na naslov: »Pripravljalni odbor društva »klub slov. amater - fotografov« v Ljubljani».

»Sokola« v Št. Petru na Krasu. Dne 9. t. m. popoldne vršil se je v Št. Petru na Krasu v prostorih »Narodne gostilne« izvrstno obiskan občni zbor telovadnega društva »Sokola«. Udeležilo se ga je tudi lepo število br. Sokolov - gostov iz Postojne, Ilirske Bistrice in Idrije, katerim bodi izrečena najiskrenejša zahvala. Ustanovni občni zbor otvoril je br. Jul. Novak župni načelnik S. S. Z. s pozdravom in temeljitim predavanjem o sokolski ideji in o razvoju sokolstva. Potem je pozdravil br. Ivan Cvetnič vse navzoče v imenu pripravljalnega odbora ter predlagal, da se izroči vodstvo ust. občn. zbora br. Jul. Novaku, kar se je soglasno sprejelo. Br. Novak konstatira sklepsteni zbora ter preide na dnevni red k volitvi odbora, v katerega so bili izvoljeni: za starostar Bratovž Lovro, za podstarostar Sever Franc, za načelnika Turek Hugo, za odbornike: Osvald Rud., Zeleznik Alb., Pitschman Aleks., Cvetnič Ivan; za namestnika Papež Vek., Šabec Franc; za pregledovalca računov: Medica Jože in Špiler Ferdo. Potem se določijo po daljši debati društveni prispevki in sicer. Vstopnina 2 K in članarina mesečno 60 v za vse člane izvršujoče, kakor tudi podpore. Br. Jul. Novak poudarja v daljšem govoru, da niso sokolska društva politična društva, temveč da je njih namen le ta pospešiti telesni in duševni razvoj našega naroda, ter svrati novo ustanovljeno društvo naj se ne vrti v strankarsko politiko. K besedi se potem javi br. Paternost, starosta postojanske Sokola in podstarosta S. S. Z. ter pozivlja novi odbor v lepem govoru k vztrajnemu vzgledu br. Čehov na kar se zaključijo velevažni ustanovni občni zbor.

Prosveta.

Slovenske deželne gledališče. Danes zvečer ob polu 8. izvrstna opera »Knežina« (za par abonente). — Jutri v nedeljo popoldne ob 3. zopet opera »Knežina« za širše sloje in za mladino (izven abonementa); za lože nepar); zvečer ob 7. za goste z dežele velika opera B. Smetane »Dall-bore« (za nepar - abonente). — V torek dve dramski noviteti: komedija »Lokalna železnica« v treh dejanjih in »Pustka«, dramska študija v enem dejanju (za par - abonente). — V četrtek in soboto opereta, v nedeljo opera in drama. — Prihodnje novitete: opereta »Grof Luksemburški«, drama »Moloh« in opera »Tannhäuser«.

Kupujte jutranjo izdajo »Slovenskega Naroda«.

Slovenski jug.

— Razpisna sabornica volitve na Hrvaškem. V četrtek je izšel uradni list hrvaške vlade »Narodne Novine« v posebni izdaji z vladno naredbo, s katero se razpisujejo volitve v hrvaški sabor na dan 28. oktobra. Eventualne ožje volitve se imajo vršiti takoj drugi dan dne 29. oktobra, ako bo izid volitve dognan že na dan volitve same, v nasprotnem slučaju pa dne 31. oktobra.

— Hrvatska ujedinjena samostalna stranka je imela, kakor smo javili že v jutranjem listu, svojo ustanovno skupščino pret. četetek v Zagrebu. Za predsednika nove stranke je bil izvoljen Grga Tuškan, za podpredsednika pa dr. Iv. Lorković, dr. Aleksander Badaj in dr. Bogoslav Mažuranić, za tajnika dr. Gjuro Surmin in dr. Edo Lukinić, za blagajnika pa Milan Krešić. Koncem skupščine so prišli v dvorano, navdušeno pozdravljeni, člani izvrševalnega odbora srbske samostalne stranke z dr. Medakovićem na čelu, da manifestirajo svojo solidarnost z novo hrvaško stranko. Za organ stranke je bilo proglašeno prejšnje glasilo napredne stranke »Pokret«, ki bo odslej nosil ime »Hrvatski Pokret«. Včerajšnja številka »Pokreta« je že izšla kot »Hrvatski Pokret«, glavno glasilo hrvaške ujedinjene samostalne stranke.

— Dalmatinski sabor. V dalmatinskem saboru je stavil poslanec dr. Tresić-Pavičić predlog, naj se sabor izreče za veljavnost izpizov v Avstriji, položenih na hrvaškem vseučilišču v Zagrebu. Na to je sabor razpravljal o predlogu poslanca dr. Drinkovića glede ureditve jezikovne vprašanja v Dalmaciji. Na mestnik Nardelli je podal izjavo, v kateri je ugovarjal kompetenci sabora v tem vprašanju, češ, da je jezikovno vprašanje z ministrsko naredbo z dne 26. aprila 1909. že definitivno rešeno. Kljub tej izjavi je deželni glavar dr. Ivčević dovolil, da se nadaljuje razprava o tem predlogu. Prvi je govoril poslanec Biakini, ki je naglašal, da imenovana naredba ni njegov ideal, vendar se je z njo doseglo, kolikor je bilo sploh mogoče v sedanjih razmerah. Dotična naredba je plod kompromisa. Ko je ta naredba izšla, so govorniki čestitali na uspehu češki parlamentarci, ki so naglašali, da so Hrvati s to jezikovno naredbo dobili, kar si ni mogli izvojevati noben drug slovanski narod v tej državni polovici. Med govorom je prišlo do ostrega konflikta med Biakinijem in dr. Drinkovićem, vsled česar je moral deželni glavar sejo prekiniti.

— Zaroka »veleizdajnika«. V Gjulovcu se je 10. t. m. zaročil »veleizdajnik« Stanko Rebrača, uradnik »Trgovske banke« v Glini, z gđ. Marico Uzelac. Ker so bili »veleizdajniki« izpuščeni iz zapore samo pod pogojem, da ne spreminjajo svojega bivališča, so Rebračo takoj prijeli biriči, da so ga uvedli v zapor, kakor nedavno tega, učitelja »veleizdajnika« Petrovića. Toda Rebrača je bil toliko previden, da si je dal od oblastev napraviti vse potrebne »potne listice«. Zato so biriči morali oditi z dolgimi nosovi.

— Podmorski kabl v Dalmaciji. Podmorski kabl, ki ga polaga nemški parnik »Grossherzog von Oldenburg« med Puljem in Splitom, bo v kratkem gotov. Sedaj se je vlada odločila, da napravi podmorsko brzojavno zvezo tudi med Splitom in Dubrovnikom ter med Dubrovnikom in Tivatom v Kotorskem zalivu.

— Srbska skupščina hrvaškemu umetniku. Skupina srbskih poslancev vseh strank bo v skupščini stavila predlog, naj se iz državnih sredstev nakaze hrvaškemu kiparju Ivanu Meštroviću 5000 dinarjev kot častno nagrado za njegove umotvore, ki predstavljajo epopejo iz bitke na Kosovem polju. Te umotvore je Meštrović razstavil najprvo na Dunaju, kjer je dosegel s svojo razstavo kolosalen uspeh. Spomladi je priredil razstavo v Zagrebu. To razstavo so imeli priliko si ogledati Slovenci, ki so se udeležili izleta »Glasbene Matice« v Zagrebu. Meštrović bo svoje umotvore razstavil še na svetovni umetniški razstavi v Rimu in sicer v srbskem oddelku.

— Srbska vlada je vsled preteče kolere odredila, da se morajo vsi v Srbijo prihajajoči tujei nemudoma legitimovati. Zadošča vsaka izkaznica.

Knjževnost.

— Ljudska knjižnica, izdaja Vekoslav Spindler v Celju. 3. in 4. snopi te knjižnice obsega vsega prilopročila vredni spie »Higijena na kmetih«. Cena 1 K 20 v, po pošti 1 K 30 vinarjev.

Razne stvari.

* Samomor ruskega pisatelja. Na cesti med Falkenhainom in Alt-finkenburgom so našli ustreljenega 32letnega ruskega pisatelja dr. Andreja Therrija. Pri njem je ležal izstreljen revolver. Vzrok samomora je neznan. Pri samomorilcu so našli 20 mark.

* Divji medvedi. Na postaji v Šekavici so imeli v kletki tri severne medvede, in sicer dva krepka medveda in mlajšo medvedko. Medvede so pozabili nakrmiti. Naenkrat so začeli rjevati. Starejša medveda sta se vrgla na medvedko, jo raztrgala, ter požrla, predno so mogli čuvaji to preprečiti.

* Dvoboju med županom in poslancem. Te dni sta se v Budimpešti sabljavi dvobojevala veliki župan zumplinskega komitata Josip Mössner in državni poslanec Barnabas Buga. Buga je že dlje časa napadal v svojem listu Mössnerja, zato mu je napovedal dvoboj. Buga je s sabljo dobil precejšnjo rano na čelu.

* Punt v južni Afriki. V južni Afriki so se začeli puntati zamorci. Pri gradnji neke železnice zaposleni zamorci so zahtevali v nekem hotelu pijače, katere pa niso dobili. Vsled tega so napadli hotel, ter vse razbili. Okrog hotela se je nabralo takoj 300 bojaželnih zamorcev, na katere so začeli streljati vojaki. Dvanajst zamorcev je bilo ubitih, več pa ranjenih.

* Usoda gledališke umetnice. Monakovski operni pevec Gessner je pred par leti zapustil svojo ženo z dvema otrokoma, ter se preselil k svoji ljubimki, s katero je imel otroka. Evgenija Gessner je morala sama skrbeti za svoja dva otroke, osemletnega dečka in devletno deklico. Te dni je obiskala svojega moža, da bi se sprijaznila, o čemer pa mož ni hotel ničesar slišati. Obupana žena se je nato pred hišo ustrelila.

* Divji avtomobilisti. Na cesti med Frankobrodem in Oberhattertom se je dogodila velika nesreča radi divje vožnje z avtomobilom. Avtomobilski dirkač Hennsey, sin nekega tovarnarja je stavil z nekim tovarniškim uradnikom, da pride v nekaj minutah iz Oberhatterta v Frankobrod. Avtomobil je šel v divjem diru, dokler se ni z vsilo zaletel v nek jarek. Uradnik in nek drugi uslužbenec sta bila takoj mrtva, Hennsey pa je dobil tako težke poškodbe, da bo težko ostal pri življenju.

* Gozdni požari v Minnesoti v Severni Ameriki. V Minnesoti vlada še vedno velikanski strah radi divjega požara, ki je pripravil tisoče ljudi ob streho in provzročil milijone škode. V zadnjem času se je požar polegel, ker so prenehali vetrovi. Divje živali in domača živanja je preplahena dirjala po mestih, kar je napravilo med prebivalstvom še večji strah. Po zapuščeni vseh, ki jih je večinoma uničil požar, se klatijo oborožene tatinske tolpe. Mnogo ljudi je zbolelo za legarjem. Število ljudi, ki so postali vsled požarov brez strehe, znaša približno 9000, škoda pa, ki jo je provzročil požar, se ceni na štiristopetdeset milijonov. Država je določila za pokončane kraje sto milijonov dolarjev podpore.

* Nečloveški ljudje. Pred poroto v Češki Lipi je stal te dni 16letni Vaelav Ulbrich zaradi umora, ki ga je izvršil junija 1909 vsled pohotnosti na štiriletni Mariji Liebsch. Ob enem z njim so se zagovarjali njegova mati, Marija Ulbrich, nožar Rössler, ter njegova mati, Helena Rössler, radi pripomoči pri umoru in zaradi zavajanja oblasti. Vse iskanje po umorjeni deklici je bilo brezuspešno, šele s pomočjo policijskega psa so našli grozno razmesarjeno truplo zavito v vrečo pod nekim mostom. Morilec je zabil otroku več robatih žeblice v glavo. Za to grozno dejanje so vedeli morilecva mati, nožar Rössler in njegova mati, ki so sami zavili otroka v vrečo, ter ga zanesli pod most. Porotniki so spoznali vse štiri obdolžence krivim. Osojeni so bili morilec Ulbrich na 15 let, Anton Rössler na devet mesecev, Marija Ulbrich na pet in Helena Rössler na tri mesece težke ječe.

Pameten nakup blaga in oprem. Ni dano vsakomur, da je srečen pri nakupu modnega blaga, sukna iz volne, modnih barhentov in flanel, zefirjev za obleke in srajce, damasta, brisalk, žepnih robcev, platnenega in pavolnatega blaga. Tako je tudi z nakupi oprem za neveste. Koliko je bilo že tožeb po dostavljenju blaga! — Vsemu temu naenkrat odpomorete, ako se obrnete na izvozno trdiko V. J. Havliček in brat, Lázne Podbrady na Češkem, katere Vam pri skicanju na naš list ravno kar zgotovljeno novo zbirko vzorcev za jezenski in zimski čas, brez obveze, da kaj kupite polje poštne prosto na ogled. Priporočamo to dokazano pošteno in solidno podjetje najtopleje vsem našim bralcem.

Drage goveje mesa, ki so ga do-
alej kuhali za juho, rabimo raje za
pečenje ali za meso v omaki in za gu-
ljaš, ker dobro govejo juho dandanes
brez mesa lahko — pripravneje in
ceneje — pripravljamo iz Maggi-
jevih kock za govejo juho po 5 vin. —
Napravljene so iz najboljšega mes-
nega izvlečka, potrebni sočivni okus,
sol in dišave so že zraven, treba je
kocko samo popariti z vrelo vodo, pa
imamo takoj govejo juho. Kadar ku-
pujete, pazite vedno na ime »Maggi«
in na varstveno znamko zvezda s
križcem.

* Predno se pripravite, da laki-
rate svoja mehka tla, prepričajte se
o izbornosti oblatenja varovane,
pristne Eisenstädterjeve »Egline«,
lakove barve za tla, ki se v treh urah
popolnoma brez duha posuši s sijaj-
nim blaskom, in jamej za največjo
stanovitnostjo. — »Egline«, lakova
barva za pod, se dobiva v vsaki večji
trgovini z materialnim, barvnim in
špeciarijskim blagom. Edini izdelo-
valci: Tivornica lakov Bratje Eisen-
städter, Dunaj, IV./1. Pazite na var-
stveno znamko »željni vitezi«, upo-
dobljeno na vsaki škatli.

Vse somišljenike prosi-
mo, naj nam takoj po kon-
čani volitvi iz svojega kraja
brzjavno naznanijo izid!

Telefonska in brzjavna poročila.

Iz delegacijskega zasedanja

S. — Dunaj, 15. oktobra. Danes
ob 10. se je sestal delegacijski odsek
za znanje zadeve. Nadaljevala se je
debata, ki se je razvila obširno zlasti
z ozirom na večerajšnja izvajanja
dr. Kramarja. Delegat Axmann se
je obračal zlasti proti dr. Kramarju
v inkriminacijam, ki se ticejo vpli-
va Nemčije. Delegat dr. Ploj je go-
voril o aneksiji Bosne in Hercegovine,
o jugoslovanskem vprašanju in
o naši ruski politiki, ki danes nikakor
ni taka, da bi mogla imeti ugoden
vpliv na manjše avstrijske slovanske
narode. Obširno se je bavil tudi s
pravim vprašanjem aneksije. Za dr.
Plojem je govoril Poljak German in
nato minister zunanjih zadev grof
Aehrenthal, ki je odgovarjal na dr.
Kramarjeva izvajanja. Po govoru
grofa La Tourja je bila seja preki-
njena ter se bo nadaljevala danes po-
popoldne. Danes bo generalna debata
v odseku končana, na kar nastopi okoli
števni odmor.

Lex Kolisko.

O. — Dunaj, 15. oktobra. Od ta-
kozvanega nemškega »Neuner - Aus-
chussa« se redigira znana lex Ko-
lisko. Redigiranje bo ustvarilo zakon
tako, da ga bo mogel nižjeavstrijski
deželni zbor sprejeti in tudi vladar
sankecionirati. Kakor znano, določa
lex Kolisko, da velja v nižjeavstrij-
skem šolstvu samo nemški jezik.

Sklicanje drž. zbora.

M. — Praga, 15. oktobra. »Pra-
ger Tagblatt« javlja, da z ozirom na
pogajanja nacionalno politične ko-
misije vlada noče teh pogajanj pre-
rušiti s tem, da skliče državni zbor.
V interesu uspeha teh pogajanj se
skliče državni zbor šele v drugi polo-
vici novembra.

S. — Praga, 15. oktobra. Dana-
šnja »Union« javlja, da bodo imela
pogajanja glede jezikovnega poslova-
nja mesta Praga najbrže ugoden
uspeh. Nemci se bodo zadovoljili s
tem, da bo praško mesto sprejemalo
nemške vloge in jih tudi v nemškem
jeziku reševalo, sicer pa imelo po-
polno svobodo svojega upravnega je-
zika.

Nesreča pri požaru.

O. — Berlin, 15. oktobra. Pri
požaru, ki je izbruhnil prednočnim v
takozvani Friderikovi cesti, je prišlo
vsega skupaj 7 oseb ob življenje.

Ministrska kriza na Grškem.

Q. — Atene, 15. oktobra. Kralj
bo najbrž poveril ministrsko pre-
sedstvo predsedniku narodne skup-
ščine Heslini.

Nemška kulturna dela.

B. — London, 15. oktobra. V Na-
hobmundu v nemški Afriki dela pri
zgradbi neke železnice tudi nekaj Ka-
frov pri dotičnem podjetniku. Pod-
jetnik pa jim je odtrgoval od zaslu-
žne plače. Radi tega so pričeli Kafri
s stavko in nato jim je podjetnik od-
vzel vodo in vsa živila. Ker si Kafri
niso dali doposti in niso hoteli gladi
umreti, je poslala nemška kolonijal-
na vlada takoj eno stotnjo vojakov,
ki so šli takoj z orožjem na Kafre in
sicer najprvo z bajoneti, potem pa s
puškami. Na bojišču je ostalo 14
mrtvih Kafrov in mnogo težko ra-
njenih.

Portugalska republika.

F. — Bruselj, 15. oktobra. Mno-
goštevilni jezuiti so prišli iz Portu-
galskega sem ter se nastanili v raz-
ličnih jezuitskih samostanih v pro-

vinci Brabant. Vsi jezuiti ostro pro-
testirajo proti tej nametnosti.

F. — Ljubljana, 15. oktobra. Mi-
nistrski svet se je po dal v svoji seji
z novimi volilnimi zakonom, ki bo te-
meljil na aplombi volilni pravini. Tu-
di se pripravljajo zakon o ločitvi cer-
kve in države. Oba zakona bosta
pravoveljaven šo pred zasledanjem
novega državnega zbora.

S. — London, 15. oktobra. Kralj
Manuel misli izdati po svojem odho-
du iz Gibraltara na portugalsko ljud-
stvo manifest ter začeti obširno re-
klamo za monarhistične ideje.
Vprašanje dvojezičnega uradovanja
mesta Prage.

Praga, 15. oktobra. Vprašanje, ali
naj mesto Praga uraduje dvojezično,
je večeraj tvorilo važne težkoče pri na-
cionalnopolitičnem »disku«. Praški žu-
pan dr. Groš je bil pri predsedniku
konzervativnega veleposestva grofu
Clam-Martiniču, ki mu je povedal, da
stoji češko veleposestvo pri tem
vprašanju na tem stališču, da mora
mesto Praga poslati dvojezično.
Češki poslanci pa so z vsoto odločnosti
proti temu.

Solnograški deželni zbor.

B. Solnograd, 15. oktobra. V več-
erajšnji seji je sklenil solnograški de-
želni zbor izločiti kardinala-nadškofa dra.
Katschtallerja sodiščem, ker so proti
njemu naperjene tožbe zaradi razža-
ljenja časti. Kardinal dr. Katschtaller je
poudarjal, da ni kriv inkriminiranih
žaljenj. Kljub temu, da ga je solno-
graški deželni zbor izročil, vendarle
ne bo prišel pred sodišče, ker je dr.
Katschtaller obenem tudi član tirolskega
deželnega zbora in gosposke zbor-
nice in je dvomljivo, da bi ga te dve
korporaciji pravčasno izročili sodiš-
čem. — Med tozadevno debato je
prišlo v deželnem zboru do ostrih
kontraverz med socijalnimi demokrati
in krščanskimi socijalisti.

Tirolski deželni zbor.

B. Inmost, 15. oktobra. V več-
erajšnji seji se je bavil tirolski deželni
zbor z interpelacijami italijanskih po-
slancev glede političnih procesov na
južnem Tirolskem.

Kabinetna kriza.

M. — Inmost, 15. oktobra. Du-
najski korespondent »Innsbrucker Nach-
richten« poroča, da so neresnične vesti,
ki so večeraj vedele poročati o nastali
krizi v avstrijskem kabinetu.

Nove volitve v Poštorni.

G. — Poštorna, 15. oktobra. V
kratkem se tu vrše nove občinske vo-
litve. — Nemci upajo na zmago v 3.
volilnem razredu ter se nadejajo tudi
v prvem razredu ugodne situacije.

Srbska skupščina.

G. — Belgrad, 15. oktobra. Skup-
ščina se je večeraj sešla. — Za pre-
sednika je izvoljen staroradikalec Ni-
kolić.

Srbski prestolonaslednik bolan.

B. — Belgrad, 15. oktobra. Pre-
stolonaslednik Aleksander je obolel na
črevesnem legarju. Njegov položaj je
kritičen. Poklicali so k njemu z Du-
naja zdravnika-specijalista. Večerajšnje
vladno poročilo konstatira, da znaša
temperatura pri prestolonasledniku
40-6 C, udarec žile 92 in da se počuti
precej slabega. Apetit je slab in more
prestolonaslednik zavžiti le tekočo
hrano.

M. — Belgrad, 15. oktobra. Sta-
nje obolelega prestolonaslednika se je
zopet poslabšalo. Večeraj je nastopila
roseola, ki je bila danes zjutraj še ob-
čutnejša. Pacient more zavžiti le
tekočo hrano. Zjutraj ob 9. izdano
vladno poročilo konstatira, da je stanje
prestolonaslednika precej slabo.

Čenstohovski tatovi in roparji.

G. — Krakov, 15. oktobra. Končna
odločitev o usodi pavlanskih menihov
v Čenstohovi pade v Rimu. Papež bo
odločil, ali naj se menihom odvzame
uprava čenstohovskega samostana ali
ne. Menihi so se namreč pritožili v
Rim proti odredbam, katere je ukrenil
proti njim škof iz Kalša. Čenstohovska
Mati božja se morda prenese v kako
drugo cerkev.

G. — Krakov, 15. oktobra. Glede
kazni, ki bo doletela meniha Maczocha,
je treba omeniti, da je na Ruskem
sprejeta smrtna kazen le za politične
zločince in za take, ki so z umorom
oskrunili kako sveto mesto ali pa iz-
vršili umor na svojem bližnjem sorod-
niku. Pri Maczochu je zadnji slučaj,
zato bo Maczoch najbrže na smrt
obsojen.

Gibanje v Monacu.

S. — Monacu, 15. oktobra. Pre-
bivalstvo države Monacu zahteva od
kneza konstitucionalne ustave. Polo-
vica prebivalcev — 600 po številu —
je demonstrirala pred palačo kneza,
ki se sedaj nahaja v Parizu. Knez je
poslal domov prestolonaslednika, da
sprejme želje prebivalstva na znanje.

Ministrska kriza na Grškem.

S. — Atene, 15. oktobra. Mini-
strska kriza še ni rešena. Grška bi se

takoj odločila za to, da naj predse-
stvo prevzame Venezelo, če bi se ne
bela Turčije, ki bi v tem slučaju go-
tovo prekinila takoj vse zveze z Grško.
Štrajk železničarjev na Francoskem.

B. — Pariz, 15. oktobra. Mini-
strski svet je imel večeraj sejo. Minist.
predsednik Briand je poročal, da je
štrajk oslabil. Minister za javna dela
je poročal, da je na severni železnici
promet že boljši in da manjka na se-
vernem kolodvoru pri delu samo 8%
železničarjev. Ministrski svet je nato
sklenil še enkrat posredovati med raz-
nimi železniškimi družbami in nastav-
ljenci. Nato je minister za javna dela
razvil principe zakonske predloge, ki
naj bi uravnala razmerje med družbami
in delavci. Končno je ministrski svet
sklenil, da se morajo železničarji takoj
odzvati vojaškim pozivnicam k orožnim
vajam, ker bodo sicer sodnijsko zasle-
dovani in kaznovani.

B. — Pariz, 15. okt. V Bordeaux
in v Toulouse so začeli štrajkati usluž-
benci južne železnice. V Toulouse je
ustavljen ves promet.

G. — Pariz, 15. oktobra. Večeraj
popoldne so ustavili nastavljeni mestne
električne podzemeljske železnice delo.

G. — Pariz, 15. oktobra. V ulici
Ciebert je našla policija večeraj popoldne
bombo. Popoldne je eksplodirala tudi
v neki drugi ulici bomba ter razdejala
uhod in fačado neke palače.

B. — Pariz, 15. okt. Stavkajoči
zidarji so imeli večeraj zborovanje. Po
zborovanju je prišlo med stavkajočimi
in policijo do resnih konfliktov. Več
policistov je nevarno ranjenih.

P. — Pariz, 15. oktobra. Položaj
pri železničarskem štrajku je zboljšan
in dela vtisk, da bo štrajk v kratkem
končan. Pariz je od večeraj zopet po-
polnoma razsvetljen. Promet na cestni
železnici je začel zopet v polnem ob-
segu delovati. Vlada posreduje med
železničarskimi družbami in delavci ter
je upati na uspehe.

P. — Pariz, 15. oktobra. Večeraj
zvečer je bilo velikansko zborovanje
štrajkajočih, na katerem je govoril vo-
ditelj francoskih socialistov Jaures. Vlada
je poslala pod poveljstvom enega ge-
nerala več regimentov vojaštva na
ulico, da varuje mir in red. Navzlic
temu pa je prišlo do spopada med
stavkajočimi in policijo. Več oseb je
bilo aretiranih, nekaj policajev tudi ra-
njenih.

M. — Pariz, 15. oktobra. Tele-
fonska zveza med Parizom in Lyonom
je bila snoči prerezana.

B. — Pariz, 15. oktobra. Med
anarhističnimi elementi se je zadnje
čase začelo živahno gibanje. Kupujejo
si revolverje in drugo orožje. Vlada
se boji, da ne bi prišlo do raznih
anarhističnih napadov. Bomba, ki se
je našla v ulici Ciebert, je imela v sebi
300 gr. razstrelivne snovi. — V redak-
ciji 4 socialno-radikalnih listov so se
izvršile hišne preiskave.

Izjava. *)

Z ozirom na izjavo v »Sloven-
skem Narodu« z dne 13. t. m., pod-
pisano od več šišenskih »purgarjev«,
jim dajem na znanje sledeče:

Res je, da sem bil svoj čas poslan
v odbor šišenskega »Sokola« od go-
spoda Moharja z naročilom, delovati
proti br. načelniku g. Boltavzerju in
proti takratnemu odboru.

Če pa pisec trdi, da to ni res, mu
pravim v obraz, da laže in sicer ne-
sramno laže.

Da pa bodo šišenski »purgarji«
o stvari bolj informirani, jim nazna-
mam, da jaz nisem odbornik društva
za zgradbo »Sokolskega doma« v
Spodnji Šiški.

Spod. Šiška, 14. okt. 1910.
Milan Cimernam.

* Za vsebino tega spisa je ured-
ništvo odgovorno le toliko, kolikor
to določa zakon.

Našim cenj naročnikom.

Ponovno prosimo cenje-
ne naročnike, da izvolijo
vedno jasno in natančno na
kupon nakaznice napisati,
za kaj naj služi poslani zne-
sek. S tem nam prihranijo
morebitne pogoške pri raz-
delitvi naročnine, inšercije,
tiska i. t. d. Prosimo!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pastorek.

Reklamske domače službe. Vedno
večja povpraševanja po »Reklamskih
domah« in »Reklamskih službah«
povzročajo, zlasti koristnega kot
bolesti utečujoče, dobro znano antirevma-
tično mazilo. V steklenicah po 1-100. Po
poštnem povzetju razpošilja to mazilo le-
karnar A. B. B. c. in k. dvorni založnik
na Dunaju, Tschann & Co. V zalozh po
deželi je izrecno zahtevati Moll-ov preparat,
zaznamovan z varnostno znamko in pod-
pisom.

Priporočamo našim rodbinam
kolinske cikorije.

I
K
O
Najboljša ura
sedanjosti:

zlate, srebrne, tula, nikeljasta
in jeklene se dobi samo pri

H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg.

Lastna tovarna
ur v Švic.

Tovarniška varstvena znamka

I
K
O

2 1/2 kg
samo tehta

Standard Folding

pisalni stroj iz aluminija. Ima vse
moderne vrline, solidna konstrukcija.

Cena nizka. Zahtevajte cenike in
razkazovanje stroja od 3205

zastopstva »Standard Folding«
Ljubljana, Turjaški trg 4, II.

Nikoli ne pozabim

ob dnevi, ko ne kuham
govejega mesa, za priprav-
ljanje juhe, omak in sočivja,
porabljati

3447

Ime MAGGI jamci za skrbno pripravo
in izbornost kakovosti.

Ime MAGGI jamci za skrbno pripravo
in izbornost kakovosti.

Svarilo

pred

ponaredbami!

Tvoj slabi žalodec
Je žalosten godec!
Če bi vžival

FLORIAN

Ne bil bi bolan!

Imate »FLORIAN« ali izdelavate!

Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

Ustna voda

KALODONT
Zobna krema

Slovensko deželno gledališče v Ljubljani.

Št. 12. Izven abon. (za laže nepar). Društ. predst. 2016.

V nedeljo, 16. oktobra 1910.

23 Popoldne ob 3. uri. 22
Četrti:

Knežna

Opereta s predigro v dveh dejanjih. Besedilo po Aboutovi povesti spisal Viktor Leon. Uglasbil Franc Lehar. Režiser Josip Povha. Kapelnik prof. Fr. Reiner.

Blagajnica se odpre 1/3. uri.

Začetek ob 3. uri. Konec po 5. uri.
Prihodnja predstava v nedeljo zvečer.

Št. 13. (Nepar). Društ. predst. 2017.

V nedeljo, 16. oktobra.

Tretjič v sezoni:

Dalibor.

Opera v treh dejanjih. Besedilo spisal Jos. Wenzig, poslovenil F. S. Finžgar. Uglasbil Bedrich Smetana. Režiser Jaroslav Nevoile. Kapelnik profesor Frid. Reiner.

Blagajnica se odpre ob 1/2. uri.

Začetek ob 7. uri. Konec po 10 uri.
Prihodnja predstava bo v torek, 18. oktobra.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda.

Tvrda A. Krisper v Ljubljani K 15—, mesto venca na grob g. Franu Omersu, trgovcu iz Kranja. — Vesela družba v gostilni pri g. Ivanu Počivalniku na Sv. Petra cesti 85 nabrala K 330. — G. Anton Grmek, učitelj v Komendi K 10—, v spomin pokojnega Andreja Svetlina iz Komende, zložil kamniški »Liraše« in njegovi prijatelji iz Ljubljane. — G. Janko Premrov, rač. nadsvetnik v Sarajevu K 10—, nabral med tamkajšnjimi Slovenci v korist družbe. — Skupaj K 3830. — Živeli!

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 3662. Srednji tlačni tlak 739.9 mm

oktober	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetovi	Nebo
14.	2. pop. 9. zv.	741.8 747.5	21.9 9.1	p. m. jvzh. sr. jvzh.	pol oblač. oblačno
15.	7. zj.	748.9	7.1	sr. jvzh.	del. jasno

Srednja večerajšnja temperatura 14.1, norm. 10.8. Padavina v 24 urah 0.4 mm

Večja mesečna soba

v Florjanski ulici ali na Starem trgu vzame se takoj ali za november v najem. Po-
nudbe pod »soba« na upravištvu »Sloven-
skega naroda«. 3466

Šivalni stroj

za čevljarje

se proda v topničarski vojašnici
baterija 2. 3473

1000 kil finih namiznih 3487

jabolk

ima napredaj

F. Skušek, trgovec, Metlika.

Za enoletnega prostovoljca se celo
proda 3472

vojaška suknja

(Waffenrock)

Try Taber šte. 5, pritičije levo.

lščem

korespondenta

kateri mora biti več slovenščine in
nemščine ter stenografije. Ponudbe,
v katerih se naj navede dosedanje delo-
vanje, plačilni zahtevek ter dan mogo-
čega vstopa, so nasloviti na Peter
Majdič v Celju. 3469

Svoje zdravje

si ohranite! Izginejo Vam slabosti in bolečine, oči, šivci, mišice in kite se Vam ojačajo, spali boste zdravo, splošno dobro zdravstveno razpoloženje bo zopet na-
stopilo, ako boste rabili pristni Fellerjev fluid z znamko »Elafluid«. Tucat na poskušnjo 5 kron franke. Izdelovalec samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg šte. 230 na Hrvaškem

Kralj in njegova plesalka.

Tuja plesalka je na iberakem polotoku tudi nekoliko pripomogla, da se je znani proces izvršil in da je zopet izginil s površja en kraljev prestol, in sicer s tem, da je prišla nekoliko preblizu temu mlademu kralju. Kdor pa nekoliko pozna zgodovino, se bo brezdvomno spominjal, kako usodopolno je vplivala neka španska plesalka ravnotako na nekega nemškega kralja, ki pa ni bil več mlad, temveč star. Ta španska plesalka je bila Lola Montez, katero stari zaljubljeni bavarski kralj Ludvik I. povzdignil v grofice Landsfeld in katero so razjarjeni monarhistični meščani in dijaki pregnali s mesta. Spomin na to osebo je izginil, vendar bo pa v zgodovini pomembnega leta 1848. še vedno igrala vlogo.

Predno je še izbruhnila marčna revolucija in predno so začeli onega usodopolnega meseca februarja revoltirati po pariških ulicah, je izbruhnila med sicer mirnimi monarhističnimi meščani vstaja. Najprvo so napadli neko pivovarno. S tem so na spojili še svojo nevoljo zoper omejeno plesalko. Odmev tega izbruha nevolje in sovraštva je bil tako silen, da so ga čuli celo v Avstriji in na Dunaju. Stari kralj Ludvik je bil že takrat nekaka komična oseba. Nihče ga ni več resno upošteval. Le takrat se ga je še kdo spomnil, če se je omenilo ime Lola Montez ali pa ime Abelja, voditelja njegovega ultraklerikalnega in ultrareakcijskega ministrstva. In tako so mu prav iz srca privoščili, da se je moral ločiti od svoje ljubljene Lole. Ta februarjska komedija, ki se sicer ni igrala v gledališču, temveč na cesti, je bila nekak začetek za dramo, ki se je odigrala meseca marca.

Kakor se navadno pripoveduje v vsaki takini senzacionalni plesalki, ki nastopajo dandanes po različnih varietetih, različne legende o njihovem rojstvu itd., prav tako se je tudi o tej govorilo. Bila je hči nekakega irskega majorja. Nek poročnik jo je odpeljal v Indijo, kjer se je tudi poročil z njo. Kmalu nato je pa svojemu soprogu z nekim drugim ušla na Anglesko, kjer si je nadela ime Lola Montez. V Parizu je bila privlačna sila na vseh prireditvah in veselicah nekega neizmerno bogatega braminca, na kar je nadaljevala svojo osvojevalno pot po Nemškem in Poljskem, tja v Rusijo. Na Nemškem je zatajila svoje irsko pokolenje, ter se deklarirala za Španjolko, za Mario Dolores Parris v Montes, rojeno l. 1823. v Seville kot hči karlističnega oficirja, katerega vdova se je pozneje poročila z nekim irskim plemenitašem. Sploh so smatrali Španijo za njeno domovino. Imela je pa tudi srečo, da je postala na Francoskem bogata dedinja. Nek njen pariški oboževatelj je bil namreč tako nespamet, da se je dal zaradi nje v dvoboju ustreliti, ter ji zapustil vse svoje premoženje. Tako bi lahko prav mirno živela. Toda njen temperament ji tega ni dopuščal. Iskala je vedno drugih prizorišč. Toda ne za svojo umetnost, kajti kot plesalka je bila srednje vrednosti, pač pa za njene druge umetnosti, kajti bila je velika lepota.

V Monakovem je dosegla Lola Montez vrhunec slave, ki se je pa ne nazadno pogreznil pod njo. Stari kralj Ludvik I. se je tako zaljubil v zapeljivo Lolo, da ji je storil vsako uslugo. Odslej tudi ni več vladal kralji, ampak je vse vladarske posle prepustil svoji izvoljenki. Kar se ni posrečilo vsem nasprotnikom klerikalnega režima, to se je posrečilo lepi Loli. Vrgla je klerikalno vladno, proti kateri so se brezuspešno borili najboljši politiki. Klerikaleci so se bili namreč zapeljivi Španki grozno zamerili, ker so vedno ruvali proti nji ter jo napadali. Imela je pa že od doma veliko sovraštvo do jezuitov. Iz česa je izviralo to sovraštvo, se ne ve; iz temeljnega prepričanja skoro gotovo ne. Pa bodi temu že kakor hoče, dejstvo je, da je nekega dne poslušal kralj voljo svojega ljudstva, in da se je nepriljubljeno ministrstvo zdobilo med nežnimi prstki nežne Lole. Ampak Lola se je kruto varala, če je pričakovala, da ji bodo Bavarci za njeno velikansko uslugo hvaležni. Dobro se jim je pač zdelo, da je odpravila »rčne« ministre, da bi ji pa bili za to hvaležni, njej kot tujki, to ni šlo Bavarcem v glavo, pač pa so bili nevoljni na njo in na kralja, ker so uvideli, da je kralju več za eno Španko, kakor za vse Bavare. Monarhistični so vsak dan bolj čisto kazali sovraštvo do kraljeve ljubice. Izbojkotirali so jo iz vseh odličnih družb, tako da se je morala nazadnje zateči k dijaštvu. Takrat so vladali v Monakovem še zelo »špurgarske« običaji. Vsakega, ki ni bil vsaj sto let v Monakovem, so naglani s pritepenecem, kakor se to še marsikje godi. Tako so se tudi zoper grofice Landsfeld čuli redno porostejše klie: »Ven s pritepenko!« In kakršno je bilo prebivalstvo po svoji ogromni večini, ravno tako je

bil tudi klerikalni dijaštvo. Lola Montez je na vse strani dajala dijaštvu ravno ugodnosti, toda dijaštvo ji je ostalo kljub temu sovražno. Pridobila si je le malo pešice pohlepni visokošolcev, ki so pa bili za kazni, da so postali ljubljenci kraljeve ljubice, izključeni iz vseh dijaških društev. Kmalu so nastali med dijaštvom prepiri in pretepi zaradi bivše plesalke Lole. Skandali so bili vedno večji, tako da je slednjič vlada vseučilišče zaprla, da se na ta način iznebi dijaških pretepov. Toda dijaški niso šli domov, ampak so se pretepali še naprej. Zdaj se jim je pridružilo tudi meščanstvo, ki je simpatiziralo sveda z onimi, ki niso marali za Lolo. In tako so nastali v Monakovem še hujši skandali. Vsak dan so Monakovčani tulili po ulicah: »Proč z Lolo! Mi ne maramo Lole!« Kralj se je seveda silno jezil na »upornike« in je sklenil, da ne pusti svoje ljubljene Lole od sebe ravno zato ne, ker to »puntarji« zahtevajo.

Kako čudne nazore o svojem dostojanstvu je imel kralj Ludvik I., to je pokazal večkrat v svojem življenju. Bilo je na dvorni prireditvi, vse v zlatu in blesku, kralj z dolgo vlečko, ki sta jo držala dva paža. Naenkrat je moral kralj teči, brez odloga je moral iti, kajti sicer bi se bilo kaj v dvorani zgodilo. Paža seveda nista smela izpustiti vlečke in sta morala s kraljem vred teči. Kralj je opravil svojo stvar v pričo pažev, potem pa se je zopet dostojanstveno vrnil med svoje dvorjane. Kmalu po tem dogodku je bil kralj v gledališču. Nek dvorjanik je šel mimo njega kakor da bi ga ne videl. Kralj je spustil roko svoje soproge Terezije, stopil za »kratkoviden« ter mu zbil klobuk z glave. Se mnogo bolj energično je pa nastopil za svoje dostojanstvo nekega dne na cesti. Kralj je navadno hodil k svoji ljubici Loli v vas v njeno vilo peš. Nekega dne je naletel na veliko gručo ljudi, ki so kričali na vse pretege. Za vodnika jim je bil nek študent. Kralj pride mimo gručo, vse se mu odkrije, samo študent ne. Kralj pristopi k njemu ter ga vpraša: »Ali me poznate?« »Ne.« Temu odgovoru je sledila krepka zausnica. »Tako,« lausuba, »zdaj me boš poznal; jaz sem kralj.« Ljudstvo je bilo presenečeno, spoštljivo je napravilo prostor ter zavpilo: »Živio kralj!«

Toda vsa kraljeva energija ni rešila njegove Lole. Pritisk meščanstva je bil vedno hujši, začeli so se oglašati ministri in končno je bil kralj prisiljen, da je podpisal svoji čez vse ljubljene Loli »laupose«. Vendar je pa bilo zaupanje v kralja že tako omajano, da je prepustil svojo kruno sinu Maksu. Tako je ženska pripravila starega norega kralja ob krono. Tudi lepi Gaby Deslys očita, da je spravila svojega ljubčka Manuela s Portugalskega ob krono, vendar pa ona ni toliko skrivna na nesreči Manuela, kakor Lola na nesreči Ludvika I.

Gramofone

Ravnokar so došli najnovejši slovenske plošče A K 3-50. — 1000 igel K 2-— 2514

Zahtevajte, da Vam Vaš dobavitelj da OLLA in ne dajte si manjvrednih posnetkov za isti denar kot OLLA hvaliti za »ravno tako dobro blago«.

Ilustrovan, poučen in originalen cenovnik z navedbo prodajališč zastoj od tvojnice za gumi OLLA na Dunaju II. 300, Proterstr. 57. 1000

Sukna

in močno blago za oblike priporočil Karel Čamernik tvornica sukna v Bumpolcu (Češko). Uvodni izdaja.

Anton Presker

krojač

Ljubljana, Sv. Petrac. 16

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopice in plašče za gospe, nepremičljivih havelokov itd. itd. Oblike po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

G. Čadež

v Ljubljani
Mestni trg št. 14
poleg Urbančeve manu. trgovine
priporočila

klobuke

slamnike

čepice, razne moške perile, kravate, ovratnike itd. itd.
Blago imam solidno, cene zmerne. Postrežem točno.

Vsak dan svež

sladoled

in

ledena kava

se dobi
v slaščičarni
J. ZALAZNIK
Stari trg št. 21.

Model 1910

Edino

zastopstvo znamke

KINTA

je v teku in trpežnosti nedosežno kolo sedanjosti. 3193

Zaloga Puchovih koles. Kolesa sprejema v popravilo, omajanje in poplavljanje ter izposojevanje koles. Črna, solitna in cena izvršitev.

Karel Čamernik

Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Črniki zastoj in franke.

Ljudovít Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporočila v izdelovanje vseh vrst pušk za lovce in strelce po najnovejših shemah pod poplačilno jamstvom. Tudi predelava stare opreme, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene in od mene prikušene. — Ilustrovan 13

Cist samo s

Globus

priprava, ožena in zanesljiva vožnja

V Ameriko in Kanado

Cunard Line.

Odhod iz domačega pristanišča Trsta:

Carpathia, 26. oktobra 1910.	1515
Saxonia, 8. novembra 1910.	
Pannonia, 15. novembra 1910.	

Največji in najlepši parniki sveta.

Lusitania 5. novembra, 17. decembra 1910.	
Mauretania 29. oktobra, 19. novembra, 10. decembra 1910.	

Pojasnila in vzne karte pri

Andr. Čolasek
v Ljubljani, Slovenske ulice št. 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.

Vozna cena Trst-New York III. razred K 180 za odraslo osebo z davkom vred in 100 K za otroka pod 10 leti z davkom vred.

SODE

od finega špirta
vinske sode

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni, trpežni, popolnoma nove iz tovarne špirta za fini špirt in za vino pripravne, za vsako vino izborne, takoj rabljive za kar se jamči, od 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizkih cenah

Iv. A. Hartmann naslednik
Avg. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terezije cesta 2265

CENE nizke in solidne, točno postreženo.

Model 1910

Edino

zastopstvo znamke

KCL

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planetskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, belzni in ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravilo, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislina voda

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inostnu 1896 in na higijsni razstavi na Dunaju 1899. 3288

Naroča se pri ohranilstvu Tolstovrške slatine, p. Čamernik (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dobrotov gre v narodne amuze.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vam slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislino vodo.

Odvetniška pisarna dr. Frana Bradica in dr. Matije Prosenjca v Trstu, Via Nuova 18/II. spajec izurjenega 3478

stenografa

večega slovensko-nemške stenografije. Strojepisci in oni, ki so večji italijanske stenografije, imajo prednost. Nastop 1. novembra 1910.

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri 324

L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Od dobrega najboljša sta

margarinovo maslo

za pečenje

1 1857 in

margarina z Vrbskega jezera

iz margarinovih izdelovalnic za planinske dežele v Celovcu.

Same pol tako drago kakor eno samo presno maslo za nadomestila popolnoma za

kuhanje, pečenje in praženje.

Najnovejša trgovina klavirjev

G. F. Jurásek,

prvi in edini češko-slovenski uglasovalec klavirjev in trgovec v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 62 a, I. nadstr. s 1. novembrom pa na Poljanski cesti št. 13, kjer poveča svojo zalogo.

Priporočajo se klavirji, pianini in harmoniji ne prešneji po dobri kakovosti glasu in solidni sestavi, edine slovenski izdelki od 450 K višje, harmoniji pa od 150 K višje. Vsa v to stroko spadajoča popravila kakor tudi uglasovanje vseh sistemov klavirjev izvršuje po jako nizkih konkurenčnih cenah. Imenovana trdnica vzame stare klavirje v račun za najvišje cene, ako se pri njej kupi nov klavir. Za vsak pri njej kupljen instrument jamči imenovana trdnica 10 let. »Glasbeni Matič« in drugim slovenskim zavodom uglasuje klavirje edinele koncesionirana trdnica Jurásek.

Vinko Majdič

valični mlin v Kranju

(Kranjsko).

Največja proizvodnja priznana naj boljših pšeničnih mlin in krmnih izdelkov, ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in dajo kvanitativno neokrogljiv pridelek, kar je zlasti za gospe pekovske mojstre neprecejne vrednosti.

Zastopstva in zaloge: 28

V Ljubljani: Podgrada, Trnovem, Kočevju, Trstu Gorici, Celovcu, Bistrici, Bolovcu, Inostnu, Tridenu, Ljubli, Spilju, Korošcu, Koroški, Kranjski in Polji.

Brzjaviti: Valični mlin, Kranj.

Edina slovenska kislina voda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planetskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, belzni in ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravilo, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislina voda

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inostnu 1896 in na higijsni razstavi na Dunaju 1899. 3288

Naroča se pri ohranilstvu Tolstovrške slatine, p. Čamernik (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dobrotov gre v narodne amuze.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vam slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislino vodo.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani,
največja slovenska pivovarna, priporoča svoja svetla in črna piva.

Ravnateljstvo v Laškem trgu.

hiša z velikim vrtom
 Napredaj je 3404
 Poljanska cesta št. 8. — Natan-
 čneje pri hišni posestnici istotam.

„Ottoman“ papir za cigarete
 in cigaretne stročnice se hvalijo same,
 reklame zanje ni treba.

SVETOVNOSLAVNI
FERNET-BRANCA

tvrdke Fratelli Branca v Milanu

edine in izključne lastnice tajnosti o pripravljanju
 je najuspešnejša želodčna grenčica na svetu!
 Neutrpijiva v vsaki družini! — Dobiva se v Ljubljani pri:
 J. Buzzoliniju; Anton Staculu; slaščičarni Jak. Zalaznika.

Učenec
 in 3402
sotrudnik

se sprejmeta v trgovino meta-
 nega blaga pri tvrdki J. Razboršek,
 Šmartno pri Litiji.

Ceno posteljno perje!
 Najboljši češki nakupi vir. 2815

Kg sivega, dobrega,
 puljenega 2 K, bolj-
 šega 2-40 K; prima
 polbelega 280 K;
 belega 4 K; belega
 puhastega 5-10 K;
 kg velenega sne-
 žnobelega, pulje-
 nega, 6-40 K, 8 K, kg puha, sivega 6 K, 7 K,
 belega, finega 10 K; najfinjši prsni puh 12 K.
 Narečila od 5 kg naprej franco.

Zgotovljene postelje iz gostonitega
 rdečega, mo-
 drege, belega ali rumenega nankinga, per-
 nica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema
 zglavicama, 80 cm dig, 60 cm šir, polnjena
 z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim
 perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K;
 posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K,
 zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Pernica, 200 cm
 dolga, 140 cm šir, 13 K, 14 K 70, 17 K 80,
 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir,
 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz
 močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga,
 116 cm šir, 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po
 povzetju, od 12 K naprej franco. Lahko se
 franco zamenja za neugajajoče se vrne denar.
 Natančni cenovniki gratis in franco.
 S. Benisch, Dešenice št. 767, Češko

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske
 hrastovine, izparjene in ovinjene, porabne takoj
 za vsako vino, prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.
 Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek!

UMETNA GNOJILA

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit,
 rudniški superfosfat naročite za po-
 mlačansko gnojitev takoj pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

MOKO

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne ka-
 kovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

VINO

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko,
 metliško, vipavsko, goriško, istrijansko, zanesljivo
 pristno, izborna kapljico dobavlja od 56 litrov
 naprej zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, enotne oblike, ki ustreza različnim
 željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja
 zadruga „Agro-Merkur“
 po najnižjih cenah. Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Vrtnarski
učenec

poštenih staršev, ki je dovršil ljudsko
 šolo in ima veselje do vrtnarstva, se
 takoj sprejme pri 3354

Alojziju Korsika, trgovski vrtnar
 v Ljubljani, Eleiweisova cesta 1.

POZOR!

Najnovejši in najtinejši

pletilni stroj

za jopice, nogavice, in druge ple-
 tenine nudi vsakomur brez razlike
 trajen in dober zaslužek.

Glavno zastopstvo in prodaja za
 Kranjsko, Primorsko itd. 2578

Franc Kos

mehanična industrija pletenja
 modne konfekcije

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.
 Prospekti in ceniki brezplačno.

Musgraves

originalne irske peči

Najboljše
 trajno gorilne
 peči
 sedanjosti.

Vse velikosti od
 80 do 3200 m²
 kurilne moči

CH. GARMS

tvornica peči, Podmokli (Badenbach).
 Tvorniška zaloga: Štefan Nagy,
 Ljubljana, Vodnikov trg 5.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 48.812.797. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.356.860.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vas pojasnilo daje: čigar pisarne so v lastnej bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti
 požarnim škodam po najnižjih cenah.
 Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
 Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
 podporo v narodne in občnokoristne
 namene.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavica K 5.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond 450.000 kron.

Podružnice v Spletnu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

priporoča promese na — **K 18.** Žrebanje — Glavni dobiček **K 300.000.**
 Dunajske komunalne srečke a 2. novembra.

14

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½ %

Modna trgovina
 v Ljubljani 3101
Stritarjeva ulica št. 7.
 Solidno blago. Nizke cene. Vzorci pošiljne prosto.

ANTON SCHUSTER

Novosti konfekcije za dame in deklice,
 bluze, modno blago za dame in go-
 spode, tirolski loden, flanela, parhent,
 platno, šifon, gradi, preproge, zavese,
 garniture, odeje, pleti, šerpe, rute in
 žepni robci.

Dinamo stroji in električni motorji. Na-
 prave za električno razsvetljavo in
 prevažanje električne sile. Električni
 obrat vseh vrst. Ventilatorji. Tur-
 bogeneratorji, električne železnice
 in lokomotive, žerjavi in dvigala. Ob-
 ločnice in žarnice vseh vrst.

Elektrotehniška delniška družba
 preje Kolben in dr.
 ≡ Praga-Vysočany. ≡

Vodne turbine vseh sestavov (Francis,
 Pelton). Točna, cena in hitra popravila
 vseh električnih strojev drugih tvrdk.
 Vse potrebe za instaliranje. Odlički
 iz Siemens-Martinovega jekla, ameriška
 kovna litina iz lastnih velikih livaren in
 jeklaren. (Za vele- in malo obrt.)

Po svetu.

— Naraznaje prebivalstva na Ruskem. Francoski filozof Voltaire je nekoč napisal, da ruski narod ni mnogoštevilčen. Prvo ljudsko štetje, ki se je vršilo l. 1724., je izkazalo, da je štela takratna Rusija 14 milijonov prebivalcev. Ko je l. 1742. stopila na prestol carica Elizabeta je bilo v Rusiji 16 milijonov prebivalcev. Na to se je prebivalstvo Rusije množilo tako: l. 1760. je bilo 18 milijonov prebivalcev, l. 1772. — 28 milijonov, l. 1800. — 36 milijonov, l. 1812. — 41 milijonov, l. 1815. — 45 milijonov, l. 1835. — 60 milijonov, l. 1851. — 69 milijonov, l. 1859. — 74 milijonov, l. 1869. — pa 127 milijonov. Ljudsko štetje, ki se je vršilo l. 1909., pa je dognalo, da živi sedaj v Rusiji ogromno število 160 milijonov 100.000 dnš. Torej se je prebivalstvo Rusije tekom 10 let pomnožilo za celih 33 milijonov. Ako se bo prebivalstvo tudi v bodoče še tako množilo, bo Rusija l. 1919. štela že okroglo 200 milijonov prebivalcev.

* Tatinski rokoborec. Svetovnoznani rokoborec Ciganiewski je nehalno dajal predstave v svojem rojstnem mestu, v Krakovu. Njegovi someščani so se pa jako malo brigali za njegove produkcije, čeravno je nekoliko prej premagal na Dunaju Amerikane Rollerja. Užaljen je Ciganiewski odpovedal vse tekmovalne rokobore v Galiciji. Med tem časom je prišel v Krakov turški rokoborec Canetti, da bi se poskusil s Ciganiewskim. Zmagovalec bi dobil 10.000 K nagrade. Canetti se je v svojem upu zelo varal, ker se Ciganiewski ni hotel boriti. Da bi se vsaj nekoliko odškodoval, se je splazil v stanovanje Ciganiewskega, kateremu je izmaknil 1900 K v gotovini, hranilnično knjižico za 56.000 K in razne predmete za 3000 K. Canetti jo je nato popihal iz Krakova.

* Nesrečen tat. Pri nekem bruseljskem zdravniku je že pred desetimi leti zmanjkalo dragocenosti in vrednostnih papirjev v skupnem znesku 300.000 frankov. Zdravnik je dolžil tatvine svojega slugo Franca Gerarda, ki se je pa delal tako nedolžnega, da mu niso mogli ničesar dokazati. Po tatvini se je sluga naselil v domačem kraju na Francoskem, kjer je skrajno revno živel. Nedavno se je Gerard vrnil v Bruselj. V Namurju je šel k nekemu bankirju ter mu začel pripovedovati, da mu je nek sorodnik zapustil mnogo zlatnine ter vrednostnih papirjev, ki so gotovo vredni več tisoč frankov. Bankirju se je stvar zdela sumljiva. Telefoniral je takoj na policijo. Ko je bivši sluga pokazal papirje, se je po številkih takoj dognalo, da so to papirji, ki so bili pred desetimi leti ukradeni. Gerard je videl, da mu zdaj tajejše nič več ne pomaga, zato je priznal, da je on tat. Imel je ukradene stvari vseh deset let zakopane. Zdal je mislil, da ne bo nihče več prišel tatvini na sled, zato je hotel stvari pri kakem bankirju spraviti v denar. Deset let je nesrečni tat skrival ukradene stvari, ko pa jih je mislil začeti uživati, so mu jih odvzeli, njeza pa zaprl. Ali ni to prava smola?

* Najvišja umetnost. Mehikanski zdravnik A. L. Herrera priobčuje v listih, da se mu je posrečilo umetno napraviti človeški plod. Prebrskani Mehikanece čisto resno trdi, da zadostuje 10 centigramov ogljikovokslega klorotratona in 10 gramov kremenčeve kisline, da se napravi živ človeški plod. Navedene snovi je treba dobro mešati in po 24 urah imamo — človeški zarod. Mehikanski izdelovalec človeškega zaroda priznava, da je njegova »iznajdba« se nepopolna, toda upa, da se mu v kratkem posreči napraviti za življenje docela sposoben plod. Kam bo pač še dovedla znanost človeštvo? Navsezadnje bodo ljudje kar iz ilonice začeli delati otroke! Boljše bi seveda bilo, če bi znali ljudje v današnjih dragih časih delati na enak način junce in telčke.

* Dvojna smrtna obsodba. Pred poroto v Lipskem sta bila obsojena natakari Karel Koppius na smrt, v petnajstletno prisilno delo in na izgrubo časti; njegov brat Eric Koppius na smrt, v sedemletno prisilno delo in na izgrubo časti. Obsojena brata sta bila dolgo časa strah lipskega prebivalstva. Zagrešila sta več izsiljevanj, ropov in poskušanih umorov. Najobtežljivejša točka obtožbe je bil umor zakonca Friedrich. Da sta nevarna roparja ložje izvršila umor, sta šla celo stanovat k Friedrichu. Kmalu po umoru sta pisala policiji anonimno pismo, da se ni treba truditi, ker morilec ne bodo dobili. Nato je dobil lastnik nekega lipskega lista pismo, da naj plača gotovo vsoto, sicer bo umorjen. Dotičnik pa ni plačal, marveč je šel takoj na lov za pisalcem grozljivega pisma. Po napornem lovu se je končno posrečilo, da so dobili v pest do takrat neznanega hudelega Koppiusa.

* Zenska kot moški. Nedavno se je poročalo, da je živila v New

Yorku gospa Elena Smith kot mlad Spanco pod imeniškim imenom A. L. Martinez polnih pet let, ne da bi kdo spoznal, da se skriva v mladem Spancu ameriška dama. Slo je za njo stavo, katero je Elena Smith tudi dobila. Eden najbolj neverjetnih slučajev, kar jih pozna zgodovina, je pa brez dvoma življenje angleškega vojaškega zdravnika in generalnega inšpektorja vojaških bolnišnic dr. James Barryja. Dr. Barry je umrl v starosti 71 let dne 15. julija 1865 v Londonu. Ob njegovi smrti se je šele izkazalo, da je bil dr. Barry — zenska. O tem čudovitem slučaju piše angleški polkovnik E. Rogers v »Daily Mail« sledeče: »Dekliško in žensko življenje James Barryja«, ki je vstopil dne 5. julija 1813 kot bolniški asistent v angleško armado, je zavito v globoko temo. Ko se je ob njeni smrti dognalo, da je ženska, so nastale o njenem življenju razne govorice. Zatrjevalo se je, da je bila že mati, predno je stopila v vojaško zdravniško službo. To pa nikakor ni dokazano. Natančneje pa je znano njeno življenje, odkar je služila pri vojakih. Vsekako se je udeležila vojne že pri Waterloo in krimski vojne. Udeležila se je raznih kolonialnih vojn, v katerih se je sijajno obnesla njena hrabrost. Saj je gotovo samo vsled svoje velike zmožnosti in neustrašenosti na bojnih poljih tako naglo napredovala. Po dveh letih, to je leta 1815, je že postala pravi vojaški zdravnik. Leta 1827. je postal James (Jakob) Barry že višji zdravnik, čez nekaj let je postala podinspektor kraljevih vojaških bolnišnic in leta 1858. je postala »inspektor general«. S tem je dosegla najvišje mesto v zdravniški vojaški službi. Na pokopališču v Kenzal Green je na grobnem kamnu še vedno napis: Doktor James Barry, inspektor general vojaških lazaretov, umrl 15. julija 1867 v starosti 71 let. Med boleznijo se je vedno branila zdravnika, zlasti pa ni hotela dopustiti, da bi jo natančneje preiskal. Na dan njene smrti pa se je sporočilo vojnemu ministru, da je bil umrl inspektor general — zenska. L. 1857. je bil sedanji polkovnik na isti ladji v isti kabini. Ko sta zjutraj vstala, je »gospod zdravnik« ukazal mlademu kapitanu, da se odstrani iz kabine za nekoliko časa, da se »one« obleče. James Barry je imel nekaj čudno privlačnega na sebi. Lep ni bil, zlasti ne kot ženska. Njegova postava je bila robata, z dolgim nosom, ven stoječimi podočnimi kostmi. Obraza je bil skoro vedno žalostnega, malokdaj se je nasmešnil. Za služabnika je imel zamorca, ki mu je bil vedno zvesto udan. Drug njegov spremljevalec je bil majhen pes, James Barry se je dvobojeval z generalom Josias-Cleotom, ter je bil na nogi tudi ranjen. Pozneje sta živela dvobojevalca v zelo prijateljskih razmerah. Pripoveduje se tudi še o nekaterih drugih dvobojih, kajti James Barry se je vedno proti vsakemu najodločnejšemu tegnil za svojo moško čast. In nikdo v celi armadi ni niti slutil, da je splošno obendovani in spoštovani najvišji vojaški zdravnik ženska, kajti povsod si je znala s svojim impozantnim nastopom pridobiti ugled. Nekaj posebnega se je zdelo tovarišem, da ima okrog sebe vedno po dve psov in mačk. Uživala ni nikdar mesnih jedi in tudi alkohola se je skrbno izogibala. V poznejših letih je postalo njeno vedenje nekoliko bolj odurno in njeno govorjenje je bilo bolj bombastično. V svojih mlajših letih se je pa rada kazala velikega don Juana ter je ob raznih vojaških slavnostih vedno dvorila le najlepšim damam. V svojem življenju je bila samo enkrat iznenadena zaradi svoje ženskosti in sicer vprico nekega vojaškega zdravnika in nekega drugega oficirja. Dotični oficir pripoveduje o dogodku v pismu na polkovnika Rogerja sledeče: Dr. Barry je bil višji zdravnik, ko ga je enkrat napadla huda vročinska bolezen. Šel je stanovat k neki svoji prijateljici in je strogo prepovedal, da bi ga kdo obiskal. Kljub temu se je odločil vojaški zdravnik, moj prijatelj, ki se je bal za življenje dr. Barryja, da ga obišče in jaz sem šel z njim. Ko sva dospela v hišo, je moj prijatelj šel naravnost v spalno sobo, toda že čez nekaj minut pridere ven, rekoč: »Pojdi hitro, pojdi hitro! Barry je ženska.« V tem trenutku se je dr. Barry zbudila ter je naju začudeno gledala. Toda takoj se je zavedla, in obljubiti sva ji morala, da toliko časa ohraniva tajnost zase, dokler bo živila. In resnično, doslej nisem tega nikomur razkril.

Yorku gospa Elena Smith kot mlad Spanco pod imeniškim imenom A. L. Martinez polnih pet let, ne da bi kdo spoznal, da se skriva v mladem Spancu ameriška dama. Slo je za njo stavo, katero je Elena Smith tudi dobila. Eden najbolj neverjetnih slučajev, kar jih pozna zgodovina, je pa brez dvoma življenje angleškega vojaškega zdravnika in generalnega inšpektorja vojaških bolnišnic dr. James Barryja. Dr. Barry je umrl v starosti 71 let dne 15. julija 1865 v Londonu. Ob njegovi smrti se je šele izkazalo, da je bil dr. Barry — zenska. O tem čudovitem slučaju piše angleški polkovnik E. Rogers v »Daily Mail« sledeče: »Dekliško in žensko življenje James Barryja«, ki je vstopil dne 5. julija 1813 kot bolniški asistent v angleško armado, je zavito v globoko temo. Ko se je ob njeni smrti dognalo, da je ženska, so nastale o njenem življenju razne govorice. Zatrjevalo se je, da je bila že mati, predno je stopila v vojaško zdravniško službo. To pa nikakor ni dokazano. Natančneje pa je znano njeno življenje, odkar je služila pri vojakih. Vsekako se je udeležila vojne že pri Waterloo in krimski vojne. Udeležila se je raznih kolonialnih vojn, v katerih se je sijajno obnesla njena hrabrost. Saj je gotovo samo vsled svoje velike zmožnosti in neustrašenosti na bojnih poljih tako naglo napredovala. Po dveh letih, to je leta 1815, je že postala pravi vojaški zdravnik. Leta 1827. je postal James (Jakob) Barry že višji zdravnik, čez nekaj let je postala podinspektor kraljevih vojaških bolnišnic in leta 1858. je postala »inspektor general«. S tem je dosegla najvišje mesto v zdravniški vojaški službi. Na pokopališču v Kenzal Green je na grobnem kamnu še vedno napis: Doktor James Barry, inspektor general vojaških lazaretov, umrl 15. julija 1867 v starosti 71 let. Med boleznijo se je vedno branila zdravnika, zlasti pa ni hotela dopustiti, da bi jo natančneje preiskal. Na dan njene smrti pa se je sporočilo vojnemu ministru, da je bil umrl inspektor general — zenska. L. 1857. je bil sedanji polkovnik na isti ladji v isti kabini. Ko sta zjutraj vstala, je »gospod zdravnik« ukazal mlademu kapitanu, da se odstrani iz kabine za nekoliko časa, da se »one« obleče. James Barry je imel nekaj čudno privlačnega na sebi. Lep ni bil, zlasti ne kot ženska. Njegova postava je bila robata, z dolgim nosom, ven stoječimi podočnimi kostmi. Obraza je bil skoro vedno žalostnega, malokdaj se je nasmešnil. Za služabnika je imel zamorca, ki mu je bil vedno zvesto udan. Drug njegov spremljevalec je bil majhen pes, James Barry se je dvobojeval z generalom Josias-Cleotom, ter je bil na nogi tudi ranjen. Pozneje sta živela dvobojevalca v zelo prijateljskih razmerah. Pripoveduje se tudi še o nekaterih drugih dvobojih, kajti James Barry se je vedno proti vsakemu najodločnejšemu tegnil za svojo moško čast. In nikdo v celi armadi ni niti slutil, da je splošno obendovani in spoštovani najvišji vojaški zdravnik ženska, kajti povsod si je znala s svojim impozantnim nastopom pridobiti ugled. Nekaj posebnega se je zdelo tovarišem, da ima okrog sebe vedno po dve psov in mačk. Uživala ni nikdar mesnih jedi in tudi alkohola se je skrbno izogibala. V poznejših letih je postalo njeno vedenje nekoliko bolj odurno in njeno govorjenje je bilo bolj bombastično. V svojih mlajših letih se je pa rada kazala velikega don Juana ter je ob raznih vojaških slavnostih vedno dvorila le najlepšim damam. V svojem življenju je bila samo enkrat iznenadena zaradi svoje ženskosti in sicer vprico nekega vojaškega zdravnika in nekega drugega oficirja. Dotični oficir pripoveduje o dogodku v pismu na polkovnika Rogerja sledeče: Dr. Barry je bil višji zdravnik, ko ga je enkrat napadla huda vročinska bolezen. Šel je stanovat k neki svoji prijateljici in je strogo prepovedal, da bi ga kdo obiskal. Kljub temu se je odločil vojaški zdravnik, moj prijatelj, ki se je bal za življenje dr. Barryja, da ga obišče in jaz sem šel z njim. Ko sva dospela v hišo, je moj prijatelj šel naravnost v spalno sobo, toda že čez nekaj minut pridere ven, rekoč: »Pojdi hitro, pojdi hitro! Barry je ženska.« V tem trenutku se je dr. Barry zbudila ter je naju začudeno gledala. Toda takoj se je zavedla, in obljubiti sva ji morala, da toliko časa ohraniva tajnost zase, dokler bo živila. In resnično, doslej nisem tega nikomur razkril.

Yorku gospa Elena Smith kot mlad Spanco pod imeniškim imenom A. L. Martinez polnih pet let, ne da bi kdo spoznal, da se skriva v mladem Spancu ameriška dama. Slo je za njo stavo, katero je Elena Smith tudi dobila. Eden najbolj neverjetnih slučajev, kar jih pozna zgodovina, je pa brez dvoma življenje angleškega vojaškega zdravnika in generalnega inšpektorja vojaških bolnišnic dr. James Barryja. Dr. Barry je umrl v starosti 71 let dne 15. julija 1865 v Londonu. Ob njegovi smrti se je šele izkazalo, da je bil dr. Barry — zenska. O tem čudovitem slučaju piše angleški polkovnik E. Rogers v »Daily Mail« sledeče: »Dekliško in žensko življenje James Barryja«, ki je vstopil dne 5. julija 1813 kot bolniški asistent v angleško armado, je zavito v globoko temo. Ko se je ob njeni smrti dognalo, da je ženska, so nastale o njenem življenju razne govorice. Zatrjevalo se je, da je bila že mati, predno je stopila v vojaško zdravniško službo. To pa nikakor ni dokazano. Natančneje pa je znano njeno življenje, odkar je služila pri vojakih. Vsekako se je udeležila vojne že pri Waterloo in krimski vojne. Udeležila se je raznih kolonialnih vojn, v katerih se je sijajno obnesla njena hrabrost. Saj je gotovo samo vsled svoje velike zmožnosti in neustrašenosti na bojnih poljih tako naglo napredovala. Po dveh letih, to je leta 1815, je že postala pravi vojaški zdravnik. Leta 1827. je postal James (Jakob) Barry že višji zdravnik, čez nekaj let je postala podinspektor kraljevih vojaških bolnišnic in leta 1858. je postala »inspektor general«. S tem je dosegla najvišje mesto v zdravniški vojaški službi. Na pokopališču v Kenzal Green je na grobnem kamnu še vedno napis: Doktor James Barry, inspektor general vojaških lazaretov, umrl 15. julija 1867 v starosti 71 let. Med boleznijo se je vedno branila zdravnika, zlasti pa ni hotela dopustiti, da bi jo natančneje preiskal. Na dan njene smrti pa se je sporočilo vojnemu ministru, da je bil umrl inspektor general — zenska. L. 1857. je bil sedanji polkovnik na isti ladji v isti kabini. Ko sta zjutraj vstala, je »gospod zdravnik« ukazal mlademu kapitanu, da se odstrani iz kabine za nekoliko časa, da se »one« obleče. James Barry je imel nekaj čudno privlačnega na sebi. Lep ni bil, zlasti ne kot ženska. Njegova postava je bila robata, z dolgim nosom, ven stoječimi podočnimi kostmi. Obraza je bil skoro vedno žalostnega, malokdaj se je nasmešnil. Za služabnika je imel zamorca, ki mu je bil vedno zvesto udan. Drug njegov spremljevalec je bil majhen pes, James Barry se je dvobojeval z generalom Josias-Cleotom, ter je bil na nogi tudi ranjen. Pozneje sta živela dvobojevalca v zelo prijateljskih razmerah. Pripoveduje se tudi še o nekaterih drugih dvobojih, kajti James Barry se je vedno proti vsakemu najodločnejšemu tegnil za svojo moško čast. In nikdo v celi armadi ni niti slutil, da je splošno obendovani in spoštovani najvišji vojaški zdravnik ženska, kajti povsod si je znala s svojim impozantnim nastopom pridobiti ugled. Nekaj posebnega se je zdelo tovarišem, da ima okrog sebe vedno po dve psov in mačk. Uživala ni nikdar mesnih jedi in tudi alkohola se je skrbno izogibala. V poznejših letih je postalo njeno vedenje nekoliko bolj odurno in njeno govorjenje je bilo bolj bombastično. V svojih mlajših letih se je pa rada kazala velikega don Juana ter je ob raznih vojaških slavnostih vedno dvorila le najlepšim damam. V svojem življenju je bila samo enkrat iznenadena zaradi svoje ženskosti in sicer vprico nekega vojaškega zdravnika in nekega drugega oficirja. Dotični oficir pripoveduje o dogodku v pismu na polkovnika Rogerja sledeče: Dr. Barry je bil višji zdravnik, ko ga je enkrat napadla huda vročinska bolezen. Šel je stanovat k neki svoji prijateljici in je strogo prepovedal, da bi ga kdo obiskal. Kljub temu se je odločil vojaški zdravnik, moj prijatelj, ki se je bal za življenje dr. Barryja, da ga obišče in jaz sem šel z njim. Ko sva dospela v hišo, je moj prijatelj šel naravnost v spalno sobo, toda že čez nekaj minut pridere ven, rekoč: »Pojdi hitro, pojdi hitro! Barry je ženska.« V tem trenutku se je dr. Barry zbudila ter je naju začudeno gledala. Toda takoj se je zavedla, in obljubiti sva ji morala, da toliko časa ohraniva tajnost zase, dokler bo živila. In resnično, doslej nisem tega nikomur razkril.

Yorku gospa Elena Smith kot mlad Spanco pod imeniškim imenom A. L. Martinez polnih pet let, ne da bi kdo spoznal, da se skriva v mladem Spancu ameriška dama. Slo je za njo stavo, katero je Elena Smith tudi dobila. Eden najbolj neverjetnih slučajev, kar jih pozna zgodovina, je pa brez dvoma življenje angleškega vojaškega zdravnika in generalnega inšpektorja vojaških bolnišnic dr. James Barryja. Dr. Barry je umrl v starosti 71 let dne 15. julija 1865 v Londonu. Ob njegovi smrti se je šele izkazalo, da je bil dr. Barry — zenska. O tem čudovitem slučaju piše angleški polkovnik E. Rogers v »Daily Mail« sledeče: »Dekliško in žensko življenje James Barryja«, ki je vstopil dne 5. julija 1813 kot bolniški asistent v angleško armado, je zavito v globoko temo. Ko se je ob njeni smrti dognalo, da je ženska, so nastale o njenem življenju razne govorice. Zatrjevalo se je, da je bila že mati, predno je stopila v vojaško zdravniško službo. To pa nikakor ni dokazano. Natančneje pa je znano njeno življenje, odkar je služila pri vojakih. Vsekako se je udeležila vojne že pri Waterloo in krimski vojne. Udeležila se je raznih kolonialnih vojn, v katerih se je sijajno obnesla njena hrabrost. Saj je gotovo samo vsled svoje velike zmožnosti in neustrašenosti na bojnih poljih tako naglo napredovala. Po dveh letih, to je leta 1815, je že postala pravi vojaški zdravnik. Leta 1827. je postal James (Jakob) Barry že višji zdravnik, čez nekaj let je postala podinspektor kraljevih vojaških bolnišnic in leta 1858. je postala »inspektor general«. S tem je dosegla najvišje mesto v zdravniški vojaški službi. Na pokopališču v Kenzal Green je na grobnem kamnu še vedno napis: Doktor James Barry, inspektor general vojaških lazaretov, umrl 15. julija 1867 v starosti 71 let. Med boleznijo se je vedno branila zdravnika, zlasti pa ni hotela dopustiti, da bi jo natančneje preiskal. Na dan njene smrti pa se je sporočilo vojnemu ministru, da je bil umrl inspektor general — zenska. L. 1857. je bil sedanji polkovnik na isti ladji v isti kabini. Ko sta zjutraj vstala, je »gospod zdravnik« ukazal mlademu kapitanu, da se odstrani iz kabine za nekoliko časa, da se »one« obleče. James Barry je imel nekaj čudno privlačnega na sebi. Lep ni bil, zlasti ne kot ženska. Njegova postava je bila robata, z dolgim nosom, ven stoječimi podočnimi kostmi. Obraza je bil skoro vedno žalostnega, malokdaj se je nasmešnil. Za služabnika je imel zamorca, ki mu je bil vedno zvesto udan. Drug njegov spremljevalec je bil majhen pes, James Barry se je dvobojeval z generalom Josias-Cleotom, ter je bil na nogi tudi ranjen. Pozneje sta živela dvobojevalca v zelo prijateljskih razmerah. Pripoveduje se tudi še o nekaterih drugih dvobojih, kajti James Barry se je vedno proti vsakemu najodločnejšemu tegnil za svojo moško čast. In nikdo v celi armadi ni niti slutil, da je splošno obendovani in spoštovani najvišji vojaški zdravnik ženska, kajti povsod si je znala s svojim impozantnim nastopom pridobiti ugled. Nekaj posebnega se je zdelo tovarišem, da ima okrog sebe vedno po dve psov in mačk. Uživala ni nikdar mesnih jedi in tudi alkohola se je skrbno izogibala. V poznejših letih je postalo njeno vedenje nekoliko bolj odurno in njeno govorjenje je bilo bolj bombastično. V svojih mlajših letih se je pa rada kazala velikega don Juana ter je ob raznih vojaških slavnostih vedno dvorila le najlepšim damam. V svojem življenju je bila samo enkrat iznenadena zaradi svoje ženskosti in sicer vprico nekega vojaškega zdravnika in nekega drugega oficirja. Dotični oficir pripoveduje o dogodku v pismu na polkovnika Rogerja sledeče: Dr. Barry je bil višji zdravnik, ko ga je enkrat napadla huda vročinska bolezen. Šel je stanovat k neki svoji prijateljici in je strogo prepovedal, da bi ga kdo obiskal. Kljub temu se je odločil vojaški zdravnik, moj prijatelj, ki se je bal za življenje dr. Barryja, da ga obišče in jaz sem šel z njim. Ko sva dospela v hišo, je moj prijatelj šel naravnost v spalno sobo, toda že čez nekaj minut pridere ven, rekoč: »Pojdi hitro, pojdi hitro! Barry je ženska.« V tem trenutku se je dr. Barry zbudila ter je naju začudeno gledala. Toda takoj se je zavedla, in obljubiti sva ji morala, da toliko časa ohraniva tajnost zase, dokler bo živila. In resnično, doslej nisem tega nikomur razkril.

Yorku gospa Elena Smith kot mlad Spanco pod imeniškim imenom A. L. Martinez polnih pet let, ne da bi kdo spoznal, da se skriva v mladem Spancu ameriška dama. Slo je za njo stavo, katero je Elena Smith tudi dobila. Eden najbolj neverjetnih slučajev, kar jih pozna zgodovina, je pa brez dvoma življenje angleškega vojaškega zdravnika in generalnega inšpektorja vojaških bolnišnic dr. James Barryja. Dr. Barry je umrl v starosti 71 let dne 15. julija 1865 v Londonu. Ob njegovi smrti se je šele izkazalo, da je bil dr. Barry — zenska. O tem čudovitem slučaju piše angleški polkovnik E. Rogers v »Daily Mail« sledeče: »Dekliško in žensko življenje James Barryja«, ki je vstopil dne 5. julija 1813 kot bolniški asistent v angleško armado, je zavito v globoko temo. Ko se je ob njeni smrti dognalo, da je ženska, so nastale o njenem življenju razne govorice. Zatrjevalo se je, da je bila že mati, predno je stopila v vojaško zdravniško službo. To pa nikakor ni dokazano. Natančneje pa je znano njeno življenje, odkar je služila pri vojakih. Vsekako se je udeležila vojne že pri Waterloo in krimski vojne. Udeležila se je raznih kolonialnih vojn, v katerih se je sijajno obnesla njena hrabrost. Saj je gotovo samo vsled svoje velike zmožnosti in neustrašenosti na bojnih poljih tako naglo napredovala. Po dveh letih, to je leta 1815, je že postala pravi vojaški zdravnik. Leta 1827. je postal James (Jakob) Barry že višji zdravnik, čez nekaj let je postala podinspektor kraljevih vojaških bolnišnic in leta 1858. je postala »inspektor general«. S tem je dosegla najvišje mesto v zdravniški vojaški službi. Na pokopališču v Kenzal Green je na grobnem kamnu še vedno napis: Doktor James Barry, inspektor general vojaških lazaretov, umrl 15. julija 1867 v starosti 71 let. Med boleznijo se je vedno branila zdravnika, zlasti pa ni hotela dopustiti, da bi jo natančneje preiskal. Na dan njene smrti pa se je sporočilo vojnemu ministru, da je bil umrl inspektor general — zenska. L. 1857. je bil sedanji polkovnik na isti ladji v isti kabini. Ko sta zjutraj vstala, je »gospod zdravnik« ukazal mlademu kapitanu, da se odstrani iz kabine za nekoliko časa, da se »one« obleče. James Barry je imel nekaj čudno privlačnega na sebi. Lep ni bil, zlasti ne kot ženska. Njegova postava je bila robata, z dolgim nosom, ven stoječimi podočnimi kostmi. Obraza je bil skoro vedno žalostnega, malokdaj se je nasmešnil. Za služabnika je imel zamorca, ki mu je bil vedno zvesto udan. Drug njegov spremljevalec je bil majhen pes, James Barry se je dvobojeval z generalom Josias-Cleotom, ter je bil na nogi tudi ranjen. Pozneje sta živela dvobojevalca v zelo prijateljskih razmerah. Pripoveduje se tudi še o nekaterih drugih dvobojih, kajti James Barry se je vedno proti vsakemu najodločnejšemu tegnil za svojo moško čast. In nikdo v celi armadi ni niti slutil, da je splošno obendovani in spoštovani najvišji vojaški zdravnik ženska, kajti povsod si je znala s svojim impozantnim nastopom pridobiti ugled. Nekaj posebnega se je zdelo tovarišem, da ima okrog sebe vedno po dve psov in mačk. Uživala ni nikdar mesnih jedi in tudi alkohola se je skrbno izogibala. V poznejših letih je postalo njeno vedenje nekoliko bolj odurno in njeno govorjenje je bilo bolj bombastično. V svojih mlajših letih se je pa rada kazala velikega don Juana ter je ob raznih vojaških slavnostih vedno dvorila le najlepšim damam. V svojem življenju je bila samo enkrat iznenadena zaradi svoje ženskosti in sicer vprico nekega vojaškega zdravnika in nekega drugega oficirja. Dotični oficir pripoveduje o dogodku v pismu na polkovnika Rogerja sledeče: Dr. Barry je bil višji zdravnik, ko ga je enkrat napadla huda vročinska bolezen. Šel je stanovat k neki svoji prijateljici in je strogo prepovedal, da bi ga kdo obiskal. Kljub temu se je odločil vojaški zdravnik, moj prijatelj, ki se je bal za življenje dr. Barryja, da ga obišče in jaz sem šel z njim. Ko sva dospela v hišo, je moj prijatelj šel naravnost v spalno sobo, toda že čez nekaj minut pridere ven, rekoč: »Pojdi hitro, pojdi hitro! Barry je ženska.« V tem trenutku se je dr. Barry zbudila ter je naju začudeno gledala. Toda takoj se je zavedla, in obljubiti sva ji morala, da toliko časa ohraniva tajnost zase, dokler bo živila. In resnično, doslej nisem tega nikomur razkril.

Yorku gospa Elena Smith kot mlad Spanco pod imeniškim imenom A. L. Martinez polnih pet let, ne da bi kdo spoznal, da se skriva v mladem Spancu ameriška dama. Slo je za njo stavo, katero je Elena Smith tudi dobila. Eden najbolj neverjetnih slučajev, kar jih pozna zgodovina, je pa brez dvoma življenje angleškega vojaškega zdravnika in generalnega inšpektorja vojaških bolnišnic dr. James Barryja. Dr. Barry je umrl v starosti 71 let dne 15. julija 1865 v Londonu. Ob njegovi smrti se je šele izkazalo, da je bil dr. Barry — zenska. O tem čudovitem slučaju piše angleški polkovnik E. Rogers v »Daily Mail« sledeče: »Dekliško in žensko življenje James Barryja«, ki je vstopil dne 5. julija 1813 kot bolniški asistent v angleško armado, je zavito v globoko temo. Ko se je ob njeni smrti dognalo, da je ženska, so nastale o njenem življenju razne govorice. Zatrjevalo se je, da je bila že mati, predno je stopila v vojaško zdravniško službo. To pa nikakor ni dokazano. Natančneje pa je znano njeno življenje, odkar je služila pri vojakih. Vsekako se je udeležila vojne že pri Waterloo in krimski vojne. Udeležila se je raznih kolonialnih vojn, v katerih se je sijajno obnesla njena hrabrost. Saj je gotovo samo vsled svoje velike zmožnosti in neustrašenosti na bojnih poljih tako naglo napredovala. Po dveh letih, to je leta 1815, je že postala pravi vojaški zdravnik. Leta 1827. je postal James (Jakob) Barry že višji zdravnik, čez nekaj let je postala podinspektor kraljevih vojaških bolnišnic in leta 1858. je postala »inspektor general«. S tem je dosegla najvišje mesto v zdravniški vojaški službi. Na pokopališču v Kenzal Green je na grobnem kamnu še vedno napis: Doktor James Barry, inspektor general vojaških lazaretov, umrl 15. julija 1867 v starosti 71 let. Med boleznijo se je vedno branila zdravnika, zlasti pa ni hotela dopustiti, da bi jo natančneje preiskal. Na dan njene smrti pa se je sporočilo vojnemu ministru, da je bil umrl inspektor general — zenska. L. 1857. je bil sedanji polkovnik na isti ladji v isti kabini. Ko sta zjutraj vstala, je »gospod zdravnik« ukazal mlademu kapitanu, da se odstrani iz kabine za nekoliko časa, da se »one« obleče. James Barry je imel nekaj čudno privlačnega na sebi. Lep ni bil, zlasti ne kot ženska. Njegova postava je bila robata, z dolgim nosom, ven stoječimi podočnimi kostmi. Obraza je bil skoro vedno žalostnega, malokdaj se je nasmešnil. Za služabnika je imel zamorca, ki mu je bil vedno zvesto udan. Drug njegov spremljevalec je bil majhen pes, James Barry se je dvobojeval z generalom Josias-Cleotom, ter je bil na nogi tudi ranjen. Pozneje sta živela dvobojevalca v zelo prijateljskih razmerah. Pripoveduje se tudi še o nekaterih drugih dvobojih, kajti James Barry se je vedno proti vsakemu najodločnejšemu tegnil za svojo moško čast. In nikdo v celi armadi ni niti slutil, da je splošno obendovani in spoštovani najvišji vojaški zdravnik ženska, kajti povsod si je znala s svojim impozantnim nastopom pridobiti ugled. Nekaj posebnega se je zdelo tovarišem, da ima okrog sebe vedno po dve psov in mačk. Uživala ni nikdar mesnih jedi in tudi alkohola se je skrbno izogibala. V poznejših letih je postalo njeno vedenje nekoliko bolj odurno in njeno govorjenje je bilo bolj bombastično. V svojih mlajših letih se je pa rada kazala velikega don Juana ter je ob raznih vojaških slavnostih vedno dvorila le najlepšim damam. V svojem življenju je bila samo enkrat iznenadena zaradi svoje ženskosti in sicer vprico nekega vojaškega zdravnika in nekega drugega oficirja. Dotični oficir pripoveduje o dogodku v pismu na polkovnika Rogerja sledeče: Dr. Barry je bil višji zdravnik, ko ga je enkrat napadla huda vročinska bolezen. Šel je stanovat k neki svoji prijateljici in je strogo prepovedal, da bi ga kdo obiskal. Kljub temu se je odločil vojaški zdravnik, moj prijatelj, ki se je bal za življenje dr. Barryja, da ga obišče in jaz sem šel z njim. Ko sva dospela v hišo, je moj prijatelj šel naravnost v spalno sobo, toda že čez nekaj minut pridere ven, rekoč: »Pojdi hitro, pojdi hitro! Barry je ženska.« V tem trenutku se je dr. Barry zbudila ter je naju začudeno gledala. Toda takoj se je zavedla, in obljubiti sva ji morala, da toliko časa ohraniva tajnost zase, dokler bo živila. In resnično, doslej nisem tega nikomur razkril.

Ključavničarstvo
Ig. Faschinga vdova
Poljanski nasip št. 8.
Reichova hiša.
Vetna zaloge
štedljivih ognjišč.
Izvirne in solidne dela.
Cene zmerno. Popravila se
! ! točno izvršujejo. ! !

Največja zaloge uravnilih do najfiniših
otroških vozičkov
in navadno do najfiniših
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Dobro in cenovno se
prijeto s poročajo.

Josip Rojina
krojač prve vrste
se nahaja sedaj v lastni hiši
Franca Jožeta cesta 3.
konkurira z največjimi tvrdkami
glede finega kroja in elegantne izvršitve.
Tvorniška zaloge najfiniših angl.
in franc. specijalitete blaga.
Zavod za uniformiranje.

Najboljši kosmetički predmeti
za olepšanje polti in telesa so:
Ada milo po 80 h.
da cream po 1 K;
da Mentholi
da ustna voda po 1 K;
zobni prašek po 60h;
za ohranitev in rast las:
da lasna voda po 1 K;
da lasna pomada 1 K.
Ti izdelki »Ada«, ki so oblastveno
varovani, so naprodaj le v
Orlovi lekarni
Ph. Mr. Josip Čizmar
v Ljubljani.
Kupujte zaupno te domače izdelke!

Odlikovana
Prva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana
Hilšarjeva ulica 5 Recherjeva hiša
RUDOLF A. WARBIK
Eksport v vse dežele.
Jamstvo šest let.
Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja
solidno narejene klavirje, harmonije in
harmonije tudi samostojne
za gotov denar, na dolga odplačila ali naposled.
Poprave in ugaševanja se izvršujejo točno
in računsko najceneje.
Največja tvornica na avstrijskem jugu.

Nič ne pomaga!
Njoi gramofoni
in godbeni
avtomati so le
najboljši
A. RASBERGER
Ljubljana
Sodnijska ulica št. 5.

Seydlin
Majbolje za zobe

Svoji k svojim! Narodna tržnica!
Milko Krapeš
urar in trgovec
Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.
Ustanovljeno leta 1852.
Cen. občinstvu priporočam svojo
bogato zalogo 1954
stanskih in žepnih ur,
uhanev, prstnov in veriž.
Osobito sedaj ob priliki božiča in
Novega leta, namenil sem se prodajati
dobre blage po izredno nizki ceni.
Popravila točno in ceno!
Za vsako prodano ali popravljeno uro jamčim 1 leto.
Glejte brošure in politne proste.

Henrik Lanz
Mannheim.
Največja tvornica
lokomobil
na kontinentu.
Pat. lokomobile
za nasičeno in prevrelo paro
z ventilnim krmenjem sistem
„LENTZ“
z delomožnostjo do 1000 P S.
Lovska razstava Dunaj 1910
najvišja odlika
državna častna diploma.
Avstr. prodajna pisarna
Emil Honigmann
Dunaj IX,
Löblichgasse 4.

Učenca
s primerno šolsko naobrazbo sprejme
tako A. SUŠNIK, trgovina s špecerije in železnice v Ljubljani.
3359
Gostilniška koncesija
se da v zakup. Preda se tudi nekaj
čistilnikov za žito.
3330
Vprašanja na g. Lujizo Lassnik,
Ljubljana, Welfova ulica št. 1.

Ugodna prilika!
Preda se pod u

Julija Štor
v Prešernovi ulici št. 5.
Izdaja zbirke starih, novih in starih
knjig, časopisov in listov za domačo in
poslovno rabo.

Najpriljubljenejši devili sodanosti.

8271

Poslovne hranilnice št. 49.000. Telefon št. 133.

Glavna posojilnica

registrirana zadruga z omejeno zavezo
pisarna na Kongresnem trgu št. 15, Sodanova hiša v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge,
obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % od dne vložitve do dne vzlaga
brez odbitka rentnega davka. 1950
Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Ustanovljena leta 1900.
Odlomki v:
Parizu 1900, Londonu 1905.

Tordka Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg št. 11
priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobniških vencev
in trakov z napisi.
Zamanka naročila se izvršujejo hitro in točno.
Cene brez konkurence.
V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 K do
60 K komad, tako da si vsako lahko izbere

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 850

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti
zimnati modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1947.

Delniška glavica:
K 60.000.000.—
Rezervni in var-
nostni sklad:
K 16.000.000.—

Centrala v Pragi.
Ustanovljena 1. 1868.

Podružnice v
Brnu,
Budjevicah,
Igavi,
Krakovu,
Lvovu,
Moravski Ostravi,
Olomucu,
Pardubicah,
Plznju,
Prostějovu,
Taboru,
Dunaju, Herreng. 12.

Podružnica Živnostenske banke

Bančni prostori v Trstu: Via S. Nicolo 30.
Menjalnica: Via Nuova 29.
Telefon št. 21—57.

Izvršuje vse bančne posle.
Obrestuje vloge
na vložni knjižici po 4 $\frac{1}{2}$ %
na tekočem računu po dogovoru.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje, devize in va-
lute. Daje predložen na vrednostne papirje in
blago. Dovoljuje stavbne in carinske kre-
dite. Daje promese za vsa šrebanja. Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi. Oskrbuje inkaso na vseh tu-
zemskih in inozemskih trgih.

Sprejema borzna naročila
ter se rada udeležuje s svojim kapitalom na dobrih
in naprednih industrijskih podjetjih.
Brzojavni naslov: Živnostenska, Trst.

Perje

za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
F. HITI
Prod. Štefije št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najboljši čevlji

sedanosti.
Cene brez konkurence!
Edina zaloga le pri trdnosti
J. KEBER
(pri zlatem čevlju)
Ljubljana, Stari trg 9.

Ustanovljeno 1845. Ustanovljeno 1845.

Edini zavod v Ljubljani

za kemično čiščenje oble-
ke in zastorjev, barvarija
in likanje sukna na par.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Važno! za Važno!
gospodinj, trgovce in živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba
za droge, kemikalije, zelišča, cve-
tja, korenine itd. tudi po Kneippu,
ustne vode in zobni prašek, ribje
olje, redilne in postelne moko za
otroke, dišave, mila in sploh vse
toiletne predmete, fotografirane
aparate in potrebščine kirurškega
oborila vsake vrste, sredstva za
desinfekcijo, voski in paste za tla
itd. — Velika zaloga najfinišnega
ruma in konjaka. — Zaloga svežih
mineralnih vod in soli za kopel.
Oblastv. konc. oddaja strupov.

Za živinorejce
posebno priporočljivo: grobna sol
dvojna sol, soliter, ocojan, holmoš,
krmilno apno itd. — Vnana naročila
se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija
ANTON KANC
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupuje po najvišji ceni razna zelišča
(rože, cvetje, korenine, semena, skorje itd.)

AVG. AGNOLA

v Ljubljani, Dunajska cesta 21.
Velika zaloga
steklenine, porcelana,
svetilnik, zrcal,
šip, kozarcev, vrčkov
l. t. d.
Gostilniška in kavarnar-
ska namizna posoda
po najnižjih cenah.

Lepe prsi

dober dekleta in ženevske sta-
rosti, ako rabijo mojo najnovejšo
kremo za prsi ali vodo za
prsi. Rabi se samo zunanje
edno zanesljivo učinkujoče sred-
stvo, z jamčeno neškodljivostjo.
Cena K 3.—, K 5.— in K 8.—
Zraven spadajoče malo 60 vin.
Prodaja jih gospa 63

Räthe Menzel, Dunaj VII.,
Siebensterngasse 25, I. nadst., O.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

registrirana zadruga z omejeno zavezo
s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej).

Zaloga pohištva lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.
Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Na kakovost,
ceno in
težo
je treba paziti pri kupovanju in
primerjavi mila. Nobeno milo na
svetu ne doseže

Schichtovega mila

v vseh dobrih lastnostih, v čistosti,
izdatnosti, milobi in nizki ceni.

Betonsko podjetje. Tvornica umetnega kamena in marmorja

ZAJEC & HORN

Izdelovanje kamnoseških del iz „umetnega kamena“ kakor:
stopnjice, postamente, balustrade, ornamente in kipe, vrtno ograje po
načrtu, podboje za hišna vrata, nagrobne spomenike, vodovodne mušlje,
cementne cevi itd.

Prevzemanje kanalizacij in fundamentov za stroje v izvršitev.
Umetni marmor (Carralith patent) za obhajilne mize, oltarje, pre-
vleko stebrov in sten v cerkvah, privatnih in javnih hišah.

Xylolith kameneles je izmed najboljših tlakov za cerkve, javne in za-
sebne stavbe. Zelo prilagojen za pisarne, hodnike, sobe; tiha hoja, topel,
brez špranj (zato iz zdravstvenih ozirov priporočljiv) lahko snajenje,
nezgorljiv, v poljubnih barvah od najpreprostejših do najfinišnejših izvršitev.

Projektiranje in izvršitev železobetonskih stavb;
stropov, mostov, rezervarjev (sodov za vino) in celih tovarn po inženirju-
strokovnjaku, kateri daje na željo tudi strokovna mnenja.

Telefon 237. Ljubljana, Dunajska cesta 73. Telefon 237.

Umno stavbništvo.

Kdor hoče hitro in ceno zidati uporablja, samo še

Scagliolove stavbinske plošče

8 in 5 cm debele za postavljanje ločilnih sten
Prednosti:
varnost pri potresih, neprednost za
zvok, drži žrebje, prostonoseče, tedaj
brez traverz, hrani prostor, ceno.
V Ljubljani uporabljeni pri večini novih
javnih in privatnih stavb.

Mavčeve deske

(Kokolit) za hitro in ceno napravo ognja
varnih stropov. 2307
Prednosti:
ceneje in boljše, kakor štukatura, se
ne pretrgajo in ne počijo, stedenje pri
odrih in s časom, posuše se takoj.

Prostonoseče, dobro držče **KESSLERJEVE STENE.** (Z železom opremljeni zidovi iz opeke)

Proračune daje brezplačno imejtelja patenta stavbnika

KÖNIGSBERG & DEUTSCH, a. hr. dvorna stavbitelja

Zagreb.